



TBMM



Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

AYLIK BÜLTEN SAYI: 85

AĞUSTOS-EKİM 2001



**Meclis, Yeni Yasama Yılına
Anayasa Reformu ile başladı**

Bu sayıda...

● 21. Dönemin 4. Yasama Yılı Cumhurbaşkanlığı Ahmet Necdet Sezer'in açış konuşmasıyla başladı.

● TBMM Başkanı Ömer İzgi, Anayasa ve yasalarda yapılan düzenlemelerin devam edeceğini bildirdi.

● Anayasa'nın 33 maddesinde reform niteliğinde önemli değişiklikler yapıldı.

● Meclis'te 'Saadet' ve 'Adalet ve Kalkınma' adlarıyla iki yeni parti kuruldu; ANAP Olağan Kongresini yaptı.

● TBMM Genel Kurulu, Hükümete yurtdışına asker gönderme izni verdi.

● Cumhuriyetimizin 78'inci yılı coşkuyla kutlandı.

● Yüksel Yalova ve Kamer Genç, TBMM Başkanvekilliklerine seçildiler.

● Gazi Üniversitesi'nin yeni öğretim yılı açılış törenine katılan Başkan İzgi, üniversitelerin sorunlarının çözülmesi gerektiğini söyledi.

● TBMM Başkanı İzgi, KKTC'ye resmi bir ziyarette bulundu.

● Finlandiya Parlamento Başkanı Uuskainen, Başkan İzgi'nin konuğu oldu.

● AKPM Genel Kurulu Starsburg'da, PAB Konferansı Burkina Faso'da, AP ve AB'ye aday ülkeler parlamenterleri toplantısı Brüksel'de, AGİT PA Göç Konferansı Lizbon'da toplandı.

31 EKİM TARİHİNDE MİLLETVEKİLİ DAĞILIMI

DSP	131
Demokratik Sol Parti	
MHP	126
Milliyetçi Hareket Partisi	
DYP	82
Doğru Yol Partisi	
ANAP	81
Anavatan Partisi	
AK PARTİ	51
Adalet ve Kalkınma Partisi	
SP	48
Saadet Partisi	
BAĞIMSIZLAR	22
BOŞ	9

TBMM Genel Sekreterliği
Basın Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Aylık Bülten

○
Ağustos-Eylül Ekim 2001
Sayı 85

○
Yayın Yönetmeni
Şahap ALP

○
Yayın Koordinatörü
Engür TÜRER

Yayın Sorumluları
M. Cenap KAYASÜ
Tülay ŞAKRAKER

○
Katkıda Bulunanlar
Mehmet KORKMAZ
Nurel ARGUN (Kanunlar)

○
Fotoğraf
Orhan AYDEMİR
Abdullah KARAKUŞ

○
İnternet: www.tbmm.gov.tr

Yayın Adresi
TBMM Basın Halkla İlişkiler
Müdürlüğü
Bakanlıklar-ANKARA

○
Telefonlar
420 69 01 - 420 69 20
Faks
420 68 86 - 420 68 89
e-posta: bulten@tbmm.gov.tr
bashilmd@tbmm.gov.tr

○
Baskı: TBMM Basımevi

TBMM, 21. Dönemin 4. Yasama Yılına Başkan İzgi'nin konuşmasıyla başladı

“Yasal düzenlemeler devam edecek”

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 21 inci Yasama Döneminin dördüncü yılına törenle 1 Ekim 2001 Pazar-tesi günü başladı.

Yeni Yasama Yılı'nın başlaması dolayısıyla ilk tören, TBMM ön bahçesindeki Atatürk Anıtında yapıldı. Buradaki törende **TBMM Başkanı Ömer İzgi** anıta çelenk koydu. İstiklal Marşı'nın seslendirildiği ve saygı duruşunda bulunulan törene Başbakan **Bülent Ecevit**, Anamuhalefet Partisi DYP Genel Başkanı **Tansu Çiller**, TBMM Başkanvekilleri **Murat Sökmenoğlu** ve **Ali İlik-soy**, MHP Genel Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı **Devlet Bahçellî**, bazı bakanlar, TBMM Başkanlık Divanı Üyeleri, siyasi partilerin grup başkanvekilleri, milletvekilleri ile bürokratlar katıldılar.

SEZER'İN GELİŞİ

Yeni yasama yılını açmak üzere TBMM'ye gelen **Cumhurbaşkanı Sezer**, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekilliği görevine yeni seçilen **Kamer Genç** tarafından karşılandı. Cumhurbaşkanı **Sezer**, Muhafız kıtasını selamladıktan sonra Genel Kurul'a geçti. Genel Kurul kapısında TBMM Başkanı **Ömer İzgi** tarafından karşılanan Cumhurbaşkanı **Sezer**'in salonu girişi sırasında İstiklal Marşı seslendirildi. **Sezer**, 55 sayfalık konuşmasını 1 saat 42 dakikada tamamladı. **Sezer**, her yıl olduğu gibi Başkanvekili'nin konuşma süresince yanında ayakta durmasına izin vermedi.

İZGİ'NİN KONUŞMASI

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı **Ömer İzgi**, Genel Kurul'u açarken yaptığı konuşmada, Meclis'in ülke sorunlarının çözümü için gerçekleştirdiği yasal düzenlemeleri, yeni yasama yılında da sürdüreceğini söyledi. **İzgi**, şöyle konuştu:

"Anayasa ve İçtüzük uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 21 inci Dönem 4 üncü Yasama Yılı çalışmalarına bugünden itibaren başlıyoruz.

Değerli Milletvekillerine, önümüzdeki yasama yılında, huzur ve güven içinde, Yüce Milletimizin çekilen ekonomik sıkıntılardan kurtarılması, daha fazla mutluluğa erişmesi ve Ulu Önder Atatürk'ün kurduğu laik ve demokratik cumhuriyetimizin güvenli geleceğinin sağlanması çabalarında, başarı dileklerimi sunarım.

Sayın Milletvekilleri, Türk demokrasisinin kalbi olan Yüce Meclisimiz, dönemin geride kalanında, ülkemizin ve ulusumuzun yararları doğrultusunda, sorunlara, sorunların temelinde yatan bozukluklara, çözümler bulma çabalarında olmuş, reform niteliğinde yasal düzenlemeleri gerçekleştirmiştir.

Ayrıca çağdaş-ekonomik ölçütlerle ve evrensel normlara uygun, insan haklarını ve hukukun üstünlüğünü ön plana çıkaran, Avrupa Birliğine tam üyelik sürecinde, ekonomik ve siyasi kriterlerin karşılanması için ön koşulu olan Anayasa değişikliği teklifinin birinci görüşmesini büyük bir uyum, uzlaşma ve barış ortamında bitirmiş bulunmaktadır.



TBMM'nin açılışında ilk tören Atatürk anıtında yapıldı. Meclis Başkanı Ömer İzgi Anıta çelenk koydu ve saygı duruşunda bulundu.



Gelecek günlerimizde ise, Avrupa Birliği Müktesebatının üstlenilmesine ilişkin ulusal program, siyasi nitelikleri kadar, ekonomik, sosyal ve kurumsal içeriği ile çok yoğun bir yasama faaliyetleri içinde olunacağı bilinmektedir.

Yeni yasama yılının ülkemize, milletimize ve Parlamentomuzun sayın üyelerine hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum."

SERGİ AÇILDI

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yeni yasama yılının başlaması dolayısıyla Şeref Salonunda, TBMM'nin de mimarı olan Avusturyalı mimar Clemens Holzmeister'in yapıtlarının yer aldığı bir sergi açıldı. TBMM Başkanı **Ömer İzgi**'nin konuşmasının ardından Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer** tarafından açılan "Tarihin Dönüm Noktalarında Bir Mimar" adlı sergide, Holzmeister'in ülkemizde gerçekleştirdiği önemli yapıtlarının fotoğrafları ve suluboya resimleri izleyicilere sunuldu.

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, açılışta yaptığı konuşmada, Clemens Holzmeister'in Cumhuriyet dönemindeki önemli yapılara imza attığını söyledi. Anadolu'nun ortasındaki mütevazı Ankara'nın başkent olmasından sonra, Büyük Önder Atatürk'ün geleneksel Türk mimarisinin yanı başında kente çağdaş ve işlevsel bir kimlik kazandırmak için Holzmeister'i davet ettiğini belirten **İzgi**, "Prof. **Holzmeister** Ankara'nın anıtsal boyutlu yapılarında akılcı-işlevsel yaklaşımı sergilerken, ulusal kimlik gözönünde bulundurulmuş ve bu yaklaşım yapılara yansıtılmıştır." dedi. İzgi, serginin gerçekleştirilmesine katkıda bulunanlara teşekkür etti.

Avusturya'nın Türkiye Büyükelçisi Ralph Scheide ise Türkçe yaptığı konuşmada, iki ülke arasındaki ilişkilere değinerek, bunun gelişmesinin Avrupa'nın geleceği için önemli olduğunu kaydetti.

Başkan **İzgi**, törende, Holzmeister'in kızı **Barbara Holzmeister**'e bir plakett verdi. Törende, Mimarlar Odası Başkanı Oktay Ekinci de Cumhurbaşkanı **Sezer**'e, Türkiye'nin mimari durumuna ilişkin bir rapor sundu.

Açılıştan sonra, Cumhurbaşkanı **Sezer**, TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, Genelkurmay Başkanı Org. Hüseyin Kıvrıkoğlu ve öteki yetkililerle birlikte sergiyi gezdi.

RESEPSİYON

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, Dördüncü Yasama Yılı dolayısıyla Tören Salonunda bir resepsiyon verdi. Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer**, Başbakan **Bülent Ecevit**, Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı **Tansu Çiller**, Saadet Partisi Genel Başkanı **Recal Kutan**, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı **Recep Tayyip Erdoğan** ile Genelkurmay Başkanı Orgeneral **Hüseyin Kıvrıkoğlu**'nun da katıldığı resepsiyon, yabancı misyon şefleri ve mülki erkanın yoğun katılımına sahne oldu. Resepsiyonda konuklara tasarruf önlemleri çerçevesinde oldukça mütevazı bir münö sunuldu.



“Anayasa değişikliği takdirle anılacak”

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 21'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı çalışmalarına 1 Ekim Pazartesi günü Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer**'in açış konuşmasıyla başladı. **Sezer**, Genel Kurul'da yaptığı konuşmada, TBMM Başkanı Ömer İzgi ve milletvekillerini, Anayasa değişikliklerini gerçekleştirdikleri için kutlayan **Sezer**, "Bu Anayasa değişikliği, Yüce Meclisimizin tarihinde her zaman takdirle anımsanacaktır" dedi.

Konuşmasına, bir kez daha TBMM'ye hitap etmekten büyük onur ve mutluluk duyduğunu belirterek başlayan **Sezer**, TBMM'nin yeni yasama yılı başlarken dünyanın çok önemli bir gelişmeye sahne olduğunu belirterek, ABD'de meydana gelen ve çok sayıda masum insanın ölümüne yol açan insanlık dışı terörist saldırıları kınadı.

Bu zor günlerinde Türkiye'nin, dost ve müttefik Amerikan halkının yanında yer aldığını bir kez daha vurgulamak istediğini kaydeden **Sezer**, "Terörden çok çekmiş bir ülke olarak Türkiye, Amerikan halkının acısını yürekten paylaşmaktadır" dedi.

Büyük Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet'in sağlam temellerine ve sarsılmaz ilkelerine dayanarak hep ileri giden Türkiye'nin bir dönüm noktasına geldiğini bildiren **Sezer**, şunları söyledi:

"Son bir yılda yaşadığımız sorunlar, vardığımız bu dönüm noktasında zaman yitirmeden kimi köklü kararlar almak zorunda olduğumuzu göstermiştir. Türkiye, dünyanın en sorunlu bölgelerinin kesiştiği noktada yer almaktadır. Bu durum, dış politikamızın oluşturulup yürütülmesinde olduğu gibi, ekonomik ve toplumsal politikalarımızın uygulanmasında da çeşitli güçlükler yaratmakta, hükümetlerimizin üzerinde ek yükler oluşturmaktadır. Ancak, demokrasisini en gelişmiş düzeye çıkarma yönünde gerekli ulusal kararlılığa ve güce sahip olan ülkemizin, içinde bulunduğu sorunları kısa sürede çözüme kavuşturabilecek yetkinlikte olduğuna kuşku yoktur.

Sorunlarımıza çözüm ararken, geçmişe değil geleceğe bakmamız ve şu soruyu kendimize sormamız gerekmektedir: Nasıl bir Türkiye istiyoruz? Bu soruya vereceğimiz yanıt, yaklaşımımızı, yönelimimizi oluşturacaktır. Ben, bu soruya tüm Türk Ulusu'nun ortak bir yanıt vereceğinden eminim: Yoksulluk, eğitimsizlik, yolsuzluk gibi temel sorunlarını çözmüş, bireylerinin hak ve

özgürlüklerini en geniş biçimde güvence altına almış, çağdaş uluslar topluluğunun saygın üyesi durumuna gelmiş, gelişime açık, aydınlık bir Türkiye."

Türkiye'nin bu doğrultuda bir dönüşüm gerçekleştirmesinde Anayasa'da yapılan değişikliklerin önemli bir yere sahip olacağına dikkat çeken Cumhurbaşkanı **Sezer**, Meclis'te sürdürülen çalışmanın, tüm siyasal partilerin yapıcı katkılarıyla ilerlemesinin memnunluk verici olduğunu ifade etti.

Avrupa Birliği üyeliğinin, bu sürecin halkalarından biri olduğunu kaydeden **Sezer**, "Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Birliği üyesi ülkelerle ortak evrensel değerleri esas alan, barışçı ve aydınlık bir geleceği paylaşma ve bu konuda katkılarda bulunma kararlılığındadır" dedi.

AB'ye tam üyelik sürecinde atılması gereken adımlardan biri olarak "Türkiye Ulusal Programı"nın kabul edildiğini anlatan **Sezer**, şöyle devam etti:

"Önümüzdeki yeni çağdaşlaşma sürecinde, siyasal, yönetsel ve yargısal reformların yapılması gereklidir. Bunun için, devlet organları arasında görev ve yetkileri dengeleyen, hukuk devleti ilkesini üstün kılan özgürlükçü, güvenceli anayasa ve yasa kurallarının geliştirilmesi zorunludur. TBMM son iki hafta içinde, siyasal partilerin yapıcı katkılarıyla tarihsel bir görevi yerine getirmiştir. Anayasamızda yapılması öngörülen değişikliklerin yoğun bir çalışma sonucunda kabul edilmiş olmasını, Anayasamızın daha özgürlükçü, katılımcı ve güvenceli bir belge durumuna getirilmesi yönünde önemli bir adım olarak değerlendirmek gerekir."

Türkiye'nin seçimini çağdaş uygarlık doğrultusunda yaptığını, bu seçimin doğal gereklerini bir an önce yaşama geçirmesi gerektiğini anlatan **Sezer**, "Bunun için öncelikle, demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan hakları alanlarında, gerek yasalarımızı, gerek uygulamalarımızı, özel koşullara ve sınırlamalara bağlamadan, taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (AİHS) uyarlamamız gerekmektedir" dedi.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ

TBMM Başkanı Ömer İzgi ve milletvekillerini, bu görevi sorumluluk duygusu içinde başarıyla yerine getirdikleri için kutlayan **Sezer**, "Bu Anayasa değişikliği, Yüce Meclisimizin tarihinde her zaman takdirle anımsanacaktır" dedi.

Anayasaların, devletlerin hukuksal yapısını en üst düzeyde belirlediğini kaydeden **Sezer**, "Bu nedenle, devletlerin geçirdikleri evrimi de yansıtmak zorundadır. Anayasalar bu yönüyle yaşayan belgelerdir. Parlamentomuzun Anayasamızda değişiklikler yaparak attığı tarihsel adımı ileride de gereksinimlere karşılık verecek biçimde sürdüreceğine inanıyorum." diye konuştu.

Sezer, saydam bir devlet yönetimine kavuşabilmek için yasama dokunulmazlığı ile Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında soruşturmayı düzenleyen kuralların yeniden ele alınmasının yararlı olacağını söyledi:

TEMEL YASALAR

Anayasa'nın yanı sıra, temel yasalarda da günün koşullarına uygun değişikliklerin yapılmasının gerekli olduğunu belirten **Sezer**, Siyasi Partiler ve Seçim yasalarının bunların başında geldiğini söyledi.

Cumhurbaşkanı **Sezer**, değişikliğin ilk seçimden sonraki seçimde oluşacak Meclis için geçerli olmasının kimi sorunları önlemesi yönünden gerekli görülebileceğini ifade etti.

EKONOMİK SIKINTILAR

Konuşmasında ekonomik sıkıntılara da değinen **Sezer**, Türkiye'nin bir yıldan beri güç bir dönemden geçtiğini ve henüz düzlüğe çıkmadığını belirterek, "Yaşanan ekonomik sıkıntıların aşılmasında toplumun tüm kesimlerine ve tüm yurttaşlarımıza görev düşmektedir." dedi.

Cumhurbaşkanı **Sezer**, Türkiye son bir yıldır güç bir dönemden geçmekte olduğuna dikkati çekerek, ekonomik etkinlikler ve gayrisafi milli hasıladaki görülen daralmanın kaygı verici olduğunu kaydetti. **Sezer**, "Bu daralma eğiliminin, Hükümetimizin TBMM'nin desteğinde almakta olduğu önlemlerle tersine döndürüleceğine



Siyasal partilerin, çoğulcu siyasal yapının, siyasal kültürün oluşturulup geliştirilmesinde ve halkın siyasete katılımının sağlanmasında başlıca rolü üstlendiklerine dikkat çeken **Sezer**, bu nedenle partilerin sağlıklı biçimde işleyebilmeleri için parti içi demokrasinin sağlanması ve partilerin parasal kaynaklarının saydamlaştırılmasının önem taşıdığını ifade etti. Çağdaş demokrasilerin özünü oluşturan uzlaşma kültürünün geliştirilip yerleştirilmesinin önemine de dikkat çeken **Sezer**, "Bu nedenle, özeleştirimizi iyi yapmalı, sivil toplumla Parlamento arasındaki iletişimi sağlam temeller üzerinde yeniden işletecek bir yapı oluşturmalıyız." dedi.

MİLLETVEKİLİ SAYISI

TBMM üye sayısının, 1982 Anayasası'nın ilk biçiminde olduğu gibi 400'e indirilerek çalışmalara etkinlik kazandırılabilceğini kaydeden **Sezer**, TBMM üye sayısında yapılacak bir azaltmanın kamuoyunun beklentilerine de uygun düşeceğini söyledi.

inanmaktayız. Ekonomimizin yabancı paralara endeksli olmaktan kurtarılacak ulusal para birimimizin saygınlığına ve gücüne kavuşturulması amacıyla Hükümetimiz ve sivil toplum örgütlerince başlatılan girişimlere halkımızın verdiği destek sevindiricidir." görüşünü ifade etti.

Yolsuzlukların üzerine gidebilmek için yönetimde saydamlık ve etkili bir denetim gerekliliğine dikkati çeken **Sezer**, "Yolsuzlukların kalıcı biçimde ortadan kaldırılabilmesi ve temiz toplumun yaratılması kuşkusuz yalnız Devletin sorumluluğunda değildir. Yolsuzlukların kökünün kazanması ve yönetimde saydamlığın sağlanabilmesi için özel kesime ve yurttaşlarımıza da görev düşmektedir. Bilinçli ve istekli yurttaşlar, temiz toplumun koruyucuları olacaklardır" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı **Sezer**, savunma sanayii alanındaki stratejinin temelini, yüksek teknolojiye sahip silah ve araçların yurt içinde üretilmesinin oluşturduğuna da dikkat çekti. **Sezer**, Türk-Yunan ilişkilerinde, geçen yıl

kazanılan ivmenin korunmasını dileyerek, şunları söyledi:

"Türkiye, Kıbrıs'ta, adanın gerçeklerini ve iki eşit devletin varlığını göz önünde bulunduracak kalıcı bir çözüm yönünde atılan adımları ve bu bağlamda BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet görevini desteklemektedir. Genel Sekreter'in, taraflar arasında, kalıcı bir barışa ulaşılmasını amaçlayacak görüşme sürecinin başlamasını sağlayacak bir zemin yaratması gereğine inanmakta ve bu yönde atacağı adımları desteklemekteyiz."

Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer**, yetkin bireyler yetiştirebilmenin yolunun, düşünce ve düşüncüyü açıklama özgürlüğünden geçtiğini bildirdi. Sezer, 8 yıllık zorunlu eğitimde bugün ulaşılan noktanın sevindirici olduğunu da ifade ederek, "Artık ereğimiz 11 yıllık zorunlu eğitim olmalıdır." dedi.

Yerel yönetimleri güçlendirecek reformların gerçekleşmesiyle hem demokratik katılımın genişletileceğini, hem yurttaşların yaşadıkları beldenin sorunlarıyla daha yakından ilgilenmelerinin olanaklı kılınacağını anlatan **Sezer**, böylelikle, çeşitli alanlarda karşılaşılan sorunların, hızlı ve akılcı biçimde çözülebileceğine dikkati çekti.

DEVLET DÜZENİ

Cumhurbaşkanı **Sezer**, 2001-2002 yasama yılında, Devlet organlarının çalışmalarını düzenli ve uyum içinde yürütmeleri ile ilgili olarak gerekli gördüğünü ifade ettiği önemli konuları da şöyle sıraladı:

"Türkiye'nin yakın dönemde en önemli sorunu, ülke ekonomisinin içinden geçtiği bunalımın ardından düzleşme çıkarmasıdır. Hükümetimizce bu konuda hazırlanan, siyasal ve toplumsal desteğe sahip bulunan ekonomik programın kararlılıkla uygulanması ve başarıya ulaşması yaşamsal önemdedir. Ekonomik sıkıntıların aşılmasında ulusal birlik ve dayanışmanın sürdürülmesinin ve ekonomide güven ortamının oluşturulmasının önemi açıktır. Ekonomi, savunma dahil tüm ulusal güç öğelerinin temelidir. Türkiye'nin geçmişte olduğu gibi bu dönemdeki ekonomik sıkıntıları da, ulusal çıkarlarından ödün vermeden aşacağına içtenlikle inanıyorum.

-Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğinin gerçekleştirilmesi, ülkemizin ana ereklerinin başında gelmektedir. Birliğe üye olabilmemiz, yoğun ve etkin bir çalışmayı gerektirmektedir. Bu, yalnızca tam üyelik yönünden değil, Türkiye'nin siyasal, toplumsal ve ekonomik alanlarda disiplin içinde gelişmesi ve bölgesel bir güç olarak dünyanın ileri ulusları arasındaki yerini alması için de önemlidir. Ulusal Programda belirlenen kısa ve orta erimli amaçlara ulaşılması doğal olarak belirleyici bir anlam taşıyacaktır. Avrupa Birliği'nin 2004 yılında toplanacak Hükümetlerarası Konferansı'ndan yeterli bir süre önce, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki tam üyelik görüşmelerine başlanmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.

-Hem Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik süreciyle bağlantılı, hem de bu süreçten bağımsız biçim-

de, anayasal nitelikler korunarak, hukuk devleti ilkeleri gözetilerek, insan haklarına saygı gösterilerek, uygar ve demokratik bir devlet olmanın tüm gerekleri yerine getirilerek ülkemizin kendi siyasal, toplumsal ve ekonomik gereksinimlerine yanıt verecek köklü, kapsamlı ve hızlı anayasal, yasal ve yapısal değişimlerin ve iyileştirmelerin, bu arada başta evrensel ölçütlerin hukuk sistemimize kazandırılması olmak üzere çeşitli alanlardaki reformların gerçekleştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bunun hem demokratikleşme yönünde bir açılım sağlaması, hem de Avrupa Birliği'nin yakında yayımlanacak, ülkemizle ilgili İlerleme Raporu'na olumlu yansımaları olacaktır. Türkiye'nin devlet yapısı ve kurumlarıyla çağımızın gereklerine yanıt verecek bir dönüşümü zaman yitirmeden gerçekleştirmesi temel önceliğimizdir.

-Günümüzde gelişmiş bir ülke olmanın koşulu, örgütlü suçlar, yolsuzluklar ve yoksullukla savaşmada ve yönetimde saydamlığın sağlanmasında elde edilecek başarıdır. Kamuoyunda bu konuda artan duyarlılığı dikkate alarak örgütlü suçlarla, yolsuzluklarla ve yoksullukla savaşmada somut ilerleme ve başarılar sağlanması son derece önemlidir.

-Cumhuriyet'in her döneminde ulusal güvenliğin sağlanmasında ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasında Cumhuriyet hükümetleri Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne karşı sorumluluklarını özveri içinde ve yeterlilikle yerine getirmişlerdir. Türkiye'nin etrafındaki belirsizliklerin ve risklerin tehdide dönüşme olasılığını göz önünde tutarak, yerini hiçbir şeyin alamayacağı güvenlik gereksinimlerimizin sürekli ön planda tutulması, Silahlı Kuvvetlerimizin iç ve dış tehditleri caydırma ve önleme yeteneklerinin artırılması, dış politikamızda öncelikle komşu ülkelerle ilişkilerimizin geliştirilerek Türkiye'nin stratejik konumuna derinlik kazandırılması büyük önem taşımaktadır."

TBMM

Cumhurbaşkanı **Sezer**, Meclis'in, yasama görevinin yanı sıra yürütmeyi denetleme görevini de titizlikle yerine getirmesi gerektiğine dikkati çekerek, sözlerini şöyle tamamladı:

"Demokrasiyi savunmalı, korumalı ve geliştirmeliyiz. Türk toplumu artık demokratik düzenin erdeminin ve yararlarının bilincine varmış durumdadır. Bize düşen, siyasal ve hukuksal yapılarımızı bu anlayışa uygun duruma getirmektir. Demokratik yönetimin dayandığı değerleri, demokratik siyasal kültürü güçlendirmeliyiz. Demokrasinin de sürekli gelişen ve değişen bir kavram olduğunu unutmamalıyız. Bugün 20-30 yıl önce geçerli olan demokrasi anlayışının çok ötesine geçilmesi bunu kanıtlamaktadır.

Dolayısıyla, kuracağımız yapıların, gelişmenin önünü tıkayacak değil, gelişme ve değişimin yolunu açacak nitelikte olması önem taşımaktadır."

Anayasada büyük reform

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasa reformunda ilk büyük adımı attı ve Anayasanın 33 maddesinde değişiklik yaptı. Gerçekleştirilen bu büyük adım ile, daha önce yapılan beş değişiklikle birlikte 1982 Anayasasının üçte biri yeniden düzenlenmiş oldu. TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, en kısa sürede ikinci büyük değişiklik paketinin de gündeme getirileceğini açıkladı.

Partilerarası Anayasa Uyum Komisyonu, 3. Yasama Yılı boyunca yaptığı çalışmaları TBMM tatile girmeden tamamladı ve üzerinde TBMM'de temsil edilen tüm partilerin uzlaştığı 37 maddelik değişiklik paketini 15 Haziran 2001'de Başkan **Ömer İzgi**'ye sundu. **İzgi**, 7 Eylül'de yaptığı açıklama ile, değişiklik paketini görüşmek üzere, TBMM Genel Kurulu'nu 17 Eylül 2001 Pazartesi günü olağanüstü toplantıya çağırdı.

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**'nin başkanlığında 17 Eylül'de olağanüstü toplanan Genel Kurul'da FP'nin kapatılıp Ak Parti ve SP adıyla iki parti kurulması nedeniyle boşalan Anayasa Komisyonu'nun eksik üyeliklerinin tamamlanması için seçim yapıldı. Anayasa Komisyonu, **Turhan Tayan**'ın başkanlığında 19 Eylül'de çalışmalarına başladı ve 22 Eylül Cuma günü 37 maddenin görüşmelerini tamamlayarak kabul etti.

37 madde, bir geçici madde ve yürürlük maddesi olmak üzere 39 maddelik Anayasa değişiklik paketi 24 Eylül'de TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlandı. Tümü üzerinde yapılan görüşmelerden sonra maddelerine geçilmesi oylamasına 476 milletvekili katıldı. 17 ret, 27 çekimser ve 4 boş oya karşılık 428 oyla Anayasa değişikliğinin maddelerine geçilmesi kabul edildi. 25 Eylül'de 9 madde, 26 Eylül'de 9 madde, 27 Eylül'de 12 madde ve 28 Eylül'de 9 madde olmak üzere, ilk tur görüşmeler dört günde tamamlandı. TBMM Başkanvekili **Murat Sökmenoğlu**'nun başkanlığında her gün Saat 11.00 ile 23.00 arasında yapılan görüşmeler toplam 50 saat sürdü ve bu süre içinde maddelerin yanısıra üç de (2,4 ve 15. maddeler için) değişiklik önergesi oylaması yapıldı ve kabul edildi. İlk turda, sadece uluslararası anlaşmalar ile yasaların çakışması halinde uluslararası anlaşmaların geçerli olacağına ilişkin değişiklik teklifinin 33. maddesi yeterli kabul oyunu alamadı.

Anayasa değişiklik teklifinin ikinci tur oylamaları ise 2 ve 3 Ekim'de yapıldı. Yine **Murat Sökmenoğlu**'nun başkanlığında yürütülen çalışmalar sonucunda tüm değişiklik maddeleri iki gün içinde tamamlandı.

Böylece 37 madde olarak başlayan müzakereler sonucunda anayasa değişiklik paketi 494 mil-

letvekilinin katıldığı oylamada, 16 ret, bir çekimser, 2 geçersiz ve 1 boş oya karşılık 474 kabul oyu kullanıldı.

ÜÇ MADDE REDDEDİLDİ

Değişiklik kapsamındaki maddelerden üçü anayasanın öngördüğü yeterli oyu alamayarak ikinci turda reddedildi. Anayasa'nın 76. maddesinde düzenlenen milletvekili seçilebilme kriterleri arasında yer alan 'ideolojik ve anarşik eylemlere katılma' ibaresinin 'terör eylemlerine katılma' şeklinde değiştirilmesini öngören 27. madde; Anayasa'nın 83. maddesinde yer alan yasama dokunulmazlığı ile ilgili düzenlemelerde değişiklik yapan 28. madde ve yasalarla uluslararası anlaşmalar arasındaki uyumsuzluklarda anlaşmaların geçerli olacağını vurgulayan 33. madde genel kurulda yeterli kabul oyu alamayarak reddedildi.

ECEVİTTEN

TEŞEKKÜR

Başbakan **Bülent Ecevit**, Anayasa değişikliklerinin kabul edilmesi üzerine TBMM Genel Kurul'unda bir konuşma yaparak "Türkiye Büyük Millet Meclisi çok başarılı bir sınav vermiştir. Demokrasinin verimli işleminde en önemli bir etken uzlaşa kültürüdür; anayasa değişiklikleri sürecinde, Büyük Meclisimiz, bu kültürü özümsemiş olduğunu kanıtlamıştır. Partilerarası Uzlaşma Komisyonu'nu ve iktidarı ve muhalefetiyle tüm Meclisimizi, partilerimizi ve milletvekillerimizi yürekten kutlanm." dedi.

Meclisin, bu başarısıyla ulusumuza büyük saygınlık kazandırdığını; aynı zamanda, Türkiye'ye, Avrupa Birliği'nde tam üyelik yolunun daha çok açılmasını sağladığını belirten **Ecevit**, şöyle devam etti:

"21 inci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi, uyumlu, verimli ve olağanüstü hızlı çalışmasıyla, dünya parlamentoları arasında onurlu yerini de pekiştirmiştir. Anayasa değişiklikleriyle ilgili görevimiz, elbette, burada sonuçlanmış olmuyor. Şimdi, önümüzdeki önemli bir görev, anayasa değişiklikleriyle ilgili uyum yasalarının da süratle hazırlanıp çıkarılmasıdır. Tüm partilerimizin ve milletvekillerimizin, bu görevi de, aynı uzlaşa yeteneğiyle ve aynı hızla yerine getireceklerine inanıyorum."

MİLLETVEKİLLERİNİN ÖZLÜK HAKLARI

Anayasa değişikliği kapsamında yer alan milletvekillerinin özlük haklarını düzenleyen 86. Madde düzenlenmesinin kamuoyundan tepki görmesi üzerine, siyasi partiler uzlaşarak, Plan ve Bütçe Komisyonunda ele alınan Gelir Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına



Uzlaşma Komisyonu'nun eski Başkanı Arseven ve Yeni Başkanı Yalova, değişikliklerin gerçekleştirilmesi için yoğun çaba harcadılar.

Dair Kanun Tasarısı"na bir madde eklendi. Genel Kurul'da da görüşülerek kabul edilen 4710 sayılı bu yasayla, Emekli Sandığı Kanununun uygulamasında, en yüksek Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı iştirakçisi olarak en yüksek Devlet memuru esas alınacağı hükmü getirildi. Böylece, kamuoyundan gelen tepkiler dikkate alındı ve milletvekili maaşlarının Genelkurmay Başkanı'nın değil, Başbakanlık müsteşarının maaşı esas alınarak hesaplanması ilkesi Emekli Sandığı Yasasına konuldu.

REFERANDUM KARARI

Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer**, 4709 sayılı "T.C. Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunu" onayladı ve Yasa 17 Ekim 2001 tarihli Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Ancak, Cumhurbaşkanı, değişiklik paketinde yer alan ve Anayasanın 86. Maddesinde yer alan milletvekillerinin özlük haklarını düzenleyen çerçeve 33. maddeyi halkoyuna sunma kararı aldı ve söz konusu değişiklik, Resmi Gazete'de yayımlanan metinde yer almadı. Bunun üzerine yeni bir siyasi tartışma başladı.

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, Başbakan **Bülent Ecevit** ve siyasi parti grup yöneticileri ve Yüksek Seçim Kurulu Başkanı ile çeşitli görüşmeler yaptı. **İzgi**, Anayasa ile getirilen düzenlemenin ancak bir yasal düzenleme ile yürürlüğe gireceğini, bu konuda yasal düzenlemenin 4710 sayılı yasa ile yapıldığını bildirdi.

Bu arada, TBMM Başkanlığı'na yapılan açıklamada da, basın organlarında, yapılan Anayasa değişikliği sırasında milletvekillerinin ödenek ve yolluklarının artırıldığına ilişkin haber ve yorumların doğruyu yansıtmadığı belirtilerek, "Ülkemizin demokratikleşme çabalarına ivme kazandıracak olan anayasa değişiklikleri ile basında öne sürüldüğü biçimde milletvekili maaşlarına fiili bir zam yapılmamıştır." denildi.

İZGİ'NİN AÇIKLAMASI

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı **Ömer İzgi**, yapılan yasal düzenlemeye karşı söz konusu maddenin Cumhurbaşkanı **Sezer**'in halkoyuna sunulması kararı üzerine "Hayal kırıklığı içindeyim" dedi.

İkinci bir Anayasa değişikliği paketi hazırlanması için, Partilerarası Uzlaşma Komisyonu'nun 16 Ekim'de yaptığı toplantının açılışında gazetecilerin sorularını yanıtlayan **İzgi**, Anayasa'nın ilgili maddesinde yeniden bir değişiklik yaparak referandumu konusuz bırakacaklarını söyledi.

Cumhurbaşkanı **Sezer**'in halkoyuna gitmek yerine, bir kez daha görüşülmek üzere 86. Madde değişikliğini Meclis'e geri göndermesinin daha doğru olacağını ifade eden **İzgi**, maddenin referanduma götürüleceğine ihtimal vermediğini ifade ederek şunları söyledi:

"Neden vermiyordum? Çünkü bu değişiklik Meclis tarafından halkın tepkileri göz önüne alarak bir operasyona tabi tutulmuş, milletvekili maaşlarında herhangi bir artışa imkan vermeyecek bir düzenleme yapılmıştı. Bunun ötesinde TBMM Başkanı olarak ben ve Hükümet başkanı olarak Başbakan Ecevit tarafından açıklamalarda bulunulmuş, Anayasa'nın 86. maddesinin bugünkü kabul şeklinin değiştirileceğini, daha önceki düzenlemeler yönünde adımlar atılacağını açıklamıştı. Bununla da kalınmadı, Yüce Meclis benim ve Başbakan'ın açıklamalarını çok ciddi buldu, kamuoyundaki tepkileri uygun

buldu ve kendisi girişimde bulunarak kendi maaşlarının artmasını önleyecek yeni bir düzenleme yaptı."

Referandum kararının 'Cumhurbaşkanı'nın takdiri olduğunu' söyleyen **İzgi**, Meclis'in bugüne kadar verdiği tüm sözleri yerine getirdiğini, bunda bir tereddüt bulunmaması gerektiğini ifade etti. Hukuk anlayışının da böyle bir referandum kararını uygun görmediğini kaydeden **İzgi**, sözlerini şöyle sürdürdü:

İzgi:
**"Parlamento'nun
üzerinde güç yoktur."**

"Anayasamızın 175. maddesinin 5. fıkrası her ne kadar Cumhurbaşkanı'na Anayasa değişikliklerinde değişikliklerin tümünü ya da ayrı ayrı halkoyuna götürme yetkisi veriyorsa da 7. fıkra da getirdiği yeni bir hüküm vardır ve parlamenter sistemde bu hüküm geçerlidir. Orada (Anayasa değişikliklerinde Meclis, değişiklik paketinin hangilerinin tek tek ya da tümünün sunulmasına karar verir) diyor. Meclis kararı parlamenter sistemde en üstün olan karardır. Meclis kararı (Tek tek halkoyuna gidecek) şeklinde tecelli ederse, Cumhurbaşkanı 5. fıkra da belirtilen tek tek gitme yolunu izleyecekti. Tümünün oylanması yönünde Meclis kararı varsa o takdirde onu uygulayacaktı.

Parlamenter sistemlerde dünyanın hiçbir yerinde parlamentonun üstünde bir güç yoktur. Ancak bizde olduğu gibi güçlendirilmiş icrada istisnai olarak uygulamalar görülebilir. İstisnai olarak parlamento kararlarına yönelik uygulamalar öngörülmüşse yorumla bunları geliştirmek ve parlamento kararının da üstüne çıkarmak parlamenter rejime uymaz. Dünyanın hiçbir yerinde de böyle bir uygulama yoktur."

YENİ METİN HAZIR

Ömer İzgi, Anayasa'nın 86. maddesinin değiştirilmesi durumunda, referandumun konusunun ortadan kalkacağını ve yapılacak bir işlem kalmayacağını bildirdi. "Bundan sonra ne olur?" sorusu üzerine, Meclis'in "Akli selim" içinde davranacağını belirten **İzgi**, ekonomik kriz sürerken 50 trilyona yakın bir masrafı gerektiren referandumun önlenmesi için yeni düzenlemenin bir an önce gerçekleştirileceğini bildirdi.

DYP tarafından imzaya açılan 86. maddeye ilişkin metin üzerinde çalışılacağını ifade eden **İzgi**, "O imzaların üzerini tamamlamayı düşünüyorduk. Devlet adamlığında inat olmaz, küsme olmaz ve devlet adamlığında akli selimle hareket etmek gerekir. Bizler de bu şekilde hareket edeceğiz. Bir an önce bu Anayasa değişikliğini gündeme getirerek, gerçekleştireceğiz. Referandumun konusuz kalmasını sağlayacağız, bu konu da çözülmüş olacak. Burada herhangi bir sorun çıkmaz, ülkemiz için herhangi bir sıkıntı çıkmaz." diye konuştu.

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, 17 Ekim'de açılışlarda bulunmak üzere gittiği Konya'nın Kadınhanı ilçesinde gazetecilerin sorularını yanıtlarken, bir gün önce Cum-

hürbaşkanı **Sezer** ile görüşmesine değinerek "Sonuç olarak görünen o ki, TBMM olarak 86. Maddeyi yeniden düzenleme çalışmasına başlayacağız ve Meclis'ten geçireceğiz. Böylece referandum konusu ortadan kalkmış olacak." dedi.

Başkanı olmaktan onur duyduğu Meclis'in, Cumhuriyet tarihinde gerçekten rekorlar kırarak, yapısal reformların gerçekleştirdiğini kaydeden **İzgi**, TBMM'nin reform niteliğinde yasal düzenlemeleri de yaptığını vurgulayarak, şunları söyledi:

"Ülkemizin hassas bir döneminde hazırlanmış 1982 Anayasası'nda çok önemli değişikliklere gidilmiştir. Son paket ile Anayasa'nın 3'te biri çağdaş ekonomik ölçütlerle ve evrensel normlara uygun insan hakları ve hukukun üstünlüğünü ön plana çıkaran biçimde yeniden düzenlenmiştir. Bu değişikliklerin yürürlüğe girmesinin hukuki adımları daha tamamlanmadan, ikinci bir değişiklik paketi daha hazırlamak üzere Meclis kolları sıvamış ve gerekli hazırlıklara başlamıştır. Bu çalışmalarla Anayasamızı üçüncü bin yılın koşullarına uygun hale getirmiş olacağız."

İzgi, 19 Ekim'de yaptığı

açıklamada ise, Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girdiğini belirterek, Cumhurbaşkanının bir yasayı inceleme süresi olan 15 günlük sürenin 20 Ekim'de biteceğini hatırlattı; 86. Maddeyi tek başına Meclis'e iade edebileceğini söyledi.

Başbakan **Bülent Ecevit** ise Cumhurbaşkanı Sezer ile yaptığı görüşmeye ilişkin DSP Grubunda yaptığı konuşmada, konunun Meclis ile Cumhurbaşkanlığı arasında olduğunu söyledi.

YAYIM SIKINTISI

Bu arada, Anayasa değişikliği yasasının 17 Ekim'de yayımlanmasına karşılık, 86. Madde değişikliğinin hal-koyuna sunulmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararının yayımlanmaması bir başka tartışma yarattı. Başbakanlığın bu kararın da yayımlanabilmesi için Köşk'ten özel bir yazı gönderilmesi gerektiği açıklaması ve Cumhurbaşkanlığından da bu konuda bir yazı gönderilmesi üzerine kriz aşıldı. Cumhurbaşkanının sözkonusu maddenin hal-koyuna götürülmesine ilişkin kararı 22 Ekim 2001 tarihinde Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandı.

YENİ ÖNERİ

DSP, MHP, DYP ve ANAP'tan 315 milletvekilinin imzasını taşıyan Anayasa'nın 86. maddesinde değişiklik öngören teklif, 26 Ekim'de TBMM Başkanvekili **Kamer Genç'e** sunuldu.

DSP Grup Başkanvekili **Aydın Tümen**, MHP Grup Başkanvekili **Mehmet Şandır**, DYP Grup Başkanvekili **Nevzat Ercan** ile ANAP Grup Başkanvekili **Yaşar**

Dedelek tarafından Başkanlığa sunulan teklifin ilk aşamada DSP'den 95, MHP'den 103, DYP'den 40 ve ANAP'tan 77 milletvekilinin imzasını taşıdığı bildirildi.

İlk paketin görüşmeleri sırasında Uzlaşma Komisyonu'nda üzerinde anlaşma sağlanan biçimiyle Başkanlığa sunulan teklif şöyle:

"Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 86. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi (TBMM üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri kanunla düzenlenir) şeklinde değiştirilmiş; fıkranın sonuna (TBMM üyeleri ile bunların emeklileri T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler ve üyeliği sona erenlerin istekleri halinde ilgileri devam eder) ibaresi eklenmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen (Sosyal güvenlik kuruluşları) ibaresi (TC Emekli Sandığı) olarak değiştirilmiştir."

TBMM Uzlaşma Komisyonu'nda son biçimi verilen

ve ardından da Anayasa Komisyonu'nda kabul edilen tek madde bu anayasa değişikliği, Kasım ayı içinde Meclis Genel Kurulu'nda görüşülecek.

FP'nin kapatılmasından sonra "Saadet" ve "Adalet ve Kalkınma" adlarıyla iki yeni parti kuruldu.

Yeni kurulan iki parti ile birlikte,

Meclis'te temsil edilen partilerin sayısı altıya yükseldi.

Refah Partisi'nin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasından sonra bağımsız kalan milletvekillerinden bir bölümü yeni kurulan Saadet Partisi'ne üye olarken, bazı milletvekilleri de Adalet ve Kalkınma Partisi adıyla yeni bir parti kurdular. Böylece TBMM'de temsil edilen siyasi partilerin sayısı altıya yükseldi. DYP ve MHP'den istifa edenlerle birlikte AK Parti'nin sandalye sayısı 51, Saadet Partisi'nin ise 48'e ulaştı.

İZGİ'DEN SELÇUK'A TEPKİ

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, Yargıtay Başkanı **Samî Selçuk'un** 'Meclis'in anayasa değişikliği yapamayacağı' yolundaki açıklaması üzerine düzenlediği basın toplantısında, bu sözleri 'yakışsız' bulduğunu belirtti ve hiçbir yargı mensubunun, TBMM için böyle bir düşüncüyü kendi bünyesinde taşıyamayacağını söyledi. Öne sürülen düşüncenin kabul edilemez olduğuna işaret eden **İzgi**, Meclis'teki tüm siyasi partilerin değişiklik paketinin arkasında olduğunu anımsattı ve "Türkiye Büyük Millet Meclisi, yeri ve zamanı geldikçe bugüne kadar yaptığı gibi bundan sonra da gerekli gördüğü Anayasa değişikliklerini yapar" dedi.

Ömer İzgi, Anayasa değişikliklerinin onaylanması ancak milletvekillerinin özlük haklarını düzenleyen maddenin Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer** tarafından halkoyuna sunulması kararı üzerine yaptığı açıklamada ise "Parlamentar sistemlerde, dünyanın hiçbir yerinde Parlamentonun üzerinde bir güç yoktur" dedi.

Anayasanın değişen maddeleri

Anayasada 6. ve en geniş çaplı değişiklikle Anayasanın 33 maddesi değiştirildi. Başlangıç maddesinde yer alan 'Hiç bir düşünce ve mülahaza' ifadesi, 'Hiç bir eylem' olarak değiştirilerek düşüncü özgürlüğünün sınırları genişletildi. **Temel haklara getirilecek sınırlamaların alanı daraltılırken, devlet aleyhine 'amacın' değil, 'faaliyet'in suç sayılması hükmü getirildi.** Toplu suçlarda gözaltı süreleri indirilirken, yakalananların durumunun yakınlarına derhal bildirilmesi öngörüldü. **Özel hayat güvence altına alınıp, vatandaşlara düşüncelerini istedikleri dille açıklama olanağı sağlanırken konut dokunulmazlığı ile seyahat, haber alma, dernek kurma, toplantı ve gösteri yapma özgürlüklerinin kapsamı genişletildi.** Herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu hükmü getirilirken, savaş, yakın savaş ve törer olayları dışında idam cezası verilemeyeceği Anayasa'ya girdi. **Anayasa değişiklikleri ile yargının hızlandırılmasına ilişkin hükümler getirildi, aile içinde kadın erkek eşitliği anayasa güvencesine alındı, kamulaştırma bedellerinin peşinen ve tamamen ödenmesi öngörüldü.** Sendika kapatmalar zorlaştırıldı, devletin sadece çalışanları değil, işsizleri de korumakla yükümlü olduğu belirtildi. **Asgari ücrette artış çalışanların geçim şartlarının da gözönüne alınması hükmünü getiren yeni düzenlemelerde ayrıca, Devletin ekonomik ve sosyal alandaki görevlerini yerine getirirken vatandaşın önceliklerini gözönünde tutması hükmü getirildi.** Taksirli suçlardan hükümlü olanların oy kullanabilmesine olanak sağlanan değişikliklerde parti kapatmalarda, suçun odağı olma sınırları daraltıldı, kapatma zorlaştırıldı ve kapatma dışında da ceza verilebilmesi hükümleri kondu. **Af yasası çıkarma zorlaştırılırken, Cumhurbaşkanına yasaları kısmen TBMM'ye geri gönderme olanağı tanındı.** Meclis Başkanlığı seçim süreci kısaltılırken, Milli Güvenlik Kurulu'nun yapısı yeniden düzenlendi. **1982 Anayasa'nın geçici 15. maddesinde yapılan değişiklikle ise 12 Eylül döneminde çıkarılan mevzuatın Anayasaya aykırılığının incelenmesine olanak tanındı.** **Anayasa'nın değiştirilen maddelerinin son biçimi şöyle:**

Başlangıç:

Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz Kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve O'nun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda; Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde;

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasa'da gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve Kanunlarda bulunduğu;

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türk'lüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı;

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını

bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve "Yurtta sulh, cihanda sulh" arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılmak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere,

TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye aşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur.

13. Madde :

II. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması

Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

14. Madde:

III. Temel Hak ve Hürriyetlerin Kötüye Kullanılamaması

Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbirisi, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçimin-

de kullanılmaz. Anayasa hükümlerinden hiçbirisi, Devlete veya kişilere, Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasada belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz. Bu hükümlere aykırı faaliyette bulunanlar hakkında uygulanacak müeyyideler, kanunla düzenlenir.

19. Madde :

III. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği

Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir. Şekil ve şartları kanunda gösterilen : Mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi; bir mahkeme kararının veya kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması veya tutuklanması; bir küçüğün gözetim altında ıslahı veya yetkili merci önüne çıkarılması için verilen bir kararın yerine getirilmesi; toplum için tehlike teşkil eden bir akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, bir serseri veya hastalık yayabilecek bir kişinin bir müessesede tedavi, eğitim veya ıslahı için kanunda belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirin yerine getirilmesi; usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren ya da hakkında sınır dışı etme yahut geri verme kararı verilen bir kişinin yakalanması veya tutuklanması; halleri dışında kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz.

Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek amacıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hakim kararıyla tutuklanabilir. Hakim kararı olmadan yakalama, ancak suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yapılabilir; bunun şartlarını kanun gösterir. Yakalanan veya tutuklanan kişilere, yakalama veya tutuklama sebepleri ve haklarındaki iddialar herhalde yazılı ve bunun hemen mümkün olmaması halinde sözlü olarak derhal, toplu suçlarda en geç hakim huzuruna çıkarılınca kadar bildirilir. Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kırksekiz saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hakim kararı olmaksızın hürriyetinden yoksun bırakılamaz. Bu süreler olağanüstü hal, sıkıyönetim ve savaş hallerinde uzatılabilir.

Kişinin yakalandığı veya tutuklandığı, yakınlarına derhal bildirilir. Tutuklanan kişilerin, makul süre içinde yargılanmayı ve soruşturma veya kovuşturma sırasında serbest bırakılmayı isteme hakları vardır. Serbest bırakılma ilgilinin yargılama süresince duruşmada hazır bulunmasını veya hükmün yerine getirilmesini sağlamak için bir güvenceye bağlanabilir. Her ne sebeple olursa olsun, hürriyeti kısıtlanan kişi, kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı halinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkına sahiptir. Bu esaslar dışında bir işleme tâbi tutulan kişilerin uğradıkları zarar, tazminat hukukunun genel prensiplerine göre, Devlete ödenir.

20. Madde :

A. Özel Hayatın Gizliliği

Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.

21. Madde :

B. Konut Dokunulmazlığı

Kimsenin konutuna dokunulamaz. Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını, el koymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.

22. Madde :

C. Haberleşme Hürriyeti

Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır. Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar. İstisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir.

23. Madde :

V. Yerleşme ve Seyahat Hürriyeti

Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak; Seyahat hürriyeti, suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek; amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir. Vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, vatandaşlık ödevi ya da ceza soruşturması veya

kovuşturması sebebiyle sınırlanabilir. Vatandaş sınır dışı edilemez ve yurda girme hakkından yoksun bırakılamaz.

26. Madde :

VIII. Düşünceyi Açıklama ve Yayma Hürriyeti

Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir. Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir. Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümlere, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir.

28. Madde :

A. Basın Hürriyeti

Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır. Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasa'nın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır. Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve Milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazarlar veya bastırılar veya aynı amaçla, basanlar, başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Tedbir yolu ile dağıtım hakim kararıyla; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenabilir. Dağıtım önleyen yetkili merci bu kararını en geç yirmidört saat içinde yetkili hakime bildirir. Yetkili hakim bu kararı en geç kırksekiz saat içinde onaylamazsa, dağıtım önleme kararı hükümsüz sayılır.

Yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, kanunla belirtilecek sınırlar içinde, hakim tarafından verilen kararlar saklı kalmak üzere, olaylar hakkında yayım yasağı konamaz. Süreli veya süresiz yayınlar, kanunun gösterdiği suçların soruşturma veya kovuşturmasına geçilmiş olması hallerinde hakim kararıyla; Devletin ülkesi ve Milletiyle bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğinin, kamu düzeninin, genel ahlakın korunması ve suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle toplatılabilir. Toplatma kararı veren yetkili merci, bu kararını en geç yirmidört saat içinde yetkili hakime bildirir; hakim bu kararı en geç kırksekiz

saat içinde onaylamazsa, toplatma kararı hükümsüz sayılır. Süreli veya süresiz yayınların suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle zapt ve müsaderesinde genel hükümler uygulanır.

Türkiye'de yayımlanan süreli yayınlar, Devletin ülkesi ve Milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Cumhuriyetin temel ilkelerine, millî güvenliğe ve genel ahlaka aykırı yayımlardan mahkum olma halinde, mahkeme kararıyla geçici olarak kapatılabilir. Kapatılan süreli yayının açıkça devamı niteliğini taşıyan her türlü yayın yasaktır; bunlar hakim kararıyla toplatılır.

31. Madde :

D. Kamu Tüzel Kişilerinin Elindeki Basın Dışı Kitle Haberleşme Araçlarından Yararlanma Hakkı

Kişiler ve siyasi partiler, kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme ve yayım araçlarından yararlanma hakkına sahiptir. Bu yararlanmanın şartları ve usulleri kanunla düzenlenir. Kanun, millî güvenlik, kamu düzeni, genel ahlak ve sağlığın korunması sebepleri dışında, halkın bu araçlarla haber almasını, düşünce ve kanaatlere ulaşmasını ve kamuoyunun serbestçe oluşmasını engelleyici kayıtlar koyamaz.

33. Madde :

A. Dernek Kurma Hürriyeti

Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir. Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Dernek kurma hürriyeti ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlak ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir. Dernek kurma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir. Dernekler, kanunun öngördüğü hallerde hâkim kararıyla kapatılabilir veya faaliyetten alıkonulabilir. Ancak, millî güvenliğinin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, derneği faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu merciin kararı, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar. Birinci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde Devlet memurlarına kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir. Bu madde hükümleri vakıflarla ilgili olarak da uygulanır.

34. Madde :

B. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı

Madde 34. - Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırsız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabilir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.

36. Madde :

A. Hak Arama Hürriyeti

Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.

38. Madde :

C. Suç ve Cezalara İlişkin Esaslar

Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Suç ve ceza zaman aşımı ile ceza mahkumiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır. Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur. Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılmaz. Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz. Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez. Ceza sorumluluğu şahsidir. Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz. Savaş, çok yakın savaş tehdidi ve terör suçları halleri dışında ölüm cezası verilemez. Genel müsadere cezası verilemez. İdare, kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz. Silahlı kuvvetlerin iç düzeni bakımından bu hükme kanunla istisnalar getirilebilir. Vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye geri verilemez.

40. Madde :

XV. Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması

Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir. Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır. Kişinin, resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.

41. Madde :

I. Ailenin Korunması

Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretilmesi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.

46. Maddesi :

D. Kamulaştırma

Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir. Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir. Ancak, tarım reformunun uygulanması, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskân projelerinin gerçekleştirilmesi,

yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerinin ödenme şekli kanunla gösterilir. Kanunun taksitle ödemeyi öngörebileceği bu hallerde, taksitlendirme süresi beş yılı aşamaz; bu takdirde taksitler eşit olarak ödenir. Kamulaştırılan topraktan, o toprağı doğrudan doğruya işleyen küçük çiftçiye ait olanlarının bedeli, her halde peşin ödenir. İkinci fıkrada öngörülen taksitlendirmelerde ve herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır.

49. Madde :

A. Çalışma Hakkı ve Ödevi

Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

51. Madde :

C. Sendika Kurma Hakkı

Madde 51. - Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz. Sendika kurma hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlandırılabilir. Sendika kurma hakkının kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir. Aynı zamanda ve aynı işkolunda birden fazla sendikaya üye olunamaz. İşçi niteliği taşımayan kamu görevlilerinin bu alandaki haklarının kapsam, istisna ve sınırları gördükleri hizmetin niteliğine uygun olarak kanunla düzenlenir. Sendika ve üst kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, Cumhuriyetin temel niteliklerine ve demokrasi esaslarına aykırı olamaz.

55. Madde :

VII. Ücrette Adalet Sağlanması

Ücret emeğin karşılığıdır. Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır. Asgarî ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da gözönünde bulundurulur.

65. Maddesi :

XIII. Devletin İktisadî ve Sosyal Ödevlerinin Sınırları

Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir.

66. Madde :

I. Türk Vatandaşlığı

Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür. Türk babanın veya Türk ananın çocuğu Türktür.

Vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hallerde kaybedilir. Hiçbir Türk, vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz. Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz.

67. Madde :

II. Seçme, Seçilme ve Siyasi Faaliyette Bulunma Hakları

Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir. Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının oy hakkını kullanabilmeleri amacıyla kanun, uygulanabilir tedbirleri belirler. Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı, seçme ve halkoylamasına katılma hakkına sahiptir. Bu hakların kullanılması kanunla düzenlenir. Silah altında bulunan er ve erbaşılarla, askeri öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hakimnin yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır. Seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak şekilde düzenlenir. Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz.

69. Madde :

B. Siyasi Partilerin Uyacakları Esaslar

Siyasi partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir. Siyasi partiler, ticari faaliyetlere giripemezler. Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaçlarına uygun olması gereklidir. Bu kuralın uygulanması kanunla düzenlenir. Anayasa mahkemesince siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetim yöntemleri ve aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar kanunda gösterilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştay'dan yardım sağlar. Anayasa Mahkemesi'nin bu denetim konusunda vereceği kararlar kesindir. Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesi'nce kesin olarak karara bağlanır. Bir siyasi partinin tüzüğü ve programının 68 inci Maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı bulunması halinde temelli kapatma kararı verilir. Bir siyasi partinin 68 inci Maddenin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü temelli kapatılmasına, ancak, onun bu nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiğinin Anayasa Mahkemesince tespit edilmesi halinde karar verilir. Bir siyasi parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlendiği ve bu durum o partinin büyük kongre veya genel başkan veya merkez karar veya yönetim organları veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup

genel kurulu veya grup yönetim kurulunca zımnen veya açıkça benimsendiği yahut bu fiiller doğrudan doğruya anılan parti organlarıncı kararlılık içinde işlendiği takdirde, söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır. Anayasa Mahkemesi, yukarıdaki fıkralara göre temelli kapatma yerine, dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasî partinin Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir. Temelli kapatılan bir parti bir başka ad altında kurulamaz. Bir siyasi partinin temelli kapatılmasına beyan veya faaliyetleriyle sebep olan kurucuları dahil üyeleri, Anayasa Mahkemesi'nin temelli kapatmaya ilişkin kesin kararının Resmi Gazetede gerekçeli olarak yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olamazlar. Yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyruğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partiler temelli olarak kapatılır. Siyasî partilerin kuruluşu ve çalışmaları, denetlenmeleri, kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasî partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir.

74. Madde :

VII. Dilekçe Hakkı

Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir. Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir. Bu hakkın kullanılma biçimi kanunla düzenlenir.

87. Madde :

A. Genel Olarak

Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek; bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilanına karar vermek; Milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak; Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına, mahkemelerce verilmiş kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermek ve Anayasa'nın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.

89. Madde :

C. Kanunların Cumhurbaşkanınca Yayımlanması

Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar. Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Bütçe kanunları bu hükme tabi değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu aynen kabul eder-

se, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanını değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir. Anayasa değişikliklerine ilişkin hükümler saklıdır.

94. Madde :

B. Başkanlık Divanı

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanlık Divanı, Meclis üyeleri arasından seçilen Meclis Başkanı, Başkanvekilleri, Katip Üyeler ve İdare Amirlerinden oluşur. Başkanlık Divanı, Meclisteki siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında Divana katılmalarını sağlayacak şekilde kurulur. Siyasi parti grupları başkanlık için aday gösteremezler. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi üç yıldır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan adayları, Meclis üyeleri içinden, Meclisin toplandığı günden itibaren beş gün içinde, Başkanlık Divanına bildirilir, Başkan seçimi gizli oyla yapılır. İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır; dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, Başkan seçilmiş olur. Başkan seçimi, aday gösterme süresinin bitiminden itibaren, beş gün içinde tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekillerinin, Katip Üyelerinin ve İdare Amirlerinin adedi, seçim nisabı, oylama sayısı ve usulleri, Meclis İçtüzüğünde belirlenir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başkanvekilleri, üyesi bulundukları siyasi partinin veya parti grubunun Meclis içinde veya dışındaki faaliyetlerine, görevlerinin gereği olan haller dışında, Meclis tartışmalarına katılamazlar; Başkan ve oturumu yöneten Başkanvekili oy kullanamazlar.

100. Madde :

C. Meclis Soruşturması

Başbakan veya Bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir. Meclis, bu istemi en geç bir ay içinde görüşür ve gizli oyla karara bağlar. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında Komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak onbeş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclise sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona iki aylık yeni ve kesin bir süre verilir. Bu süre içinde raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına teslimi zorunludur. Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımından itibaren on gün içinde görüşülür ve gerek görüldüğü takdirde ilgilinin Yüce Divana sevkine karar verilir. Yüce Divana sevk kararı ancak üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla alınır. Meclisteki siyasi parti gruplarında, Meclis soruşturması ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

118. Madde :

2. Millî Güvenlik Kurulu

Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcısı, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur. Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağırılıp görüşleri alınabilir. Millî Güvenlik Kurulu; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararlar ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Bakanlar Kurulunca değerlendirilir. Millî Güvenlik Kurulunun gündemi; Başbakan ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir. Cumhurbaşkanını katılamadığı zamanlar Millî Güvenlik Kurulu Başbakanın Başkanlığında toplanır. Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri kanunla düzenlenir.

149. Madde :

4. Çalışma ve Yargılama Usulü

Anayasa Mahkemesi, Başkan ve on üye ile toplanır, salt çoğunluk ile karar verir. Anayasa değişikliklerinde iptale ve siyasi parti davalarında kapatılmaya karar verebilmesi için beşte üç oy çokluğu şarttır. Şekil bozukluğuna dayalı iptal davaları Anayasa Mahkemesince öncelikle incelenip karara bağlanır. Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve yargılama usulleri kanunla; mahkemenin çalışma esasları ve üyeleri arasındaki işbölümü kendi yapacağı içtüzükle düzenlenir. Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinde inceler. Ancak, gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları çağırabilir ve siyasi partilerin temelli kapatılması veya kapatılmasına ilişkin davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasi partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasını dinler.

Geçici Madde 15

12 Eylül 1980 tarihinden, ilk genel seçimler sonucu toplanacak Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanlık Divanını oluşturuncaya kadar geçecek süre içinde, yasama ve yürütme yetkilerini Türk milleti adına kullanan, 2356 sayılı Kanunla kurulu Millî Güvenlik Konseyinin, bu Konseyin yönetimi döneminde kurulmuş hükümetlerin, 2485 sayılı Kurucu Meclis Hakkında Kanunla görev ifa eden Danışma Meclisinin her türlü karar ve tasarruflarından dolayı haklarında cezai, mali veya hukuki sorumluluk iddiası ileri sürülemez ve bu maksatla herhangi bir yargı merciine başvurulamaz. Bu karar ve tasarrufların idarece veya yetkili kılınmış organ, merci ve görevlilerce uygulanmasından dolayı, karar alanlar, tasarruflarda bulunanlar ve uygulayanlar hakkında da yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

Meclis'te iki yeni parti



Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 'Saadet' ve 'Adalet ve Kalkınma' adlarıyla iki yeni parti kuruldu. Böylece TBMM'de temsil edilen partilerin sayısı altıya yükseldi.

Yeni kurulan Saadet Partisi'nin Genel Başkanlığına **Recal Kutan** getirilirken, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Genel Başkanlığına ise **Recep Tayyip Erdoğan**

seçildi. Erdoğan milletvekili olmadığı için, grup başkanlığı görevini Manisa Milletvekili **Bülent Arınç** üstlendi.

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanlığına **Erdoğan** oybirliği ile seçilirken parti Genel Sekreterliğine ise, Bursa Milletvekili **Ertuğrul Yalçınbayır** getirildi. 14 Ağustos 2001 günü yapılan Kurucular Kurulu toplantısında seçilen Başkanlık Divanı ise şu üyelerden oluştu:

Abdullah Gül (Kayseri-Siyasi ve Hukuk İşleri), **Abdullah Şener** (Sivas-Teskilat), **Veddi Gönül** (Kocaeli - Seçim İşleri), **Murat Mercan** (Tanıtım ve Medya), **Yaşar Yakış** (Dış İlişkiler ve Dış Temsilcilikler), **Sadık Yakut** (Kayseri-Sosyal İşleri), **Abdulkadir Aksu** (İstanbul-Yerel Yönetimler), **Ali Coşkun** (İstanbul-Ekonomik İşleri), **Akif Güllü** (Amasya-Halkla İlişkiler), **Bülent Gedikli** (Parti Mali ve İdari İşleri), **M. Hilmi Güler** (AR-GE ve Bilim-Teknoloji).

Genel Başkan **Erdoğan** milletvekili olmadığı için, AK Parti Grup Başkanlığı'na Manisa Milletvekili **Bülent Arınç** getirilirken, Grup Başkan vekilliklerine ise, Van Milletvekili Doç. Dr. **Hüseyin Çelikk**, Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ve İstanbul Milletvekili **Mehmet Ali Şahin** seçildiler. AKP'nin amblemi ampul, sloganı ise "Aydınlığa açık, karanlığa kapalı" oldu.

AK Parti Genel Başkanı **Erdoğan**, Kurucular Kurulu toplantısında yaptığı konuşmada, "Türkiye biziz" dedi ve şöyle konuştu:

"Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Dilsiz değiliz, söyleyecek çok şeyimiz var. Bugün hayatımın gurur veren bir sayfası. Bu sayfa, Türkiye Cumhuriyeti'nin de yepyeni bir umut kazandığı bir gün. Bugün tarihe kolektif aklın temsil edildiği bir anlayışın yerleştiği gün olarak geçecek. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak."

Ak Parti Grubunda FP'nin kapatılmasından sonra bağımsız kalan milletvekillerinin yanısıra, DYP'den istifa eden **Meral Akşener** ve **Necati Çetinkaya**, ANAP'tan istifa eden **Ertuğrul Yalçınbayır**, MHP'den istifa eden

Sadık Yakut da yer aldılar. Ancak **Meral Akşener** daha sonra AK Parti'den ayrıldı.

SP, TÜRKİYE'NİN 37. PARTİSİ OLDU

Saadet Partisi'nin kuruluşuna ilişkin dilekçe, 20 Temmuz 2001'de İçişleri Bakanlığı'na verildi. FP kökenli 32 milletvekili yeni kurulan partinin kurucusu oldu. SP'nin aynı gün öğleden sonra

yapılan Kurucular Kurulu toplantısında, Malatya Milletvekili **Recal Kutan** genel başkanlığa seçildi. Aynı toplantıda 50 kişilik Genel İdare Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri de belirlendi. SP Başkanlık Divanı üyeleri ise, şu isimlerden oluştu:

Lütfü Esengün (Erzurum-Teskilat), Prof. Dr. **Mehmet Bekaroğlu** (Rize-Siyasi İşleri), **Ahmet Sünnetçioğlu** (Bursa-Seçim İşleri), **T. Rıza Günerli** (Konya-Tanıtma), **Yakup Budak** (Adana-Halkla İlişkiler), **Nezir Aydın** (Sakarya- Mahalli İdareler), **Temel Karamollaoğlu** (Sivas-Dış İlişkiler, Doç. Dr. **Numan Kurtulmuş** (Ekonomik ve Sosyal İlişkiler), **Suat Pamukçu** (Bayburt-Genel Sekreter), **Fikret Erçoban** (Genel Muhasip), **Şeref Malkoç** (Trabzon-Denetçi), **Hüsamettin Korkutata** (Bingöl-Denetçi.)

SP'nin TBMM Grup Başkanvekilliği görevlerine, **Yasin Hatipoğlu**, **Ömer Vehbi Hatipoğlu** ile **Veyssel Candan** seçildi.

Partisinin Kurucular Kurulu toplantısında konuşan SP Genel Başkanı **Recal Kutan**, Saadet Partisi'nin yeryüzünün en önemli değeri olarak insanı gördüğünü ve insanları saadet içinde yaşatmayı amaçladığını söyledi.

"Her geçen gün siyasetin alanı daraltılıyor diyerek ümitsizlik ve yenilmişlik psikolojisi içerisine girip, bir kenarda oturamazdık" diyen **Kutan**, şöyle devam etti:

"İşte bunun için Saadet Partisi'ni kurduk. Yeni bir kadro ve yeni bir ruh ile halkın bütününe kucak açıyoruz. Partimizin millet ve ülke için en hayırlı hizmetlerde bulunması gayretiyle yola çıkıyoruz. Bu çıkış, kurtuluşumuza ilk adımdır. Türkiye'de birçok parti var ve bunların çoğu birbirine benzer. Tek parti anlayışı ve ideolojisi 1940'lı yıllarda kaldı. Hiç kimsenin ülkeyi 1940'lı yıllara götürmeye hakkı yoktur. Biz, zihniyet olarak diğer partilerden farklıyız. Saadet Partisi, milli, manevi ve ahlaki değerleri ön planda tutmaktadır."



Saadet Partisi Genel Başkanı
Recal Kutan



AK Parti Genel Başkanı
Recep Tayyip Erdoğan



ANAP'ın 7. Olağan Kongresi 4-5 Ağustos'ta yapıldı

ANAP yine "Yılmaz" dedi

ANAP Genel Başkanı **Mesut Yılmaz**, kongrenin birinci gününde yaptığı konuşmada, Ulusal güvenlik kavramının tartışmaya açılmasını istedi. **Mesut Yılmaz**, şöyle konuştu:

"Bölücü terör ve irtica tehlikesine ilişkin yakın zamana kadar yaşadıklarımızı unutmadık. Devletimizin bu iki tehlike karşısında da uyanık ve tedbirli olmasını gerekli görüyoruz. Ancak bu iki alanda yaşanan sıcak mücadelelerin yaralarını sarmamızın zamanı gelmiştir. Bu yaraları sarmamız, devletimizin karşısındaki tehlikeyi büyütmez, aksine vatandaşlarımızın gönüllerinin kazanılmasına imkan sağlar. Bunu da ancak, ulusal güvenliği bir sendrom olmaktan çıkarıp, geleceği kucaklayan çağdaş bir anlayışa kavuşturarak yapabiliriz. Bir milletin kendi ulusal güvenlik gereklerine riayet etmemesi ve kayıtsız kalması düşünülemez."

Çeşitli konularda önemli mesajlar veren **Yılmaz**, şunları söyledi:

"Önümüzde iki yol var. Bu yollardan birincisi partimizi: Varlık kavgasına düşmüş, kendi içinde didişen, Ülkeye bir yararı olmaktan uzak bir parti olmaya götüren yoldur. İkincisi ise, partimizi tek başına iktidara gürşen, birbirine kenetlenmiş bir yapıya sahip, muktedir ve güçlü, Ülkenin kaderindeki en iyi sayfalara imza atmaya hazır, bir parti olmaya götüren yoldur."

Yılmaz, tek başına yeniden iktidar olmak istediklerini belirterek şöyle devam etti:

"Artılarımızı arttırmaya, eksilerimizi yok etmeye ve eksiklerimizi tamamlamaya doğru gidersek, bizi aydınlığa çıkaracak olan yoldayız demektir. Eğer bu yola girecek, Anavatan Partisi'nin gerçekten lider, güçlü ve muktedir bir parti olmasını kimse önleyemez. Bizim bu yola girmemiz aynı zamanda Türkiye'nin de bizimle paralel olarak aydınlık yola girmesi demektir. Çağdaş dünyayla bütünleşme yoluna, zengin, özgür ve güçlü bir devlet olma yoluna girmemiz demektir."

Mesut Yılmaz'a karşı, Yozgat Milletvekili **Lütfullah Kayalar**, Trabzon Milletvekili **Eyüp Aşık**, **Vehbi Dinçerler** ve **Necla Akben** aday oldular ancak ilk turda yeterli oyu alan **Yılmaz** genel başkan seçildi. Kongrede Merkez Karar ve Yönetim Kurulu seçimi yapıldı. Seçim sonucunda en yüksek oyu alan Turizm Bakanı **Erkan Mumcu**, Siyasi İşler ve Koordinasyon Başkanlığı'na getirildi. ANAP Başkanlık Divanı şu isimlerden oluştu:

Erkan Mumcu (Isparta-Siyasi İşler ve Koordinasyon), **Sühan Özkan** (İstanbul-Teskilat), **Selçuk Pehlivanoglu** (Seçim İşleri), **Bülent Akarcalı** (İstanbul-Basın ve Propaganda), **Miraç Akdoğan** (Malatya-Sosyal ilişkiler), **Cengiz Altinkaya** (Aydın-Yerel Yönetim İşleri), **Salih Yıldırım** (Şırnak-Hükümet ve Parlamento ilişkileri), **Mehmet Çakar** (İstanbul-Eğitim ve Araştırma), **Hasan Özyer** (Muğla-Mali İşler), **Ediz Hun** (İstanbul-Yardımcı Kuruluşlar), **Abdulkadir Baş**: Genel Sekreter.

Bakan atamaları



Devlet Bakanı
Nejat Arseven

Meclis'in tatile girdiği yaz aylarında Kabine'de bazı değişiklikler yapıldı. Enis Öksüz'ün istifasıyla boşalan Ulaştırma Bakan-



Bayındırlık Bakanı
Abdülkadir Akcan

lığında MHP İzmir Milletvekili Oktay Vural atandı. Rüştü Kazım Yücelen'in İçişleri Bakanlığına atanması ile boşalan Devlet Bakanlığına 8 Ağustos'ta ANAP Ankara Milletvekili Nejat Arseven atanırken, ANAP Genel Başkan Yardımcılığına getirilen Erkan Mumcu'nun yerine, ANAP Gaziantep Milletvekili Mustafa Taşar Turizm Bakanı oldu. Koray Aydın'ın istifası



Ulaştırma Bakanı
Oktay Vural

ile boşalan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na ise 19 Eylül'de MHP Afyon Milletvekili Prof. Dr. Abdülkadir Akcan'ın atandı.



Turizm Bakanı
Mustafa Taşar

Parti değiştirenler

TBMM Aylık bültenin son sayısının yayımından 31 Ekim 2001 tarihine kadar geçen sürede Meclis aritmetiğinde önemli değişiklikler oldu.

FP'nin kapatılmasından sonra bağımsız kalan milletvekillerinin bir bölümü yeni kurulan SP'ye, bir bölümü de AK Parti'ye katıldı. Partilerinden istifa eden Ertuğrul Yalçınsayır (Bursa), Hüseyin Çelik (Van), Meral Akşener (Kocaeli), Sadık Yakut (Kayseri), Necati Çetinkaya (Manisa) Ali Sezal (K. Maraş), İsmail Alptekin (Bolu), Nevzat Yalçıntaş AK Parti'ye girerken, Meral Akşener daha sonra bu partiden ayrıldı. Böylece kuruluşlarının ilk aşamasında Ak Parti'nin 51, SP'nin 48 sandelyesi oldu.

Mahmut Bozkurt (Adıyaman) 6 Ağustos'ta ANAP'tan istifa edip 28 Eylül'de DYP'ye katılırken; 28 Eylül'de ANAP'tan ayrılan Eyüp Aşık (Trabzon) 5 Ekim'de DYP'ye geçti. Burhan Kara (Giresun) 11 Ekim'de ANAP'dan istifa ederek 18 Ekim'de DYP'ye katılırken, Süha Tanık 1 Ekim'de; M. Ali İrtemçelik (İstanbul) 4 Ekim'de ANAP'tan ayrılarak bağımsız kaldılar. Kuruluşunda SP'ye katılan Avni Doğan da (K. Maraş) 24 Temmuz'da partisinden istifa ederek bağımsız kaldı. DSP Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt 26 Eylül, ANAP İçel Milletvekili Ali Er 15 Ekim, Ak Parti Konya Milletvekili Hüseyin Arı da 18 Ekim'de partilerinden istifa ettiler.

Meclis, Hükümete yurtdışına asker gönderme izni verdi

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Hükümet'e, ABD'nin, ülkesinde meydana gelen terörist eylem sonrasında Afganistan'a yaptığı müdahale çerçevesinde, "Sürekli Özgürlük Harekatı ve devamının icrası kapsamında" Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yabancı ülkelere gönderilmesi, yabancı silahlı kuvvetler unsurlarının Türkiye'de bulunması ve hükümetçe verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için izin verdi.

Konuyla ilgili hükümet tezkeresi 9 Ekim'de Meclis Başkanlığına sunuldu ve 10 Ekim Çarşamba günü Genel Kurul'da görüşülerek kabul edildi.

Başbakan **Bülent Ecevit**'in imzasıyla Meclis'e gönderilen ve kabul edilen karar metni şöyle:

"Dostumuz ve müttefikimiz Amerika Birleşik Devletleri'ne 11 Eylül günü yöneltilen ve büyük can ve mal kaybına neden olan terörist saldırısı, dünyanın en güçlü devletinin bile terörizm tehdidi altında bulunduğunu göstermiştir.

Yillardır terörizmin acısını duyan Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu tehdidi azımsayan, hatta görmezden gelen ülkeleri terörizmin tehlikeleri konusunda öteden beri uyarmakta idi.

Amerika Birleşik Devletleri'nin uğradığı ağır saldırı karşısında, şimdi, birçok ülke, terörizm afeti karşısında uluslararası dayanışmanın gerekliliğini kavramaya başlamıştır.

Bu bağlamda NATO Anlaşması'nın 5'inci maddesine işlerlik kazandırılmıştır.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nce alınan 1368 ve 1373 sayılı kararlar da dünyada terörizme karşı yaygın bir bilinçlenme sürecinin başladığını göstermiştir.

Terörizm karşısında Türkiye'yi her zaman desteklemiş olan Amerika Birleşik Devletleri'nin terörizme karşı açtığı savaşta, Türkiye'yi yanında bulması doğaldır. Amerika Birleşik Devletleri'nin terörizme karşı başlattığı "Sürekli Özgürlük Harekatı"nın başarıya ulaşması tüm insanlığın yararına.

Bu harekati İslam'a karşı bir eylem gibi göstermeye kalkışanlar, barış dini olan İslam'ın yüce değerleriyle çelişmektedirler. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, başlatılan mücadelenin kısa sürede ve yaygınlaşmadan başarıya ulaşması için, kendi olanaklarının elverdiği ölçü ve biçimde, her katkıyı yapmalıdır.

Bu nedenle ve bu bağlamda, Anayasa'nın 92'inci ve 117'nci maddeleri uyarınca, gereği, kapsamı, sınırı, zamanı ve süresi Hükümetçe belirlenmek üzere, terörizme karşı başlatılan Sürekli Özgürlük Harekatı ve devamının icrası kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yabancı ülkelere gönderilmesi, yabancı silahlı kuvvetler

unsurlarının Türkiye'de bulunması ve hükümetçe verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için hükümete izin verilmesinin gereğini arz ederim."

DAYANAK

Hükümet, yurt dışına asker göndermek ve yabancı silahlı kuvvetler mensuplarının Türkiye'de bulunması iznini, Anayasa'nın 92 ve 117'inci maddelerine göre istedi. TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen kararın dayanağı olan Anayasa maddeleri şöyle:

Madde 92 : "Savaş hali ilanı ve silahlı kuvvet kullanılmasına izin verme"

"Milletlerarası hukukun meşru saydığı hallerde savaş hali ilanına ve Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmaların veya milletlerarası nezaket kurallarının gerektirdiği haller dışında, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde veya ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple silahlı kuvvet kullanılmasına karar verilmenin kaçınılmaz olması halinde Cumhurbaşkanı da Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kullanılmasına karar verebilir."

Madde 117 : "Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı"

"Başkomutanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin manevi varlığından ayrılamaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur.

Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Bakanlar Kurulu sorumludur.

Genelkurmay Başkanı, Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir.

Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulu'nun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanır, görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. Genelkurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.

Milli Savunma Bakanlığı'nın, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları ile görev ilişkileri ve yetki alanı kanunla düzenlenir."

ASKER GÖNDERME KARARI

Başbakan **Bülent Ecevit** başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden aldığı bu yetkiye dayanarak 30 Ekim 2001 tarihinde Afganistan'a 90 kişilik bir özel birlik gönderilmesini kararlaştırdı. Karar, Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer** tarafından da onaylandı.

Cumhuriyetimiz 78 yaşında

Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer**, Cumhuriyet'in kuruluşunun 78. yıldönümü dolayısıyla TBMM'de kutlamaları kabul etti. Anıtkabir'de düzenlenen törenin ardından TBMM'ye gelen Cumhurbaşkanı Sezer, Meclis Başkanı **Ömer İzgi** tarafından askeri törenle karşılandı. Tören kıtasını "Bayramınız Kutlu Olsun" diye selamlayan **Sezer**, tören salonuna geçerek bir süre TBMM Başkanı **İzgi** ile görüştü.

İstiklal Marşı'nın okunmasının ardından saat 09.30'da başlayan kabul töreninde **Sezer**, sırasıyla TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, Başbakan **Bülent Ecevit**, Genelkurmay Başkanı Orgeneral **Hüseyin Kıvrıkoğlu**, Ana Muhalefet Partisi DYP'nin Genel Başkanı **Tansu Çiller**, Anayasa Mahkemesi Başkanı **Mustafa Bumin**, yüksek yargı organlarının başkanları, Başbakan Yardımcıları MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli**, ANAP Genel Başkanı **Mesut Yılmaz** ve **Hüsamettin Özkan**, Bakanlar Kurulu üyeleri, kuvvet komutanları, TBMM Başkanvekilleri, siyasi parti genel başkanları ile askeri ve mülki erkanın kutlamalarını kabul etti. **Sezer**, daha sonra da Ankara'daki büyükelçiler ile uluslararası örgütlerin Ankara

temsilcilerinin kutlamalarını kabul etti. Son tören Hipodrom'da resmi geçit yapılması ile gerçekleşti.

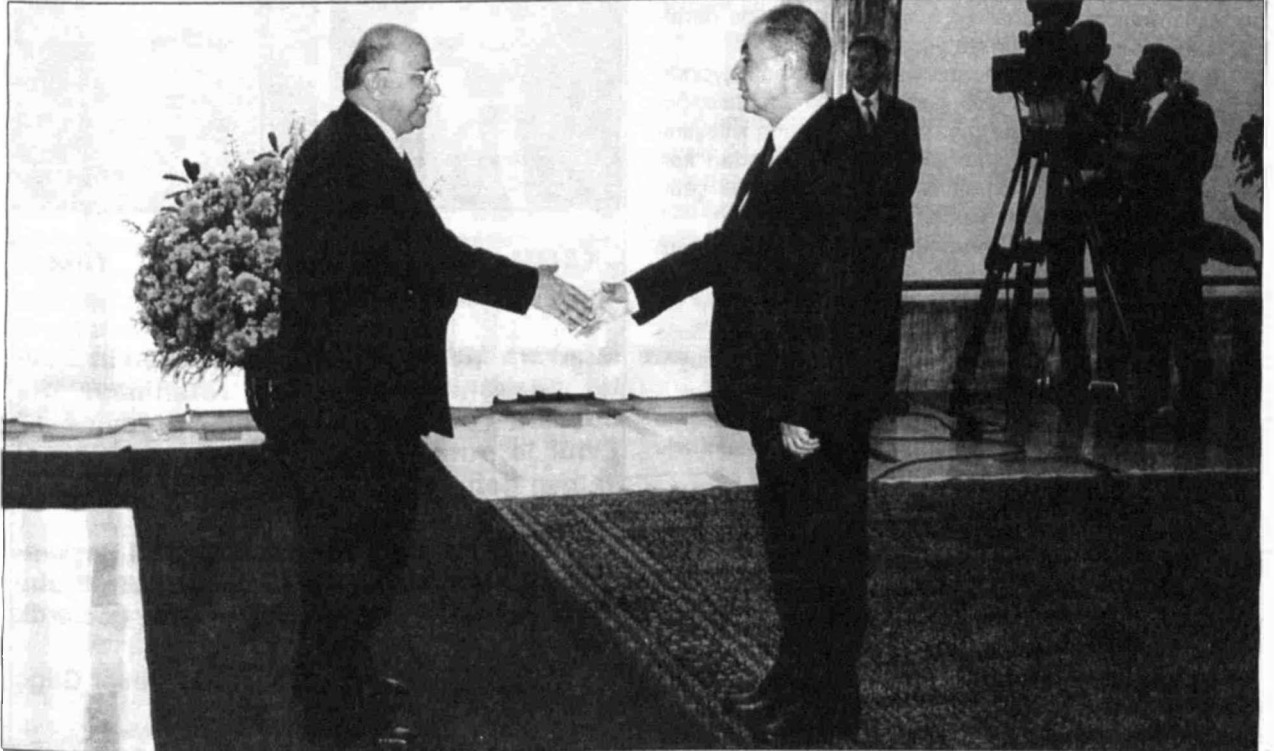
İZGİ'NİN MESAJI

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, Cumhuriyet Bayramı nedeniyle yayımladığı kutlama mesajında, Cumhuriyetin ulus ile devletin kucaklaşmasını sağladığını belirterek "Şimdiki hedefimiz, demokratik bilgi toplumu olmaktır" dedi. **İzgi**'nin mesajı şöyle:

"Bundan öncekilerde olduğu gibi şimdi de Cumhuriyetimizin kuruluşunun bir yıldönümünü daha ulusça büyük bir coşku ve heyecanla kutluyoruz.

Bu büyük günde bizlere özgür bir vatan ve aydınlık bir gelecek armağan eden Yüce Önder Atatürk'ü, O'nun kahraman silah arkadaşlarını ve bu toprakları vatan yapan aziz şehitlerimizle gazilerimizi ulusça sonsuz minnet, şükran ve rahmet duygularıyla anıyoruz.

Cumhuriyetin kuruluşu, ulusal tarihimizin en önemli dönüm noktasıdır. Büyük Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'da tutuştuğu bağımsızlık ve özgürlük ateşiyle başlayan mücadelemiz, Cumhuriyetin ilanı ile hedefine ulaşmış, ulusumuzun ve devletimizin varlığı ölümsüzleşmiştir.



İnsanlık tarihine eşsiz bir kahramanlık ve yurtseverlik destanı olarak altın harflerle kazıdığımız Ulusal Kurtuluş Savaşı, ulusumuzun varoluş mücadelesinin, Cumhuriyet ise yeniden dirilişinin simgesidir.

78. yılını kutlama mutluluğuna eriştiğimiz Cumhuriyet, milletin devletin kucaklaşmasını sağlamıştır. Bu sayede Türkiye, hızlı bir kalkınma gerçekleştirmiş ve ulusumuz, tarım toplumundan sanayileşmiş, demokratik bir kent toplumu haline gelmeyi başarmıştır.

Söyle bir düşünün:

Kuruluş yıllarında dünyada yaşanan bilimsel, teknolojik atılım ve gelişimlerden uzak yaşıyorduk. Anadolu toprakları, kapalı bir topluma, kapalı bir ekonomiye beşiklik ediyordu. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte bunların hepsi geride bırakılmış, yoksulluğa, fukaralığa ve cehalete açılan savaşta önemli hedeflere ulaşılmıştır.

Gelinen noktayı yeterli bulmamız elbette ki kabul edilemez. Çağımıza ayak uydurmak tam anlamıyla bir vazgeçilmezliktir. Onun için heyecanından hiçbir şey kaybetmeyen 10. Yıl Marşın'da "Türk'e durmak yaraşmaz Türk önde ileri" denmiştir. Kuruluşundan bugüne Cumhuriyetimiz, her alanda dev atılımlar gerçekleştirmiş dünyanın saygın bir devleti olmuştur. Cumhuriyetin çağdaşlaşma projesi sayesinde de Türkiye, demokratik bir sanayi toplumu haline gelmeyi başarmıştır.

Şimdiki hedefimiz, demokratik bilgi toplumu olmaktır. Büyük Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak şimdilik budur.

Tüm bu gelişmeler, kuşku yok ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi eliyle ve sayesinde sağlanmıştır. Karşımızda bulunan bütün sorunlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde alınan kararlarla aşılmıştır.

Ne var ki, yeni binyılın eşiğinde öteki uluslar gibi bizim de aşmak zorunda kaldığımız sorunlarımız vardır. Dünyada yaşanan ekonomik kriz, doğal olarak ülkemizi de etkilemiş, hayat pahalılığı, işsizlik ve sanayide daralma olarak günlük hayatımıza yansımıştır.

Bugün, ekonomik istikrarın sağlanması, enflasyonun kontrol altına alınması, gelir dağılımındaki adaletsizliğin giderilmesi, yurttaşlarımızın yaşam koşullarının iyileştirilmesi, bölgelerarası kalkınmışlık farklarının ortadan kaldırılması üstesinden gelmek zorunda olduğumuz çetin sorunların başında yer almaktadır.

Devletimizin tüm kurumları karşımızda bulunan sorunların üstesinden gelebilmek, ekonomimizi; yoksulluğu değil, zenginliği paylaşan, üreten ve büyüyen bir konuma ulaştırmak için çalışmaktadır. Bu çabaların fazla uzun olmayan bir süreçte sonuca ulaşacağını umuyoruz.

Ekonomik sorunlarımızın yanısıra, demokratikleşme sürecinde adımlarımızı sıkılaştırma gereği de önümüzde bulunan hedefler arasındadır.

Yüce Meclisimiz, bu alanda üzerine düşen görevi daha çok kısa bir süre önce geceli gündüzlü çalışmalar sonucunda yerine getirmiştir. Gerçekleştirdiğimiz Anayasa değişiklikleri ile evrensel ölçütlere uygun, insan haklarını ve hukukun üstünlüğü ilkelerini pekiştirici adımlar atılmıştır.

Bu yöndeki çalışmalarımız önümüzdeki günlerde daha da gelişerek devam edecek, demokratikleşme sürecinde yeni atılımlar gerçekleştirilecektir. Türkiye, hem

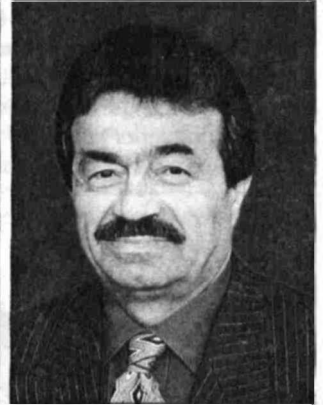
milli birlik ve dirliğini koruyacak hem de çağdaş demokratik hukuk devleti yapısını geliştirmeye devam edecektir.

Tüm bu sorunlar alt alta sıralandığında daha katetmemiz gereken önemli mesafeler olduğu görülür.

Temsilcileriniz olarak bizler, bunun farkındayız ama yorgunluğa, bıkkınlığa ve karamsarlığa yaşıntımızda asla yer vermemektediriz. Biz başarırız. Zira Yüce Türk Ulusunun öz temsilcisi olan Meclisimiz, karşımızda bulunan tüm zorlukları aşabilecek bilgi, birikim ve kararlılığa sahiptir.

Ulusumuz, Büyük Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyine erişme hedefini mutlaka gerçekleştirecektir. Bu hedefimizde en büyük güvencemiz her zaman ve daima Yüce Türk Ulusudur. Cumhuriyetimizin kuruluşunun 78. Yıldönümünü bu duygu ve düşüncelerle bir kez daha kutluyor, tüm yurttaşlarıma içten selam ve sevgilerimi sunuyorum.

Yalova ve Genç, Meclis Başkanvekili seçildiler



TBMM Başkanvekilliklerine Yüksel Yalova ve Kamer Genç seçildi.

Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in Devlet Bakanlığı görevine atanması ile boşalan TBMM Başkanvekilliği görevine 17 Eylül'de ANAP Aydın Milletvekili Yüksel Yalova getirildi.

FP'nin kapatılması ile boşalan TBMM Başkanvekilliği kontenjanı DYP'ye geçti. DYP Grubu Tunceli Milletvekili Kamer Genç'i aday gösterdi.

1 Ekim'de yapılan seçim sonucu Kamer Genç TBMM Başkanvekili seçildi.

İzgi: Üniversitelerin sorunları çözülmeli

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, Gazi Üniversitesi'nin yeni öğretim yılına başlaması dolayısıyla düzenlenen törende yaptığı konuşmada, geleceğini güvence altına almak isteyen devletlerin üniversitelere büyük önem verdiğini belirterek, Türkiye'nin, Cumhuriyetin kuruluşunun 100. yılında ilk on ülke arasında yer almak istiyorsa, üniversitelerinin sorunlarını çözmesi gerektiğini söyledi.

Dünyanın her yerinde üniversitelerin sadece bilimsel araştırma ve çalışmalar yapılan, gençlere eğitim ve öğretim yaptırılan kurumlar olarak değil aynı zamanda milletlerin maddi ve manevi miraslarını geleceğe taşıyan yüksek öğretim organları olarak dikkati çektiklerini ifade eden **İzgi**, "Büyük Önder **Atatürk**, sadece vatani değil, Cumhuriyeti de gençlere emanet etmiştir. Üniversitelerimiz büyük oranda Cumhuriyetin eseridir. Özellikle son çeyrek asırda üniversitelerimizin sayısında büyük artışın oluşu sevincimiz, övüncümüzdür." dedi.

Üniversitelerin kolay kurulmadığını ifade eden **İzgi**, şöyle devam etti:

"Yeni üniversiteler kurulmadığı sürece ne akademik kadroyu yetiştirebiliriz, ne de yeni üniversite kurulmasına yönelik olarak plan yapabiliriz. İçinde yaşadığımız çağın bilgi ve enformasyon çağı olduğu gerçeğini dikkate alarak daha fazla okumak ve okutmak, bilgiye ve teknolojiye daha fazla sahip olmak reddi mümkün olmayan bir husustur. Cumhuriyetin kuruluşunun 100. yılında gelişmiş ilk on ülke arasında yer almayı istiyorsak öncelikle bize bu kapıyı açacak olan üniversitelerimizin problemlerine eğilmemiz gerektiği dikkatten kaçırılmamalıdır.

Öğretim üyelerinin kendileri için bir şey istemeyecek kadar gururlu oluşları onların sorunlarının tarafımızca bilinmediği anlamına gelmez. Onlar istemese de hükümetlerin ihtiyaçları tespit edip gidermeleri gerekir. Nitekim mevcut hükümetin çalışmalar yaptığını biliyor ve takip ettiğim için de müsterihim. Yakın zamanda bu konuda iyi haberler alınacağı kanaatindeyim.

Ekonomik krizin ve dünyadaki son gelişmelerin gündemimizi alt üst ettiği bu dönemde ülkemizde iyi şeylerin olduğunu da görmemiz gerekir. Başkanı olmaktan iftihar ettiğim Meclis, Cumhuriyet tarihinde gerçekten rekorlar kırarak yapısal reformları gerçekleştirmektedir. Son yapılan Anayasa değişikliği bile değerli milletvekillerinin ne denli özverili çalıştıklarını ortaya koymaktadır. Evet ülkemizin sorunları vardır ve bizler milletvekilleri, sizler de aydınlar olarak bunları biliyoruz. Ama bir şeyi daha biliyoruz: Ülke sorunları sadece Meclis'le, hükümetle çözülmez. Sorunlarımızı hepimiz üzerimize düşeni yaptığımız zaman ancak çözebiliriz. Seferberlik sadece savaşta olmaz. İçinde bulunduğumuz sorunlardan kurtulmak için her vatandaşımızın gayretine, çalışmasına, anlayışına ih-

tiyacımız olduğunu unutmamalıyız. Cumhuriyeti kuranların şartlarını bir kez daha gözümüzün önüne getirelim. Karamsarlığın bizi çok daha kötü ortamlara ve gerilere götüreceğini unutmayalım. Sorumluluğun daha çok bizlerin üzerinde olduğunu hatırlayalım."

Konuşmasında 11 Eylül'de ABD'ye yönelik yapılan terör eylemine de değinen TBMM Başkanı **İzgi**, "Millet olarak yıllarca bizi büyük acılara iten terör belasına maruz kaldığımız dönemde teröristleri özgürlük savaşçısı olarak kabul eden ve onlara destek verenlere de seslenmek istiyorum. Teröristler yaşlı çocuk, kadın erkek demeden insanımızı öldürürken bizi anlamayanlar son olayla birlikte nasıl bir hataya düştüklerini acaba gördüler mi?" dedi.

2002 bütçe maratonu başladı

2002 Yılı Bütçe Kanun Tasarısı, 17 Ekim'de TBMM Başkanlığı'na sunuldu. 2002 yılı konsolide bütçesinde 98.1 katrilyon lira harcama, 71.1 katrilyon lira gelir öngörülürken, vergi gelirleri 57.9, vergi dışı gelirler 6.9 katrilyon, özel gelir ve fon gelirleri ise 6 katrilyon lira olarak yer aldı. Bütçenin 27 katrilyon lira açık vermesi bekleniyor. Bütçede, personel ödenekleri 21.9 katrilyon lira, diğer cari ödenekler ise 7.8 katrilyon lira olarak belirlendi.

Bütçede, 5.7 katrilyon liralık yatırım öngörülürken, 62.6 katrilyon lira ise transfer kalemi olarak yer aldı. Bütçenin 43 trilyona yakın kısmı faiz ödemelerine ayrılırken, faiz dışı harcama 55.1 katrilyon lira, faiz dışı fazla ise 16 katrilyon lira olarak belirlendi. Katma bütçe ise 300 trilyon lira olarak hedefleniyor. TBMM'de Bütçe maratonu ise 25 Ekim'de Maliye Bakanı **Süleyman Ortan**'ın Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki sunuşu ile başladı. Bütçe tasarısı, komisyondan sonra Genel Kurul'da görüşülecek ve yılbaşında yürürlüğe girecek.

Beşir Ayvaz, RTÜK'ün yeni üyesi

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nda, Arif Özkök'ün ölümüyle boşalan üyeliğe, muhalefet kontenjanından AK Parti'nin adayı **Beşir Ayvaz** seçildi. TBMM Genel Kurulu'nda 30 Ekim'de yapılan oylamaya, 375 milletvekili katıldı. Ak Parti'nin aday gösterdiği Gazeteci Yazar **Beşir Ayvaz**'a 253 oy çıkarken, DYP'nin aday gösterdiği **Ayhan Özer** ise 100 oy aldı. Oylamada, 13 oy geçersiz sayılırken, 9 oy da boş çıktı.



TBMM Başkanı İzgi Kadınhanı'da okul açtı

TBMM Başkanı Ömer İzgi, 17 Ekim'de Konya-Kadınhanı'na giderek yapımı tamamlanan Selçuk Üniversitesine bağlı Meslek Yüksek Okulu'nun yeni binasının açılış törenine katıldı. Eşi Aysel İzgi'nin de katıldığı gezide İzgi ayrıca Sağlık Meslek Lisesi'nin temelini atan İzgi, Kadınhanı'da bulunan Şehitlik'i ziyaret edip, Doğanhisar İlçesinde incelemelerde bulundu. Ömer İzgi, törenlerde yaptığı konuşmalarda, ülkemizde ve dünyada ekonomik krizler yaşandığını ve bunun ülke gündemini alt üst ettiğini belirtti. Bu olumsuz gelişmelere karşın, ülkemizde güzel şeyler de yaşandığına işaret eden Ömer İzgi, TBMM'nin bu yasama döneminde çok önemli değişikliklere imza attığını, bunların başında da Anayasa değişiklikleri geldiğini söyledi.



Türkmenistan giysilerinin sergilendiği defile büyük beğeni kazandı

TBMM Başkanı Ömer İzgi'nin eşi Aysel İzgi, Türkmenistan'ın bağımsızlığını kazanmasının 10 uncu yıldönümünde, Türkiye'deki yabancı büyükelçilerin eşlerini, bayan milletvekillerini, milletvekili eşlerini Tören Salonunda ağırladı. TBMM Tören Salonu'nda 7 Ekim Pazar günü büyükelçi eşleri onuruna tanışma çayı düzenleyen İzgi, yaptığı konuşmada, Orta Asya coğrafyasını paylaşan insanların ortak kültürel mirasa sahip olduğunu belirtti. Konuklarına, Anadolu insanının özünü yansıtmayı amaçladığını kaydeden İzgi, şunları söyledi:

"Hazar'ın öte yakasında yaşayan kardeşlerimiz, Anadolu insanıyla dil, tarih ve kültür beraberliğinin yanı sıra; fikir ve ruh birliğini de paylaşan aynı milletten insanlardır. Halklarımız arasındaki birliktelik ve ayrılmazlığın, paylaştığımız bu coğrafyada yazılan her şiirde, söylenen her şarkıda, sevinçte ve yasta şekil bulan duyguların ifadesidir."

Türkmenistan'ın bağımsızlığının 10. yıldönümü nedeniyle, Türkmenistan milli kıyafetleri ve takılarından oluşan bir defile sergilendi. Türkmen müziği eşliğinde sunulan defile, konukların büyük beğenisini topladı. Defile öncesinde, Türkmenistan'ı tanıtan bir sinevizyon gösterisi de yapıldı.



Ahmet Mumcu'ya Alman Liyakat Nişanı

TBMM Başkan Danışmanı Prof. Dr. Ahmet Mumcu, hukuk alanındaki çalışmaları nedeniyle, Almanya Cumhurbaşkanlığı Liyakat Nişanı ile ödüllendirildi. Almanya Büyükelçiliği'nde 18 Ekim'de düzenlenen törene TBMM Başkanı Ömer İzgi, TBMM Başkanvekili Murat Sökmenoğlu, Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa Bumin ile geniş bir davetli topluluğu katıldı. Liyakat Nişanı, Almanya Cumhurbaşkanı Johannes Rau adına Ankara Büyükelçisi Rudolph Schmidt tarafından Prof. Dr. Mumcu'ya verildi. Schmidt törende yaptığı konuşmada, en iyi hukukçunun, ideal anlamdaki hukuka yaklaşmayı amaçlayan hukukçu olduğunu söyledi ve Prof. Dr. Mumcu'nun Türklerle Almanlar arasında önemli bir sözcü durumunda olduğunu ifade etti. Prof. Dr. Ahmet Mumcu da "Hukukçunun görevi çok ağırdır. Hukuk alanında Hukuk devleti kavramı Almanlar tarafından ortaya atılmıştır ve İngilizcede tam bir karşılığı yoktur. Biz bu kavramın karşılığını Türkçede bulduk ve inşallah tam olarak da uygulayacağız." dedi.



TBMM Kupası

Binicilik Yarışması yapıldı

Binicilik Federasyonu tarafından her yıl geleneksel olarak gerçekleştirilen TBMM Kupası Binicilik Yarışması, bu yıl 13 Ekim'de Ankara Bedri Böke Açık Manejinde yapıldı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 81. açılış yılı kutlama programı çerçevesinde düzenlenen yarışmada birinciliği Yüzbaşı Atilla Akbiyık'ın Barış 1 adlı atı kazandı. Yarışmada ikinciliği Avni Atabek'in biniciliğini yaptığı Beko Kobalt, Üçüncülü ise Ata Zorlu'nun bindiği Arçelik Jackpot adlı at kazandı. Yarışmada dereceye girenlere ödülleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili Ali İliksoy verdi.

Ali Rıza Septioğlu'nu kaybettik



Elazığ DYP Milletvekili Ali Rıza Septioğlu'nu 3 Eylül 2001'de kaybettik.

TBMM tarihinin en renkli parlamenterlerinden biri olan Septioğlu, 1913 yılında Palu'da doğmuştu. Palu Belediye Başkanlığı yapan Septioğlu, AP ve DYP'den beş dönem TBMM'ye seçildi. Devlet Bakanlığı görevi de üstlenmiş olan Ali Rıza Septioğlu, son dönemlerde, Başkan seçimlerinden önce bir çok kez TBMM Geçici Başkanlığı görevini yürütmüştü.

“Kıbrıs konusunda hiç bir baskıya boyun eğilmeyecek”

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, beraberindeki bir Parlamento Heyeti ile birlikte 19-22 Eylül 2001 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne resmi bir ziyarette bulundu. **İzgi**, üç gün süren ziyaretinin sonunda yaptığı açıklamada Kıbrıs sorunu çözümünde hiçbir baskıya boyun eğilmeyeceğini belirterek Türkiye ile KKTC'nin tutumunun ortak olduğunu ve "yüreklarin toplu vurduğunu" söyledi.

İzgi, Cumhuriyet Meclisi Başkanı **Ertuğrul Hasipoğlu**'nun resmi konuğu olarak **Sulhiye Serbest** (DSP), **Mesut Türker** (MHP), **Beyhan Aslan** (ANAP), **Oğuz Tezmen** (DYP), **Mehmet Ergün Dağcıoğlu** (AK Parti) ve **Niyazi Yanmaz** (SP)'in yer aldığı bir Parlamento heyetiyle birlikte KKTC'ye hareketinden önce Esenboğa Havalimanı'nda yaptığı açıklamada, ziyareti sırasında, KKTC'nin bağımsız bir devlet olduğunu, konfederasyon oluşumuna dayalı çözüm yolundan başka çözüm bulunmadığının bir kere daha ortaya konacağını belirtti.

İzgi, Ercan Havaalanında Cumhuriyet Meclisi Başkanı **Ertuğrul Hasipoğlu** tarafından karşılandı. TBMM Başkanı **İzgi**, KKTC'nin bağımsız ve egemen bir devlet olduğunu belirterek, Kıbrıs'ta iki halkın birlikte yaşamasının, iki ayrı devletin konfederasyon çatısı altında birleşmesi ile mümkün olduğunu söyledi. İnsanların bir arada mutluluk içinde yaşamasını istediklerini belirten **İzgi**, şunları kaydetti:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve TBMM olarak biz, KKTC'nin bugünkü kazandığı statünün daha geriye gitmesine asla müsaade etmeyeceğiz. Bu alanda hangi platformda olmuş olursa olsun, hangi gerekçeye dayanırsa dayansın ve hangi sonuçlar gösterilirse gösterebilir Türkiye Cumhuriyeti Devleti asla KKTC'nin bağımsızlığından ödün verilmemesine müsaade etmeyecektir. Bu gelişimin sebebi belki de ve bu zamana rastlatılmasındaki özen, bu sesi burada dünya kamuoyuna duyurmak olacaktır."

İzgi, bir süre önce Avrupa Parlamentosu'nda Kıbrıs ile ilgili alınan karara da değinerek, bu ve benzeri kararların Kıbrıs sorununun çözümünü zorlaştırdığını söyledi.

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı **Hasipoğlu** da bu ziyaret ile dünyaya "Anavatan Yavruvatan'dan vazgeçmiyor" mesajının verildiğini ve Türkiye ile KKTC'nin her zaman et ve tırnak gibi birbirinden ayrılmaz bir parça olduğunu vurguladı. **Ömer İzgi** daha sonra, Kıbrıs Türkü'nün özgürlük lideri **Dr. Fazıl Küçük**'ün Anıttepe'deki mezarını ziyaret ederek, çelenk koydu.

Ömer İzgi başkanlığındaki TBMM Heyeti, daha sonra Cumhuriyet Meclisi Başkanı **Ertuğrul Hasipoğlu**, Başbakan **Derviş Eroğlu** ile Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı **Salih Coşar**'ı ziyaret etti. **İzgi**, Kıbrıs'ta, dini, dili ayrı iki halk yaşadığını belirterek, bu iki halkın yan yana bir devlet olarak yaşamalarını gerektirecek hiçbir emarenin mevcut olmadığını söyledi.

Avrupa Birliği üyeliği için Kıbrıs konusundan taviz verilmeyeceğinin altını çizen **İzgi**, bunun her platformda dile getirildiğini belirtti. KKTC gerçeğinin er geç dünyada tanınacağını ifade eden **İzgi**, Türkiye'nin KKTC'ye desteğinin sarsılmadan devam edeceğini, KKTC'yi hiç kimsenin başka bir oluşuma sürükleyemeyeceğini söyledi.

Cumhuriyet Meclisi Başkanı **Ertuğrul Hasipoğlu** da Cumhuriyet Meclisi'nin yapısı hakkında bilgi vererek, güzel bir demokrasileri olduğunu ve bundan gurur duyduklarını söyledi.

Türkiye'nin Lefkoşa Büyükelçisi **Hayati Güven**'i ziyaret eden TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, akşam onuruna verilen yemekte, Kıbrıs'ta yaşanabilir bir çözüme, Kıbrıs Türk halkının egemen varlığının tanınmasıyla varılabileceğini söyledi.

Kıbrıs'ın ulusal bir dava olduğunu ifade eden **İzgi**, Kıbrıs Türk halkının güvenliğini, egemenliğini garanti altına almayan, KKTC ve Türkiye'nin stratejik çıkarlarını ve dış dengeleri göz önünde tutmayan bir çözüme "evet" demesinin mümkün olmadığını vurguladı.

Türkiye ile KKTC'nin sonsuza dek birlikte olacağını ve güçlüklerin birlikte aşılabileceğini dile getiren **İzgi**, başta ambargolar olmak üzere, her türlü güçlüklerle rağmen Kıbrıs Türk halkının birlik ve beraberliğini koruyarak zorlukları aşmasını bildiğini ifade eden **İzgi**, Kıbrıs Türk halkının dünyada hak ettiği yeri almasını, hiçbir güç ve hiçbir oluşumun engelleyemeyeceğini vurguladı.

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı **Ertuğrul Hasipoğlu** da, Türk askerinin Ada'dan çıkmasını istemenin, "Kıbrıs'ın yeniden kan gölüne dönmesi istemek" olduğunu ifade ederek, Kıbrıs'ta ihtiyaç duyulanan, iki devlet arasında barış yapılması olduğunu kaydetti.

İzgi ve beraberindeki heyet, ertesi gün Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri (KTBK) Komutanı Korgeneral **Ahmet Öztoker** ile KKTC Güvenlik Kuvvetleri Komutanı **Tuğg. Galip Mendi**'yi ayrı ayrı ziyaret etti.

DENKTAŞ İLE GÖRÜŞME

KKTC Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş**, TBMM Başkanı **Ömer İzgi** başkanlığındaki Parlamento Heyetini 20 Eylül'de kabul etti. **Denktaş**, görüşme öncesinde, Rumların Avrupa Birliği'ne girmek için büyük oyun oynadığını ve Türkiye ile Kıbrıs'ı karşı karşıya getirmeyi amaçladığını belirterek, Rumların AB'ye alınmasının, bölgedeki barış ve istikrarı bozacağını ve bölgeyi kaosa sürükleyeceğini söyledi. **Denktaş**, Rumların hatalı bir şekilde AB'ye alınması halinde, Türkiye ile birlikte atacakları adımları bildiklerini ve bunda kararlı olduklarını vurguladı.

TBMM Başkanı ve heyetini aralarında görmekten büyük mutluluk duyduklarını ve ziyaretin kendilerine büyük güç verdiğini söyleyen **Denktaş**, Kıbrıs sorununun Rumlar açısından halledilmiş görüldüğünü ifade eden **Denktaş**, Rumların AB'ye alınması halinde Türkiye ile bir-

likte atılması gereken adımları atmada kararlı olduklarını ve ancak bunları açıklamayacaklarını söyledi.

TBMM Başkanı **Ömer İzgi** de ziyareti yapmaktan mutluluk duyduklarını belirterek, 5 Eylül 2001'de Avrupa Parlamentosu'nda kabul edilen Kıbrıs raporuna atıfta bulunarak, Türkiye'nin AB üyeliği için Kıbrıs davasından taviz vermesinin söz konusu olmadığını vurguladı.

İzgi ve beraberindeki heyet, bu görüşmenin ardından Gazimagusa'da incelemelerde bulundu; Rumların silahlı saldırısı sonucu toplu katliama uğrayan, Muratağa, Sandallar ve Atlılar Toplu Mezarları'nı ziyaret ederek, çelenk koydu.

CUMHURİYET MECLİSİNDE

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, 21 Eylül Cuma günü Cumhuriyet Meclisi'nde milletvekillerine hitap ederken, Kıbrıs'ta iki devletin varlığının, çözüm arayışlarının temeli olduğunu vurgulayarak, Kıbrıs Rum tarafının, çözüm istiyorsa KKTC'nin konfederasyon önerisi üzerinde düşünmesi gerektiğini söyledi.

İzgi, **Denktaş**'ın da dinlediği konuşmasında, Türkiye'nin Kıbrıs Türklerine olan desteğini dile getirdi. TBMM milletvekilleriyle, kardeşlik ve dayanışma duygularını belirtmek için bu ziyareti yaptıklarını anlatan İzgi, KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin Ulusal Kıbrıs davasının ileri götürülmesinde önemli görevler üstlendiğini, TBMM'nin desteğinin süreceğini belirtti.

Karşılaştığı bütün saldırılara ve dünyanın buna sessiz kalmasına karşın KKTC'nin kimse'nin inkar edemeyeceği bir gerçek olarak

dünya sahnesindeki yerini aldığını ifade eden **İzgi**, bu durumdan geri adım atılmayacağını, sırf çözüm olsun diye devletten vazgeçilemeyeceğini vurguladı.

Başkan İzgi, Kıbrıs'ta iki ayrı devletin varlığının çözüm arayışlarının temeli olduğunu ve bu çerçevede KKTC Cumhurbaşkanı **Denktaş**'ın sunduğu konfederasyon önerisini desteklediklerini belirterek, Rum tarafının çözüm için konfederasyon üzerinde düşünmesi gerektiğini ifade etti. Rum kesiminin 1990'da AB'ne yaptığı tek yanlı müracaatın, ilgili yerlere yapılan uyarılara rağmen ilerletildiğini söyleyen **İzgi**, bu başvurunun sadece Rumları içerdiğini; Rumların tek yanlı olarak AB'ye alınması durumunda, Türkiye ve KKTC'nin gerekli kararlılığı göstereceğini vurguladı.

İzgi, bir süre önce Avrupa Parlamentosu'nda onaylanan rapora atıfta bulunarak, bu tür raporların Kıbrıs sorununun çözümüne yardımcı olmayacağını, hatta sorunun çözümünü daha da içinden çıkılmaz hale getireceğini söyledi. **İzgi**, Kıbrıs'ta çözümün, dıştan müdahalelerle değil, adadaki iki devlet arasında olacağını kaydetti ve

aksi durumların ters tepkiler doğuracağını ifade etti. Barışın adadaki gerçeklere ve iki devletin varlığına dayanması gerektiğini vurgulayan **İzgi**, çözüm arayışları için öncelikle ortak zemin olması gerektiğine işaret etti.

BM Genel Sekreteri'nin Kıbrıs Özel Temsilcisi **Alvaro De Soto**'nun Adaya yaptığı son ziyarette ortak zemin olmadığının görüldüğünü ifade eden **İzgi**, yeterli bir zemin bulunmadan başlatılacak bir sürecin başarısız olacağını söyledi. **İzgi**, ekonomik krize de değinerek, zorlukların mutlaka aşılabileceğini, önemli bir dönemeçten geçildiğini ve bu dönemde ulusal Kıbrıs davası etrafında sınıksız kenetlenilmesi gerektiğini söyledi.

"YÜREKLER TOPLU VURUYOR"

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, ziyaretini tamamladıktan sonra 22 Eylül'de Ada'dan ayrılmadan önce Ercan Havaalanı'nda yaptığı açıklamada, Kıbrıs sorunu çözümünde Türkiye ile KKTC'nin tutumunun ortak olduğunu ve "iki ülkenin yüreklerinin toplu olarak vurduğunu" bir kez daha gördüğünü, Kıbrıs sorununun çözümünde birleştiklerini söyledi.

İzgi, bu yıl sonuna kadar gerçekleştirmeyi düşündüğü, Kardeş ve Dost Kardeş Ülkeler Parlamenterler Birliği'ne KKTC'nin de katılacak olmasından mutlu olduğunu belirterek, Azerbaycan, Gürcistan, Özbekistan, Kazakistan, Türkmenistan ve Kırgızistan'dan sonra KKTC'nin de içinde bulunacağı birliğin, yılda periyodik olarak iki ya da üç kez toplanarak, sorunların parlamento başkanları düzeyinde ele alınacağını, bunun KKTC'nin tanınmasında önemli olacağını söyledi.

İzgi, hükümetle aralarında görüş birliği olduğuna, siyasi partilerle yaptığı

görüşmelerde bazı küçük farklılıklar bulunduğuna işaret ederek, bunun, mevcut durumun daha kötüye gitmesi endişesinden kaynaklandığını belirtti. **İzgi**, ziyaretinden memnun olarak Ankara'ya döndüğünü de ifade etti.

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı **Hasipoğlu** da, ziyaretin kendilerine güç verdiğini ve bundan onur duyduklarını belirterek, bu ziyaretin dünyaya ve Kıbrıs sorunuyla ilgili çevrelere "Ben yavru vatandan vazgeçmem" mesajı verdiğini, dünyanın bunu çok iyi algılaması gerektiğini ifade etti.

ANKARA'YA DÖNDÜ

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, Ankara'ya dönüşünde yaptığı açıklamada ise Kıbrıs sorununun çözümü bakımından Türkiye Cumhuriyeti hükümeti ne düşünüyorsa, KKTC hükümetinin de aynı duygu ve düşünce içinde olduğunu söyledi. TBMM Başkanvekili **Murat Sökmenoğlu** tarafından karşılanan **İzgi**, kendisinin ve heyetteki arkadaşlarının olumlu düşüncelerle döndüklerini ifade ederek, "İleriye umutla bakıyoruz" diye konuştu.



Finlandiya ile sıcak ilişkiler

Finlandiya Parlamento Başkanı **Riitaa Uosukainen** başkanlığındaki Finlandiya Parlamento Heyeti TBMM Başkanı **Ömer İzgi**'nin konuğu olarak 29 Ekim - 1 Kasım tarihleri arasında Türkiye'ye resmi bir ziyarette bulundu.

Konuk Parlamento Heyeti 29 Ekim Pazartesi günü İstanbul Atatürk Havalimanında, Türkiye-Finlandiya Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı **İsmail Aydın** tarafından karşılandı.

Riitaa Uosukainen başkanlığındaki Finlandiya Parlamento Heyeti 30 Ekim Salı günü İstanbul'da incelemelerde bulunduktan sonra Ankara'ya geldi ve TBMM Başkanvekili **Yüksel Yalova** tarafından karşılandı.

TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, konuk Parlamento Başkanı **Uosukainen** ile aynı gün Başkanlık Makamında bir araya geldi; iki başkanın başkanlığında heyetlerarası görüşmeler yapıldı. Konuk Parlamento başkanı onuruna bir yemek veren **İzgi**, burada yaptığı konuşmada, Terörizmin dünya barışına ve güvenliğine oluşturduğu tehdidin, günümüzde birbirleriyle uyum içinde hareket edebilen ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı her zamankinden daha da önemli kıldığını söyledi. Bunun için hükümetler arasında terörle mücadele konusundaki fikir ve kavram birliğini eyleme yansıtmak gerektiğini kaydeden **İzgi**, 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'ye karşı gerçekleştirilen saldırılar sonrasında, AB içerisinde terörizme karşı mücadele konusunda irade birliği fikrinin güçleşmiş görüldüğüne dikkat çekti.

İzgi, Türkiye'nin, bugün hukukun üstünlüğüne dayalı demokratik, laik, çoğulcu parlamenter düzeni sağlam bir temele oturttüğünü belirterek, "Çağdaş Türkiye, sahip olduğu bu vasıflarıyla bugün bölgesinde bir model rolü oynamaktadır." dedi.

TBMM Başkanı **İzgi**, Türkiye'nin Avrupa tarafından benimsenen evrensel değerleri paylaştığını, uluslararası barış ve güvenlik ile bölgesel ekonomik işbirliği çabalarına da

önemli katkıda bulunduğunu anlattı.

TBMM'nin kapsamlı Anayasal değişiklikleri geçtiğimiz günlerde gerçekleştirdiğini, AB'ye uyum yolunda önemli yasal düzenlemelerin de süratle gerçekleştirildiğini kaydeden **İzgi**, şöyle konuştu:

"Biz bu çabalarımızın AB tarafından gerektiği şekilde değerlendirilmesini ve AB'a tam üyelik sürecinde ülkemize destek verilmesini bekliyoruz. 21. yüzyılın eşiğinde Avrupa'da din ve kültüre dayalı bölünmeler yaratılması, telafisi mümkün olmayan vahim bir hata oluşturacaktır. Bu vesileyle dost ülke Finlandiya'nın, esasen şimdiye kadar Türkiye-AB ilişkilerinde bizden esirgemediği desteğini daha kuvvetli ve etkin bir şekilde sürdürerek, Avrupa ülkeleri nezdinde öncü bir rol üstleneceğini ümit ediyoruz. AB'in dost elini uzatması, bize gerçekleştirmekte olduğumuz dönüşümde daha fazla kuvvet ve cesaret verecektir."

Finlandiya Parlamento Başkanı **Riitaa Uosukainen** de konuşmasında, ülkesinin AB'nin genişlemesinden yana olduğunu söyledi. **Uosukainen**, Finlandiya'nın aktif bir şekilde Türkiye'nin AB'ye yaklaşmasını desteklediğini belirterek, Türkiye'nin adaylığı ile ilgili kararın 1999 yılında Helsinki Zirvesi'nde alındığını anımsattı.

Türkiye'de gerçekleştirilen Anayasal reform paketini ve pek çok konudaki yasal değişiklikleri memnunlukla karşıladıklarını kaydeden konuk Başkan, Finlandiya ile Türkiye arasındaki ilişkilerin geleneksel olarak her zaman iyi ve sorunsuz olduğunu ifade etti.

Riitaa Uosukainen başkanlığındaki Finlandiya Parlamento Heyeti, 31 Ekim Çarşamba günü Anıtkabir'i ziyaret ettikten sonra, Çankaya Köşkünde Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer** tarafından kabul edildi. Heyet, aynı gün Başbakan **Bülent Ecevit**, Başbakan Yardımcısı **Devlet Bahçeli** ve Başbakan Yardımcısı **Mesut Yılmaz**'ı ziyaret etti. Konuk Heyet, 1 Kasım'da Türkiye'den ayrıldı.



TBMM Başkanı Ömer İzgi, Fin Parlamento Başkanı Riitaa Uosukainen onuruna bir akşam yemeği verdi.

AKPM Genel Kurulu Strasburg'da yapıldı

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) sonbahar dönemi genel kurul toplantıları 24-28 Eylül tarihlerinde Strasburg'da yapıldı. Toplantıların ilk gününde bir basın toplantısı düzenleyen AKPM Başkanı **Lord Russell Johnson**, "terörün gerisindeki siyasi, ekonomik ve sosyal nedenlerin iyi araştırılması gerektiğini" söyledi.

Terörle mücadele sırasında herkesin dikkatli olması gerektiğini belirten **Johnson**, "Terörle mücadele hedeflerimizi iyi belirlememiz gerekir. Adalet için suçla mücadele, Batı'nın Doğu'ya, zenginlerin fakire veya bir dinin başka bir dine misillemesi şekline dönüşmemesi için büyük çaba sarfetmeliyiz" dedi. AKPM Başkanı, dünyanın bazı bölgelerinde siyasi, ekonomik ve sosyal adaletsizliğe kayıtsız kalınmasının, teröristlerin işine geldiğini belirtti.

Genel Kurul'un 26 Eylül günü yapılan oturumunda, Türk parlamenterler, Kıbrıs Rum Kesimi Meclis Başkanı **Dimitris Hristofias**'ın AKPM Genel Kurul oturumuna konuşmacı olarak davet edilmesine sert tepki gösterdiler. DYP Kahramanmaraş Milletvekili **Mehmet Sağlam**, Rum Kesimi Meclis Başkanı'nın, Kıbrıs'ın tamamını temsil etmediğini belirterek AKPM'nin bu tavrıyla Kıbrıs sorununun çözümü için gösterilen çabalara zarar verdiğini söyledi.

Rum Meclis Başkanı **Hristofias**, bir gün önceki oturumda yaptığı konuşmada, Avrupa Konseyi'nden Kıbrıs sorununun çözümü konusunda Türkiye ve KKTC'ye baskı yapmasını istemişti.

Genel kurulun ilk günü yapılan Çevre ve Tarım Komisyonu'nda raportör Fransız **Jean-Marle Bockel** tarafından hazırlanan "Şehirlerde Güvenlik ve Suçun Önlenmesi: Bir Avrupa Gözlem Evi Kurulması" başlıklı raporu tartışıldı.

Konu ile ilgili söz alan Türk Delegasyonu SP Ankara Milletvekili **Oya Akgönenc**, giderek artan şehirlerdeki suçun sosyal ve psikolojik boyutlarının bulunduğunu söyledi. Yetersiz fiziki koşulların hiddet ve memnuniyetsizlik, psikolojik faktörlerin ise ümitsizlik ve nefret yarattığını ifade eden Akgönenc, ekonomik faktörlerin de suçun artmasına katkıda bulunduğunu kaydetti.

Balıkesir Milletvekili **Hüseyin Kalkan** ise, bir Avrupa Gözlemevi kurulmasının organize suçların önlenmesine yardımcı olacağına inandığını söyledi. Suçun birçok uluslar arası suç örgütü tarafından desteklendiğinin unutulmaması gerektiğini belirten Kalkan, suçla mücadelede güvenlik güçlerinin eğitilmesi gerektiğini ve bilgi alışverişinin şart olduğunu bildirdi.

Siyasi Komisyon raportörü İngiliz **Terry Davis** tarafından hazırlanan "Terörle Karşı Karşıya Kalan Demokrasiler" başlıklı rapor üzerine söz alan Türk Delegasyonundan **Cevdet Akçalı** (Kütahya), ABD'ye yönelik saldırının, uluslararası işbirliği olmaksızın terör tehdidinin yok edilemeyeceğini gösterdiğini ifade etti. Uluslararası terör ifadesinin tanımlanması gerektiğini, demokratik hakların ancak demokratik yöntemlerle elde edilmesi halinde meşru sayılabileceğini kaydeden **Akçalı**, bir ülkede terör eylemleri gerçekleştirenlerin başka ülkelerde "kahraman" ilan edildiklerini hatırlattı.

DSP İzmir Milletvekili **Atilla Mutman** ise, terörden en çok etkilenen ülkelerin başında gelen Türkiye'nin bir parlamenterisi olarak ABD'nin acısını çok iyi anladığını kaydetti.

Terörün Türkiye'ye 35 bin can ve yaklaşık 100 milyar dolara mal olduğunu hatırlatan **Mutman**, Türkiye'nin terörle mücadelesinde yalnız bırakıldığını, bazı Avrupa ülkelerinin Türkiye'den kaçan teröristleri "özgürlük savaşçıları" olarak tanımlayıp, onlara kuçak açtıklarını söyledi.

MHP Afyon Milletvekili **Mehmet Telek** de ASALA'nın 1975-1983 yılları arasında 46 Türk diplomatı şehit ettiğini hatırlattı ve bazı ülkelerin terörizme karşı çifte standart uygulamasından yakındı.

Belçika devletinin, otomatik silah taşımadığı gerekçesiyle Sabancı suikastına adı karışan **Fehriye Erdal**'ı iade etmek şöyle dursun, yargılamaktan bile kaçındığını hatırlatan **Telek**, Türkiye'de 30 bin kişinin ölümden sorumlu tutulan **Abdullah Öcalan**'ın Suriye'den ayrıldıktan sonra İtalya, Rusya ve Yunanistan'da barındığını ve üzerinden Rum pasaportu çıktığını kaydetti.

TBMM heyeti, PAB'ın 106. Konferansına katıldı

Parlamentolararası Birlik 106. Konferansı, 8-15 Eylül tarihlerinde Burkina Faso'nun başkenti Ogasdu'ya yapıldı. Konferansta TBMM'yi DSP Sivas Milletvekili **Prof. Dr. Cengiz Güleç**'in başkanlığındaki, MHP Gaziantep Milletvekili **Hanefi Tiryaki**, SP Giresun Milletvekili **Turhan Alçelik** ve AKP İstanbul Milletvekili **Prof. Dr. İrfan Gündüz**'den oluşan heyet temsil etti.

12 Eylül günü özel bir gündemle toplanan konferansta, New York'ta gerçekleşen terörist saldırılar görüşüldü ve saldırı ile ilgili bir de kınama bildirisi yayınlandı.

Konferansın "Çocukların Korunması" konulu bölümünde, Türk parlamenterler **Alçelik** ve **Güleç**, "HIV/AIDS konularında birer konuşma yaptılar. Heyet Başkanı Güleç, Parlamenterlerin İnsan Hakları Komitesi'nde Leyla Zana ve Merve Kavakçı ile ilgili bazı iddialarda bulunan ve Türkiye'nin tutumunu eleştiren Komite Başkanı Şilili Milletvekili Juan Pablo Leteller'in eleştirilerini yanıtladı. Güleç, AİHM'nin, komitenin iddiasının aksine, ifade özgürlüğünden değil, yargılama biçimi konusunda tazminata karar verdiğini belirtti ve Türkiye'nin tazminat kararına uyacağını açıkladı.

Güleç, Komite Başkanı ve üyelerinden gelen soruları yanıtlarken yaptığı konuşmada, AİHM kararlarını Türkiye'nin iç mevzuatına uygulamanın mümkün olmadığını, ancak bu konulara önem veren bir parlamenter olarak, komitenin endişelerini ve taleplerini TBMM'ye ve ilgili makamlara ileteceğini söyledi.

Avrupa Parlamentosu, 'Türkiye Raporu'nu kabul etti

- **Kararda, Anayasal reformlar desteklenirken, reform takviminin netleştirilmesi istendi.**
- **Bazı AP üyelerinin rapora Ermeni iddialarını ekleme çabaları sonuçsuz kaldı.**

Avrupa Parlamentosu, Fransız Hristiyan Demokrat **Alain Lamassoure** tarafından hazırlanan Türkiye raporunu 25 Ekim'de kabul etti. AP, Ermeni soykırımı iddialarını yeniden gündeme getirmek isteyenlere ise yol vermedi ve bu yöndeki önergeyi reddetti.

Parlamentonun rapora bağlı kararında, Helsinki zirvesinde adaylığı resmen tanınan Türkiye'nin bu sayede dinamizm kazandığı, reform hareketlerinin ve siyasi diyalogun canlandığı belirtilerek, ekonomik krize ve bazı gerginliklere rağmen, Türk hükümetinin reform programının destek gördüğü, reformların hayata geçirilmesi yönünde siyasi iradenin bulunduğu ifade edildi.

Ulusal Program'ın, Türkiye'nin AB'ye katılım önceliklerine geniş ölçüde yer verdiği belirtilen kararda, program takviminin netleştirilmesi gerektiğinin altı çizildi. Kararda ayrıca, Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye'ye yönelik olumsuz kararları da hatırlatıldı.

Parlamento, kabul edilen değişiklik önergesinde Türkiye'nin Kopenhag kriterlerini yerine getirmesi konusunda bir yıl içinde takvim vermesini ve bu kriterleri yerine getirilmesini istedi.

Türkiye'nin terörizmden kaynaklanan sorunlarını geniş ölçüde aştığı, demokratikleşme sürecinin hızlandırılmasına engel kalmadığı savunulan kararda, anayasal reformların gerekliliği ve önemi üzerinde durularak, TBMM'nin, insan haklarının geliştirilmesi ve demokratikleşmeye yönelik yoğun reform çalışmalarından duyulan memnuniyet dile getirildi.

Kararda, Kıbrıs sorununa tatmin edici bir çözüm bulunamamasının, AB'nin genişleme sürecini olumsuz etkileyeceğine de değinildi. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, Refah Partisi'nin kapatılmasının insan hakları ihlali olmadığına ilişkin kararının "not edildiği" belirtildi. Türk hükümetinin ekonomik reformlara yönelik çaba ve girişimlerinin desteklediği kararda, AB'nin mali desteğinin süratli ve etkili bir şekilde sağlanması çağrısında bulunuldu.

Kıbrıs konusunda Ankara'dan yapıcı yaklaşım istenen kararda, Türk-Yunan diyalogunun gelişmesinden duyulan memnuniyet de ifade edildi ve Türkiye'den, NATO-AB uzlaşmasını desteklemesinin beklediği kaydedildi.

Kürtçe'ye ilişkin kısıtlamaların kaldırılmasına yönelik çalışmaların, devlet bütünlüğüne tehlike oluşturmadan kültürel hakları genişleteceği umudu yansıtılan kararda, Türk ve Ermeni eski diplomat ve akademisyenlerin, geçmiş değeriyle ilgili ortak çalışmalarına destek verildiği belirtildi. Kararda, cezaevlerine ilişkin sistem reformunun gerek-

liği kabul edilirken, açlık grevlerinden duyulan üzüntü dile getirildi ve Leyla Zana ve HADEP'lilerin serbest bırakılması istendi.

Türkiye ile AB arasında uyusturucu kaçakçılığına karşı adli ve polisye işbirliğinin geliştirilmesi de talep edilen kararda, siyasi partiler yasası reformunun ve seçimlerde baraj oranının düşürülmesinin gereği üzerinde duruldu.

Tasarıda, Türkiye'nin Balkanlar'daki uluslararası girişimlere katkılarının ve terörizme karşı mücadeleye verdiği destekten duyulan memnuniyet de ifade edildi.

Öte yandan, AB Komisyonu'nun Genişlemeden Sorumlu Üyesi Günter **Verheugen**, "Türkiye'nin yalnız jeostratejik olarak değil, kültürel, tarihi, siyasi işleviyle de önemli ülke" olduğunu söyledi. Avrupa Parlamentosu'nda yapılan Türkiye tartışmasında konuşan **Verheugen**, TBMM'deki anayasal reformların önemli bir gelişme olduğunu belirterek, Türk halkının büyük çoğunluğunun da demokratikleşme konusunda atılan adımları desteklediğini söyledi.

Türkiye ile ilişkilerin AB-Helsinki Zirvesi'nden bu yana geliştiğini belirten **Verheugen**, Türk-Yunan ilişkilerindeki olumlu havaya dikkat çekerek, özellikle Dışişleri Bakanı İsmail Cem ile Yunan dengi Yorgo Papandreu'nun olumlu çabalarının, iki ülke ilişkilerinin gelişmesinde önemli rol oynadığını söyledi.

AB'nin yürütme organının Alman Temsilcisi **Verheugen**, Türkiye'den Avrupa Güvenlik-Savunma Politikası (AGSP) konusunda da daha yapıcı bir tutum sergilemesini beklediklerini ifade etti.

Bu arada, TBMM ve Avrupa Parlamentosu arasında danışma organı vazifesi gören Karma Parlamento Komisyonu (KPK) Başkanlık Divanı, Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki ilişkilerin son durumunu değerlendirmek ve sonraki toplantının gündemini belirlemek amacıyla 24 Ekim'de Strasbourg'da toplandı.

Kürşat Eser ile **Daniel Cohn Bendit**'in başkanlık ettiği toplantıda, Avrupa Parlamentosu'nda görüşülecek Türkiye raporu da ele alındı.

KPK eş-başkanı **Kürşat Eser**, Avrupalı meslektaşlarına, Türkiye raporunda kabul edilmesi istenen sözde Ermeni soykırım iddialarına ilişkin değişiklik önergelerinden duyulan rahatsızlığı dile getirdi. Söz konusu değişiklik önergesinin kabul edilmesi halinde, TBMM ve Avrupa Parlamentosu arasındaki ilişkilerin zarar göreceği mesajını veren Eser, Fransız Hristiyan Demokrat parlamenter **Lamassoure**'un hazırladığı raporda, Kıbrıs'a ilişkin bölümlerin de Türkiye'yi rahatsız ettiğini bildirdi.

TBMM Heyeti, İrkçilikla Mücadele
Konferansına katıldı

Kavak: “Köle ticareti insanlık suçu”

BM tarafından düzenlenen “Dünya İrkçilikla Mücadele Konferansı'na katılan Parlamentolararası Birlik Türk Grubu Başkanı ve ANAP İstanbul Milletvekili **Cavit Kavak**, konferansın en önemli sonucunun kölelik ve köle ticaretinin insanlık suçu olarak kabul edilmesi olduğunu söyledi.

Kavak, Güney Afrika'nın Durban Kenti'nde 8 gün süren konferansı değerlendirirken, toplantının, tarihi yeniden yazmak veya yargılamak yerine ileriye dönük olması, ırkçılık ve yabancı düşmanlığıyla mücadele alanında yeni bir başlangıç oluşturması yönünde tavrı aldıklarını kaydetti.

Ülkelerin kendi özgün durumlarını konferansa taşıdığını ve bu yönde karar çıkması yönünde gayret gösterdiğini anlatan **Kavak**, Durban'a, kölelik ve köle ticareti, özür dileme ve tazminat konusu ile Arap-İsrail ihtilafı ve siyonizmin ırkçılığa eş sayılması yönündeki önerilerin yarattığı gerginlikle gidildiğini ve karşılıklı ağır suçlamalarla dolu konuşmalarla başladığını ifade etti.

"Konferansın en önemli sonucu, kölelik ve köle ticaretinin insanlık suçu olduğunun kabul edilmesidir." diyen **Kavak**, Afrika ve Karaip ülkelerinin özür dileme ve tazminat taleplerinden vazgeçerken; kölelik, köle ticareti, sömürgecilik, apartheid ve soykırımın yol açtığı trajedilerden derin üzüntü duyulduğunu ve bundan zarar görenlere destek verilmesinin konferansta benimsendiğini belirtti.

İleriye dönük olması ve ırkçılığın çağdaş türleriyle mücadeleye odaklanması yönünde yapılan tüm çağrılara rağmen Afrika, Asya ve Güney Amerika-Karayipler gruplarının sergiledikleri tutumlar nedeniyle konferansın daha çok geçmişin yargılanmasına yöneldiğini savunan **Kavak**, şunları kaydetti:

"Her şeye rağmen kabul edilen Eylem Programı'nda ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve her türlü ayrımcılıkla mücadele konusunda kapsamlı önlemler yer aldı. Göçmenler, göçmen işçiler ve yabancıların korunması amacıyla öngörülen tedbirler ve yapılan çağrılar, ırkçılık karşıtı eğitim, medya ve internette ırkçı nitelikli yayınların önlenmesi, Neonazi, Neofaşist ve saldırgan milliyetçi ideolojilerle mücadele gibi konularda kabul edilen metinler, ülkemiz açısından önemlidir.

Heyetimiz, Durban'daki müzakerelerde bu konularda önceliklerimiz doğrultusunda metinlerin kabulü için çaba gösterirken, azınlık ve sivil toplum örgütlerine yeni haklar tanınması önündeki girişimlere mani olmuştur."

Eser ve Yılmaz, "Cinsiyetler Arasında Fırsat Eşitliği ve Uygulanması" seminerine katıldılar

Avrupa Parlamentosu tarafından düzenlenen "Cinsiyetler Arasında Fırsat Eşitliği ve Uygulanması" konulu seminer 15 Ekim'de Brüksel'de yapıldı.

Avrupa Parlamentosu üyeleri ile AB adayı ülkelerin parlamentolarından gelen temsilcilerin katıldığı, iki gün süren seminerde, TBMM ile Avrupa Parlamentosu arasında diyalog organı olan Karma Parlamento Komisyonu (KPK) Eşbaşkanı Kürşat Eser ve Eşbaşkan Yardımcısı Ayfer Yılmaz katıldı.

Seminerin gündeminde, "sosyal politikalarda fırsat eşitliği", "kadın hakları", "iş piyasası, eğitim, esnek çalışma saatleri", "sosyal hakların bireyselleştirilmesi", "AB Adalet Divanı'nın kadın hakları ve fırsat eşitliği konularındaki yetki alanı", "sosyal güvenlik sistemleri ve kadın-erkek eşitliği", "fuhuş ve beyaz kadın ticareti" ve "kadınlara yönelik şiddet" gibi konular yer aldı.

Eser ve Yılmaz, seminerin ardından, bazı Avrupa Parlamentosu üyeleri ile görüştüler ve Türkiye-Avrupa Vakfı'nın tanıtım toplantısına katıldılar.

Kamer Genç'in Nijeryalı konuğu

Nijerya Cumhuriyeti Kano Eyaleti Meclis Başkanı Ya'u Abdullahi Yanshana ve beraberindeki heyet 30 Ekim'de Meclis'i gezdi ve TBMM Başkanvekili Kamer Genç ile görüştü.

Kamer Genç görüşmede, Türkiye'nin Nijerya'ya öteden beri önem verdiğini, Türkiye'nin diğer Afrika ülkeleri ile de dostluğunu ilerletmek istediğini kaydetti.

Türkiye'nin Nijerya'ya az mal satıp çok mal aldığını ifade eden Genç, Türk müteahhitlerinin bu ülkenin altyapı çalışmalarına katkı sağlamasını arzu ettiklerini bildirdi.

Nijerya Kano Eyaleti Meclis Başkanı Yau Abdullahi Yanshana da Türkiye ile ilişkilerini daha da güçlendirmek amacıyla bu ziyaret yaptıklarını söyledi. Türk vatandaşlarına Nijerya'ya yatırım yapmak için davette bulunduklarını ifade eden Yanshana, bu müteşebbislere her türlü desteği vermeye hazır olduklarını söyledi.

Yapılan konuşmalardan sonra Yanshana, Genç'e timsah derisinden yapılmış bir örtü ve minder hediyeye etti. Kamer Genç de Yanshana'ya lüle taşından yapılmış bir puro verdi.

Avrupalı parlamenterler Brüksel'de buluştu

Avrupa Parlamentosu ile AB üyeleri ve AB'ye aday ülkelerin parlamenterlerini bir araya getiren Avrupa İşlerinde Uzman Parlamento Komisyonları Konferansı (COSAC) 4-5 Ekim 2001 tarihlerinde Brüksel'de toplandı.

TBMM'nin MHP Aksaray Milletvekili **Kürşat Eser**, DYP İçel Milletvekili **Ayfer Yılmaz** ve DSP Manisa Milletvekili **İsmail Bozdağ** tarafından temsil edildiği toplantılarda, "istihdam", "Avrupa sosyal modeli" ve "gıda güvenliği" gibi konular ile "ortak iltica ve göç politikası" ele alındı. Türkiye AB Karma Parlamento Komisyonu (KPK) Eş Başkanı **Kürşat Eser**, burada yaptığı konuşmada, AB ülkelerinin terör örgütlerine ve destekçilerine hoşgörümlü davranmamalarını istedi. Kürşat Eser, uluslararası terörizme karşı ancak uluslararası işbirliğiyle mücadele edilebileceğini belirterek, ABD'deki terör saldırılarının insanlık için büyük bir şok olduğunu söyledi ve şöyle devam etti:

"Bu saldırıları gerçekleştirenler ve onları azmettirenler yalnızca Amerikan halkını yaralamakla kalmadılar, insan hakları, demokrasi ve sivil özgürlükler gibi ortak değerlerimize de saldırdılar. Söz konusu iğrenç saldırılar bir kez daha uluslararası terörizmin nerelere ulaşabildiğini ve kazandığı yeni boyutları gözler önüne sermiştir. Terörizme karşı savaş, daha önce olmadığı kadar milletlerarası dayanışma ve ortak eylem gerektirmektedir. Bu bağlamda, ABD'ne karşı gerçekleştirilen terörist saldırıları kınayan ve bu eylemleri gerçekleştirenlere, organize edenlere ve mali destek verenlere karşı etkili uluslararası eylem çağrısında bulunan 12 ve 28 Eylül tarihli Birleşmiş Milletler kararlarını kuvvetle destekliyoruz.

Dünyada, Amerikan halkının kalplerinde hissettikleri gerçek üzüntüyü Türkler gibi anlayabilecek çok fazla millet olmadığını söyleyen Eser, Türkiye'nin, 30 yılı aşkın bir süredir terörizm kurbanı olduğunu, bu nedenle uluslararası mücadelede faal rol oynadığını söyledi.

Terörizmin dininin, ırkının, cinsiyetinin, renginin veya etnik bir kimliğinin bulunmadığını hatırlatan Eser, şöyle devam etti:

"Biz her tür terörist eylemi kınadık ve terörizme karşı savaşımızda Avrupalı müttefiklerimize devamlı daha yakın ve etkili bir işbirliği çağrısında bulunduk. Bununla birlikte Avrupalı müttefiklerimizin, bir yandan PKK'yı kınarken, öte yandan örgütün elebaşılarını Türkiye'ye iade etmek şöyle dursun, onlara iltica hakkı başışladıklarını ve yan kuruluşlarına toprakları üzerinde serbestçe faaliyet gösterme hakkını verdiklerini gördük."

AB'nin iltica ve göç politikalarının tartışıldığı bu dönemde, işbirliğinin önemine değinen Kürşat Eser, "AB üyesi ülkeler, toprakları dahilinde uyguladıkları, gevşek olmasa dahi aşırı iyimser göç ve iltica standartlarından teröristlerin ve onların destekçilerinin yararlanmalarına izin vermemelidirler" dedi. Eser, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Daha kötüsü, teröristlerin ve onların aldatmaca ve hayal gücüyle destekledikleri saldırgan fikirlerine tolerans veya

sempati göstermeleri olur. Gittikçe daha da globalleşen dünyada artık hiç kimse, 'diğer bir ülkedeki terörizm başkasının sorunudur, benim değil' diyemez. Teknolojik gelişmeler yanında daha birçok kaynaktan beslenen terörizm, sınır aşan ve milletlerarası özellikler taşımaktadır. Modern dünyanın karşı karşıya geldiği sayısız sorunları çözmek için çok taraflı yaklaşım ve eylem gerektiren diğer alanlarda olduğu gibi, terörizmin ortak eylem ile alt edilebileceği ortadadır. Her ulus, süper güç ABD de dahil olmak üzere, ailenin diğer bireylerinin yardımına ihtiyaç duymaktadır."

Terörizmin sınır tanımadığını ve küresel bir sorun haline geldiğini anlatan Eser, AB'nin terörle mücadeleye ilişkin karar ve çalışmalarını desteklediklerini söyledi.

COSAC BİLDİRİSİ

AP ile AB'ye aday ülkelerin parlamenterlerini bir araya getiren Aday Ülkeler Özel Komitesi (COSAC) toplantısının ardından bir bildiri yayımlandı.

"Avrupa Konseyi'ne Hitaben COSAC Bildirisi" başlıklı bildiride, "COSAC, 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'ni vuran terörist saldırıyı şiddetle kınar ve terörizme karşı savaş için 21 Eylül 2001 Brüksel'de toplanan Olağanüstü Avrupa Konseyi tarafından alınan önlemleri istisnasız olarak destekler" denildi. Bildiride ayrıca, AB'nin genişlemesi, istihdam, Avrupa Sosyal Modeli, Gıda Güvenliği ve Sürdürülebilir Kalkınma ile iltica ve Göç konularına değinildi.

NATO PA, 11 Eylül saldırısını kınadı

NATO Parlamenterler Asamblesi'ne üye ülkelerin delegasyonları, NATO Daimi Konseyi'nin "5. maddenin işletilmesi" yönündeki kararını çekincesiz desteklediklerini bildirdi.

NATO Parlamenterler Asamblesi Türk Grubu Başkanı Tahir Köse, yaptığı yazılı açıklamada, Asambleye üye 19 ülke heyet başkanlarının ortak basın açıklamasını duyurdu.

Amerikan halkına, samimi başsağlığı dileklerinin iletildiği açıklamada, "11 Eylül'de ABD'ye karşı gerçekleştirilen vahşi terörist saldırı, aynı zamanda NATO üyesi ülkelerin ortak prensip ve değerlerine, aynı zamanda da tüm demokratik milletlere karşı gerçekleştirilmiştir." görüşü kaydedildi.

Kuzey Atlantik Konseyi tarafından 12 Eylül günü alınan kararın "çekincesiz" desteklendiği belirtilerek, "ABD'ye karşı vahşi saldırıyı gerçekleştirenlere yönelik her türlü diplomatik, siyasi ve gerektiğinde askeri imkanların sağlanması yolunda tüm üye hükümetlerin kararlarını desteklediğimizi belirtiriz." denildi.

DIŞ İLİŞKİLER

AB İstikrar Paketi Ülkeleri Parlamenter Konferansı'na katılan Ahmet Tan :

"Herkes örgütlü suçlarla ve kaçakçılıkla mücadeleye katılmalı"

İKÖ Parlamentolar Birliği Rabat'ta toplandı

İslam Konferansı Örgütü Parlamento Birliği (İKÖPAB) 24-28 Eylül tarihinde Rabat'ta yapıldı.

TBMM'yi İKÖPAB Türk Grubu üyesi MHP Antalya Milletvekili **Osman Müderrisoğlu**'nun temsil ettiği konferansta, KKTC Yasama Meclisi, 24 Eylül günü yapılan İcra Komitesi toplantısında İslam Konferansı Örgütü'ne (İKÖ) üyelik başvurusunda bulundu. Ancak KKTC Yasama Meclisi yerine, Kıbrıs Türk Toplumu adıyla başvuru yapılması gerektiği gerekçe gösterilerek, üyelik başvurusu tartışmalardan sonra kabul edilmedi.

Konferansta, İsrail'in Filistin'de uyguladığı devlet terörü ile 11 Eylül günü ABD'de düzenlenen terörist eylemler kınandı ve terörizmle mücadele konusunda uluslararası bir konferans düzenlenmesi konusunda çağrı yapıldı. Bu çerçevede konuşan İKÖPAB Türk Grubu Başkanı **Osman Müderrisoğlu**, teşkilatın Filistin halkının haklı davasına destek vermesi, Orta Doğu'daki ihtilafların BM kararları çerçevesinde çözümlenmesi ve bölgede şiddete başvurulmasının derhal durdurulmasının talep edilmesi gerektiğini belirtti.

İtalya Başbakanı Berlusconi'nin yaptığı son açıklamanın kınandığı konferansta, üye ülkelerin parlamenterlerinden oluşacak bir heyetin, İslam ve terörizmin birlikte anılması ile ilgili yanlış anlaşılmaları gidermek üzere çalışmalar yapması kararlaştırıldı.

Romen Dostluk Grubu Başkanı Ankara'daydı

Romanya-Türkiye Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı Eugenu Arnautu ve beraberindeki bir parlamento heyeti, TBMM'nin resmi konuğu olarak 14-18 Ekim tarihleri arasında Türkiye'yi ziyaret etti.

Romanya heyeti, 15 Ekim Pazartesi günü, Türkiye-Romanya Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı **Turhan İmamoğlu** ve Dostluk Grubu üyeleriyle görüştü; ardından TBMM Başkanvekili **Yüksel Yalova** tarafından kabul edildi. Ertesi gün İstanbul'a geçen konuk heyet, Türk-Romen İş Konseyi üyeleriyle buluştu; Türkiye-Romanya Dostluk Grubu başkan ve üyelerinin de katıldığı bir toplantıda ise Türk işadamları ile bir araya geldi. Konut heyet, 18 Ekim 'de Türkiye'den ayrıldı.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİT PA) Başkan Yardımcısı ve Türk Grubu Başkanı İstanbul Milletvekili **Ahmet Tan**, 17-18 Eylül 2001 tarihlerinde Brüksel'de yapılan AB İstikrar Paketi Ülkeleri Parlamenter Konferansı'na katıldı.

Ahmet Tan, her örgüt ve kurumun örgütsel suçlarla ve kaçakçılıkla mücadeleye katılması gerektiğini söyledi. **Tan**, Konferansın 18 Eylül'deki bölümünde gerçekleştirilen "Organize Suçlara Karşı Mücadele: Kaçakçılıkla Savaş" başlıklı oturumda şu konuşmayı yaptı:

"Organize suçlarla mücadele AGİT bölgesindeki güvenlik ve istikrara yönelmiş en ciddi tehditlerden biridir. ABD'de yaşanan trajediden sonra bu konferans daha anlamlı bir zamanda olamazdı. 20 yıldır teröristlerin hedefi olan bir ülkenin vatandaşı olarak Amerikan halkına üzüntülerini derinden hissettiğimi iletmek istiyorum.

Organize suçlar güvenliğin ekonomik boyutu üzerinde negatif etkiye sahip olan yolsuzluk, rüşvet ve para aklamayı beslemektedir. Organize suçun kendisi yasadışı silah, uyuşturucu ve insan kaçakçılığı şeklinde göstermektedir.

Organize suç sınır tanımayan evrensel bir olaydır. Bu nedenle ulusal düzeyde tek başına bununla mücadele etmek mümkün değildir. Bu nedenle güçlü bir uluslararası işbirliği çok önemlidir. Bu işbirliği gelecek yıllarda organize suç faileri dahice metotlar uyguladıklarından daha da önem kazanacaktır. Organize suç AGİT'in 1990'dan bu yana gündeminde yer almasına rağmen son yıllarda ciddi olarak ele alınmaya başlandı.

Bu tip toplantılarla bu karmaşık sorunu tanımlamaya başlıyoruz. Ancak henüz bu sorunla mücadelede etkin politikaları belirlemekten uzağız. Her örgüt ve kurum organize suçla ve kaçakçılıkla mücadeleye katılmalıdır."

Tan: "Göç globalleşmedir"

AGİT PA Daimi Komitesi ve Göç Konferansı 9-12 Ekim tarihlerinde Lizbon'da yapıldı. AGA PA Başkan Yardımcısı ve Türk Grubu Başkanı **Ahmet Tan** ile Grup üyeleri **Kemal Çelik** (Antalya), **Ersay Özcan** (Bolu), **Mehmet Kaya** (K: Maraş), **Tarık Cengiz** (Samsun) ve **Lütfullah Kayalar**'ın (Yozgat) katıldığı toplantıda bir sonraki genel kurul gündemini "Terörizmle Mücadele" olarak belirledi.

"Göç: İyi ya da Kötü" başlıklı oturumu yöneten **Ahmet Tan**, göçün kültürel zenginleşmeyi getirdiğini ve Avrupa'da göç olgusunun kaçınılmaz olduğunu belirterek "Göç, çağımızda globalleşme demektir" dedi. **Kemal Çelik** ise Avrupa nüfusunun yaşlı olduğuna değindi ve genç nüfus için göçe ihtiyacı bulunduğunu vurguladı.

Güney Kıbrıs temsilcisinin, Ada'daki Türk nüfusunun batıya göç ile azaldığını ve bunun yerine Türkiye'den gelen göçmenlerin aldığını iddia etmesi üzerine **Ahmet Tan**, 1974'den bu yana Ada'da barış bulunduğunu, İkili sorunların su toplantılara getirilmesinin yanlış olduğunu söyledi.

Ekim Ayında Kabul Edilen Yasalar

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun

Kanun No: 4709

Kabul Tarihi: 3.10.2001

Anayasa'nın değiştirilen maddelerine ilişkin listeyi haber sayfalarında bulabilirsiniz.

Gelir Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4710

Kabul Tarihi: 11.10.2001

Bu kanunla; Gelir Vergisi Kanununa geçici madde eklenmekte; 31.12.2001 tarihine kadar, 26.07.2001-31.12.2002 tarihleri arasında ihraç edilen Devlet tahvilleri ve Hazine bonolarının faiz gelirleri ve elden çıkarılmasından sağlanan diğer kazançlar toplamının gelir vergisinden müstesna olmasındaki esaslar belirlenmekte, ayrıca; bu Kanunun uygulanmasında en yüksek T.C. Emekli Sandığı iştirakçisi olarak en yüksek Devlet Memurunun esas alınacağı hükme bağlanmaktadır.

EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No: 4711

Kabul Tarihi: 11.10.2001

Bu Kanun; EFTA Devletleri ile Türkiye arasında anlaşmanın 10, 15 ve 35'inci maddelerinde yapılan değişikliklerin ve 15'inci maddede atıfta bulunulan XII sayılı ek'in anlaşmaya ilave edilmesinin onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan, Türkiye Cumhuriyeti ve Türkmenistan Arasında Hazar Geçişli Boru Hattı Projesinin Uygulanmasına İlişkin Hazar Geçişli Boru Hattının Uygulanma İlkeleri Hakkındaki Hükümetlerarası Deklarasyonun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No:4712

Kabul Tarihi: 11.10.2001

Bu Kanun 18 Kasım 1999 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan, Türkiye Cumhuriyeti ve Türkmenistan Arasında Hazar Geçişli Boru Hattı Projesinin Uygulanmasına İlişkin Hazar Geçişli Boru Hattının Uygulanma İlkeleri Hakkındaki Hükümetlerarası Deklarasyon"un onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No: 4713

Kabul Tarihi: 17.10.2001

Bu Kanun; Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve eki protokolün onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 nci ve 26 ncı Maddelerine Uygun Olarak, Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Düzenlenen Hollanda-Türkiye Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan ve Hakların Meşruluğunu İlgilendiren Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No: 4714

Kabul Tarihi: 17.10.2001

Bu Kanun; Hollanda-Türkiye Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin revizyonunu amaçlayan ve hakların meşruluğunu ilgilendiren Ek Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 nci ve 26 ncı Maddeleri Uyarınca, 5 Nisan 1966 Tarihli Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No: 4715

Kabul Tarihi: 17.10.2001

Bu Kanun; Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin revizyonunu amaçlayan Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Ayrıcalıklar ve Bağışıklıklar Ek Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No: 4716

Kabul Tarihi: 18.10.2001

Bu Kanun; Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Ayrıcalıklar ve Bağışıklıklar Ek Protokolünün onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Mali Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun

Kanun No: 4717

Kabul Tarihi: 18.10.2001

Bu Kanun; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti arasında karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Mali Veçhelerine ilişkin Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No: 4718

Kabul Tarihi: 18.10.2001

Bu Kanun; Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

3. Yasama Yılı Olağanüstü Genel Kurul

17 Eylül 2001-10-31
(129. Birleşim)

● TBMM Başkanı **Ömer İzgi**, Amerika Birleşik Devletlerinin 11 Eylül 2001 Salı günü insanlık tarihinin en ağır terör saldırılarına maruz kalması nedeniyle, TBMM'nin tüm üyeleri adına, dostumuz ve müttefikimiz Amerikan Halkının büyük acısını yürekten paylaştığına ve Amerikan Ulusuna başsağlığı dilediğine ilişkin bir konuşma yaptı.

● Dışişleri Bakanı **İsmail Cem**, ABD'de vuku bulan terörist saldırılara ilişkin gündem dışı açıklamada bulundu; SP Malatya Milletvekili **Recal Kutan**, MHP Hatay Milletvekili **Mehmet Şandır**, ANAP Van Milletvekili **Kamran İnan**, AKP Kayseri Milletvekili **Abdullah Gül**, DSP Ankara Milletvekili **Aydın Tümen**, DYP Kahramanmaraş Milletvekili **Mehmet Sağlam** da aynı konuda grupları adına görüşlerini belirttiler.

4 Yasama Yılı

9 Ekim 2001
(4. Birleşim)

● Antalya Milletvekili **Osman Müderrisoğlu**, Fas'ın Başkenti Rabat'ta yapılan İslam Konferansı Örgütü Parlamentolararası Birliğin III. Konsey Toplantısına TBMM'yi temsilen katılan heyetin çalışmalarına ve Konferansta alınan kararlara;

● Ardahan Milletvekili **Saffet Kaya**, 11 Eylül 2001 tarihinde Amerika Birleşik Devletlerinde gerçekleştirilen terör eylemlerinden sonra yeni bir konjoktüre sürüklenen dünyada Türkiye'nin durumuna ve Türk ekonomisinde yaşanan krizin çiftçiler üzerindeki olumsuz etkilerine,

● Tunceli Milletvekili **Bekir Gündoğan**, çiftçilerin kredi faizlerinden kaynaklanan ödeme zorluklarına ve terör nedeniyle boşaltılan köylere geri dönüşü sağlamak amacıyla çıkarılan 27 Ocak 1998 tarihli genelgenin uygulanmasında karşılaşılan bazı sorunlara ilişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

16 Ekim 2001
(7. Birleşim)

● Aydın Milletvekili **Ali Uzunırmak**, Ege Bölgesindeki çiftçi sorunları ve prim sistemine,

● Erzincan Milletvekili **Tevhit Karakaya** da, Erzincan'daki tavuk üreticilerinin sorunlarına ilişkin birer konuşma yaptılar.

● Gaziantep Milletvekili **İbrahim Konukoğlu**'nun, Dünya Görme Engelliler Beyaz Baston Gününe ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı **Şuayip Üşenmez** cevap verdi.

17 Ekim 2001
(8. Birleşim)

● Adana Milletvekili **Adnan Fatin Özdemir**, Adana yöresinde ikinci ürün mısır bitkisinde ortaya çıkan spiroplazma kunkelii hastalığı ile yöre çiftçisinin kredi borçlarını ödeyememe sıkıntısına ve alınması gereken tedbirlere,

● Iğdır Milletvekili **Ali Güner**, sınırlarımıza yakın illerimizde yaşayan vatandaşlarımızın sınır ticaretinde karşılaştıkları engellere, yaşadıkları sorunlara ve alınması gereken tedbirlere

● İzmir Milletvekili **Hakan Tartan** da, yeni akademik yılın açılması ve üniversitelerin önemine ilişkin birer konuşma yaptılar.

18 Ekim 2001
(9. Birleşim)

● Şırnak Milletvekili **Mehmet Salih Yıldırım**'ın, ÖSS sonuçlarına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Milli Eğitim Bakanı **Metin Bostancıoğlu** cevap verdi.

● Amasya Milletvekili **Gönül Saray Alphan**, EURA'ya geçiş sürecine,

● Sakarya Milletvekili **Cevat Ayhan** da deprem bölgesinde çekilen sıkıntılara ve alınacak tedbirlere ilişkin birer konuşma yaptılar.

23 Ekim 2001
(10. Birleşim)

● Ankara Milletvekili **H.Uluç Gürkan**, Prof. Dr. **Ahmet Taner Kışlalı**'nın ölüm yıldönümü nedeniyle, Türkiye'nin terörizme karşı mücadelede yaşamsal ve belirleyici rolüne,

● Hakkari Milletvekili **Hakkı Töre**, Hakkari'nin sorunları ile alınması gereken önlemlere ilişkin birer konuşma yaptılar.

GENEL KURUL

● Bursa Milletvekili **Orhan Şen**'in, veteriner sağlık teknisyenlerinin sorunları ile alınması gereken önlemlere ilişkin gündem dışı konuşmasına, Tarım ve Köyişleri Bakanı **Hüsnü Yusuf Gökalp** cevap verdi.

24 Ekim 2001

(11. Birleşim)

● Siirt Milletvekili **Ahmet Nurettin Aydın**, kalkınmada öncelikli yöreler;

● İstanbul Milletvekili **Ayşe Nazlı Ilıcak**, milletvekilliğinin düştüğü gerekçesiyle Genel Kurul'a veda etmesi ve

● Eskişehir Milletvekili **Mehmet Sadri Yıldırım**, tarımın durumu ve çiftçilerin sorunları konularında birer gündem dışı konuşma yaptılar.

25 Ekim 2001

(12. Birleşim)

● Karabük Milletvekili **Mustafa Eren**'in KARDEMİR'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı **Hasan Gemici**;

● İstanbul Milletvekili **Bozkurt Yaşar Öztürk**'ün Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki uygulamalara ilişkin konuşmasına ise Milli Eğitim Bakanı **Metin Bostancıoğlu** yanıt verdi.

● Denizli Milletvekili **Mehmet Kocabatmaz**, terör olaylarında kullanılan kimyasal ve biyolojik silahların önemine ve alınması gereken önlemlere ilişkin gündem dışı bir konuşma yaptı.

30 Ekim 2001

(13. Birleşim)

● Oturumu yöneten Başkanvekili **Murat Sökmenoğlu**, Cumhuriyet Bayramı kutlamaları sırasında milletvekillerinin Cumhurbaşkanına yönelik tavırlarıyla ilgili basında çıkan yanlış ve yanıltıcı haberlere, bu ve benzeri haberlerin Türk siyasetinde yaratacağı sorunlara ilişkin bir açıklamada bulundu.

● Kültür Bakanı **İstemihan Talay**, Cumhuriyetin ilanının 78 inci yıldönümü dolayısıyla gündem dışı bir konuşma yaptı. MHP Hatay Milletvekili **Mehmet Şandır**, DYP Erzurum Milletvekili **Ayvaz Gökdemir**, DSP Ankara Milletvekili **Ayşe Gürocak**, AK Parti Manisa Milletvekili **Necati Çetinkaya**, ANAP Denizli Milletvekili **Beyhan Arslan**, SP Ankara Milletvekili **Oya Akgönenç Muğisuddin** de aynı konuda grupları adına görüşlerini belirttiler.

● İzmir Milletvekili **İşıl Saygın**'in Ege pamuk üreticilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı

konuşmasına Tarım ve Köyişleri Bakanı **Hüsnü Yusuf Gökalp** yanıt verdi.

● İzmir Milletvekili **Kemal Vatan**, ekonomik sorunlar ve kış yolları;

● Kahramanmaraş Milletvekili **Avni Doğan** ise küreselleşmenin etkileri ve Türkiye'nin durumuna ilişkin birer gündem dışı konuşma yaptılar.

31 Ekim 2001

(14. Birleşim)

● İstanbul Milletvekili **Yücel Erdener**, yaşanan kuraklık ve ekonomiye etkisi,

● Diyarbakır Milletvekili **Sebgadullah Seydaoğlu**, Güneydoğu'daki pamuk çiftçisinin sorunları,

● Kayseri Milletvekili **Hamdi Baktır** da Türk halıcılığının sorunları ile ilgili gündem dışı konuşmalar yaptılar.

GENSORU

10 Ekim 2001

(5. Birleşim)

● DYP Grup Başkanvekilleri **Sakarya** Milletvekili **Nevzat Ercan**, Aydın Milletvekili **Ali Rıza Gönül** ve İçel Milletvekili **Turhan Güven**'in, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile ilgili yolsuzlukların üzerine gitmediği iddiasıyla Başbakan **Bülent Ecevit**, hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergelerinin gündeme alınması yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

● SP Grubu adına Grup Başkanvekilleri **Konya** Milletvekili **Veyssel Candan** ve Diyarbakır Milletvekili **Ömer Vehbi Hatipoğlu**'nun, uyguladıkları politikalarla ülke ekonomisini iflasın eşiğine getirdiği ve ABD'deki terör olayından sonra ortaya çıkan uluslararası kriz konusunda tutarlı politikalar ortaya koymadığı iddiasıyla Başbakan **Bülent Ecevit** hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi, önerge sahipleri imzalarını geri aldıklarından işleminden kaldırıldı.

23 Ekim 2001

(10. Birleşim)

● SP Grubu adına Grup Başkanvekilleri **Konya** Milletvekili **Veyssel Candan**, Çorum Milletvekili **Yasin Hatipoğlu** ve Diyarbakır Milletvekili **Ömer Vehbi Hatipoğlu**'nun, uyguladıkları yanlış politikalarla ülke ekonomisini iflasın eşiğine getirdiği ve Anayasanın 92 nci Maddesi uyarınca TBMM'nin verdiği yetkiyi, halkın desteğini kaybetmesi nedeniyle kullanamayacağı iddialarıyla Başbakan **Bülent Ecevit** hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

TBMM Başkanlığına gelen, tasarı, teklif ve önergeler

(21. Dönem 4. Yasama Yılı)

KHK

□ Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Malî ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

TASARI

□ Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Taşımın ve Bertaraf Edilmesinin Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesine Getirilen Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Çevre ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Kuruluşu Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ "Ticaret ve Sanayi Odaları", "Ticaret Odaları", "Sanayi Odaları", "Deniz Ticaret Odaları", "Ticaret Borsaları" ve "Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği" Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı (Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna)

□ Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Hukukî veya Ticarî Konularda Yabancı Ülkelerde Delil Sağlanması Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Adalet ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerin Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne Ait Bölümünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ Merkezi İdareyle Mahallî İdareler Arasında Görev Bölüşümü ve Hizmet İlişkilerinin Esasları ile Mahallî İdarelerle İlgili Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ 2000 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ 2000 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Azerbaycan Doğal Gazının Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Gelir Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Endüstri Bölgeleri Kanunu Tasarısı (Plan ve Bütçe ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına)

□ Özürlüler Hakkında Kanun Tasarısı (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına)

□ Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Genel Ticarî, Ekonomik, Kültürel ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Tahsil Edilemeyen Hazine Alacağının Silinmesi Hakkında Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (Dışişleri Komisyonuna)

□ İmar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Adalet Komisyonlarına)

□ Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi; İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Türkiye-EFTA Ortak Komitesinin 2000 Yılına Ait 4 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonlarına)

□ Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Millî Savunma ve Adalet Komisyonlarına)

□ 2002 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ 2002 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 18.11.1992 Tarihli ve 3842 Sayılı Kanun ile Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Adalet Komisyonuna)

TEKLİF

□ Aydın Milletvekili **Bekir Ongun**'un; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)

□ Aydın Milletvekili **Bekir Ongun**'un; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

□ Bursa Milletvekili **Ali Arabacı**'nın; Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Bursa Milletvekili **Ali Arabacı**'nın; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Bursa Milletvekili **Ali Arabacı**'nın; Milletvekili Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

□ Tokat Milletvekili **M. Ergün Dağcıoğlu** ve 6 Arkadaşının; Tokat İlinde Baydarlı Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Balıkesir Milletvekili **Mustafa Güven Karahan** ve 2 Arkadaşının; Sağlık Bakanlığı Çalışanları Kanunu Teklifi (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ İçel Milletvekili **Akif Serin**'in; Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

□ Van Milletvekili **Fethullah Erbaş**'ın; 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 2 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili **Bülent Ecevit**, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili **Devlet Bahçeli**, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili **Mesut Yılmaz** ile 288 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

□ Konya Milletvekili **Mustafa Salt Gonen** ve 6 Arkadaşının; Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ İstanbul Milletvekili **Aydın Ayaydın**'ın; Devlet Yardımlarının İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun Teklifi (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Saadet Partisi Grup Başkanvekilleri Diyarbakır Milletvekili **Ömer Vehbi Hatipoğlu**, Konya Milletvekili **Veysel Candan** ile Çorum Milletvekili **Yasin Hatiboğlu**'nun; Çiftçilerimizin T.C. Ziraat Bankasına ve Tarım Kredi Kooperatiflerine, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne, Türkiye Ziraî Donatım, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne Olan Borç Faizlerinin Affedilerek Borçlarının Taksitlendirilmesine Dair Kanun Teklifi (Tarım, Orman ve Köyişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Manisa Milletvekili **Ekrem Pakdemirli**'nin; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında İçtüzük Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

□ Niğde Milletvekili **Doğan Baran**'ın; Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Ankara Milletvekili **Yücel Seçkiner**'in; 4.7.1934 Tarih ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)

□ Giresun Milletvekili **Turhan Alçelik**'in; 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Elazığ Milletvekili **Mustafa Gül** ve 3 Arkadaşının; 4.11.1981 Tarihli ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ile 11.10.1983 Tarihli ve 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Çanakkale Milletvekili **Nevfel Şahin** ve 20 Arkadaşının; Kamu İhale Kanunu Teklifi (Plan ve Bütçe ve Adalet ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına)

□ Balıkesir Milletvekili **İlyas Yilmazyıldız** ve 54 Arkadaşının; Esnaflarımızın, T.C. Halk Bankasına, Esnaf Kredi ve Kefalet Kooperatiflerine; Çiftçilerimizin, T.C.

Ziraat Bankasına, Tarım Kredi Kooperatiflerine, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne, Türkiye Ziraî Donatım Kurumu ve Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne Olan Borçlarının Taksitlendirilmesi, Faiz ve Gecikme Cezalarının Yarisının Silinmesi, 1999, 2000, 2001 Yıllarında Borçlarını Ödeyenlere Ödedikleri Faiz ve Gecikme Cezalarının Yüzde Otuzbeşinin İadesi, İdarî ve İcra Takiplerinin Durdurulmasına Dair Kanun Teklifi (Tarım, Orman ve Köyişleri ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Hatay Milletvekili **Namık Kemal Atahan**'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 139 ve 148 inci Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin İçtüzük Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

□ İzmir Milletvekili **İşıl Saygın**'in; Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Bursa Milletvekili **Ahmet Sünnetçioğlu**'nun; Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

□ Afyon Milletvekili **Müjdat Kayayerli** ve 28 Arkadaşının; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

□ Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili **Bülent Ecevit**, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı **Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli**, Anavatan Partisi Genel Başkanı **Rize Milletvekili A. Mesut Yılmaz** ile 311 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

SÖZLÜ SORU

□ İstanbul Milletvekili **Celal Adan**'ın, Sümerbank'ın OYAK'a satışına ilişkin Başbakan

□ Şanlıurfa Milletvekili **Yahya Akman**'ın, güney ve güneydoğu sınırında mayından arındırılacak arazi ve kullanımına ilişkin Başbakan

- Şanlıurfa-Bozova İlçesine bağlı bazı köy yollarına ve Şanlıurfa-Gaziantep karayoluna ilişkin Devlet Bakanından

- Şanlıurfa-Bozova İlçesine bağlı bazı köy yollarına ilişkin Devlet Bakanından

- Şanlıurfa-Halfeti İlçesine bağlı bazı köy yollarına ilişkin Devlet Bakanından

- Şanlıurfa-Bozova İlçesine bağlı bazı köylerin su sorununa ilişkin Devlet Bakanından

- Şanlıurfa-Hilvan-Ovacık Köyü okul sorununa ve taşımalı eğitime ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Şanlıurfa-Viranşehir-Eyyüp Nebi Beldesindeki okul sorununa ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Şanlıurfa İli ve köylerinin okul sorununa ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Şanlıurfa'daki 2001 yılı eğitim projelerine ve öğretmen açığına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- 1996-1997 ve 2001-2002 öğretim yıllarında meslek liselerinde öğrenim gören öğrenci sayısına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

□ Aksaray Milletvekili **Murat Akın**'ın, ekim zamanından önce çiftçilere kaliteli tohum verilip verilemeyeceğine ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından

□ Zonguldak Milletvekili **Ömer Barutçu**'nun, Ziraat ve Halkbank'tan emekliye ayrılan ve iş akdi feshedilen personele ilişkin Başbakan'dan

□ Antalya Milletvekili **Kemal Çelik**'in, Ziraat ve Halkbank'a atanan yöneticilere ilişkin Başbakan'dan

□ Ordu Milletvekili **Cemal Enginyurt**'un, Kanal D sunucusu Mehmet Ali Erbil'in ödediği gelir vergisine ilişkin Maliye Bakanından

- SHOW TV Genel Yayın Yönetmeninin ödediği gelir vergisine ilişkin Maliye Bakanından

□ Kayseri Milletvekili **Sevgi Esen**'in, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankaların malî iş-tiraklerine ilişkin Başbakan'dan

□ Tunceli Milletvekili **Kamer Genç**'in, Şubat krizinden önce Merkez Bankasından döviz aldığı iddia edilen bazı bankalara ilişkin Başbakan'dan

- Bayındırlık ve İskân Bakanlığında başlatılan soruşturmaya ilişkin Başbakan'dan

- Bayındırlık ve İskân eski Bakanı Koray Aydın ve ailesine ait ticarî işletmeye ilişkin Başbakan'dan

□ Van Milletvekili **Fetullah Gültepe**'nin, bazı bankaların sermaye artırımı süresi dolmadan TMSF'ne aktarıldığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan

□ İstanbul Milletvekili **Ahmet Güzel**'in, İSKİ tarafından gerçekleştirilen temiz su şebeke çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından

- İstanbul Büyükşehir Belediyesince gerçekleştirilen ağaçlandırma çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanından

- Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin açmış olduğu uzman yardımcılığı sınavına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

- İstanbul-Boğazköy Belediye Başkanı hakkındaki bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanından

- Özelleştirme İdaresine ilişkin Devlet Bakanından

- KDV'ye ilişkin Maliye Bakanından

- İstanbul'daki maden ocağı işletmelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- İzin almadan çalışan yabancılara ilişkin İçişleri Bakanından

□ Denizli Milletvekili **Mehmet Gözlükaya**'nın, Bankexpress'in TEKFEN Holding'e satılma koşullarına ilişkin Başbakan'dan

□ Burdur Milletvekili **Mustafa Örs**'ün, Ziraat ve Halkbank'tan verilen kredilerle ilgili bazı iddialarına ilişkin Başbakan'dan

□ Bursa Milletvekili **Teoman Özalp**'in, doğalgaza yapılan zamlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalara ilişkin Başbakan'dan

□ Batman Milletvekili **Faris Özdemir**'in, Ziraat ve Halkbank'a dışarıdan atanan yöneticilerin ücretlerine ilişkin Başbakan'dan

□ Şırnak Milletvekili **Abdullah Veli Seyda**'nın, Şırnak-Cizre'de bazı özel kanalların şifreli yayınlarına ilişkin İçişleri Bakanından

□ Bursa Milletvekili **Ahmet Sünnetçioğlu**'nun, Ankara Ticaret Odasını ziyareti sırasında yaptığı açıklamaya ilişkin Devlet Bakanından

- Bursa'daki kamu ihalelerinde yolsuzluk yapıldığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan

□ Hatay Milletvekili **Mehmet Şandır**'ın, Hatay ve Osmaniye illerinde meydana gelen sel felaketine ilişkin Başbakan'dan

- Hatay ve Osmaniye illerinde meydana gelen sel felaketinden sonra yapılan çalışmalara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Hatay ve Osmaniye'deki çiftçilerin enerji borçlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Hatay ve Osmaniye illerinde meydana gelen sel felaketinden zarar gören çiftçilerin sorunlarına ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından

□ Muğla Milletvekili **Nazif Topaloğlu**'nun, Muğla-Milas'a SSK hastanesi açılıp açılmayacağına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

□ Samsun Milletvekili **Musa Uzunkaya**'nın, Samsun-Vezirköprü-Kunduz Yaylası şenliklerine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

- SSK'ca kiralanan Ankara-Sihhiye semtindeki hizmet binasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından,

- Enerji sektöründeki işletme hakkı devir anlaşmalarındaki KDV oranının düşürülmesine ilişkin Başbakanından

- İşsizlik Sigortası Fonunun gelirlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Karadeniz Teknik Üniversitesi Akçaabat Fatih Eğitim Fakültesinde bulunan mescidin kapatıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- 19 Mayıs Üniversitesi Kampüsüne girişlerde başörtüsü kontrolü yapıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

□ Eskişehir Milletvekili **Mehmet Sadri Yıldırım**'ın, Demirbank'ın satışına ilişkin Başbakanından

□ İstanbul Milletvekili **Osman Yumakoğulları**'nın, bor, altın ve petrol yatakları rezervlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Deprem vergilerine ilişkin Başbakanından

- 2000-2001 yılları içinde yapılan otoyol ve otobanlara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Yunanistan Dışişleri Bakanının Fener Patrikhanesi ile yaptığı görüşmeye ilişkin Dışişleri Bakanından

YAZILI SORU

□ İstanbul Milletvekili **Celal Adan**'ın, Bağ-Kur emeklilerinin maaş ödemelerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- İstanbul'daki taksi sürücülerinin sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanından

- İstanbul Teknik Üniversitesine ait bir araziye ilişkin Maliye Bakanından

□ İstanbul Milletvekili **Bülent Akarcalı**'nın, bankalarca alınan havale ücretlerine ilişkin Devlet Bakanından

- Bir kitap basımına ilişkin Devlet Bakanından

- Sigara kaçakçılığına ilişkin Devlet Bakanından

- Kütahya Cezaevi savcısının bir uygulamasına ilişkin Adalet Bakanından

- Diyarbakır Emniyet Vakfının çiftçilerden zorla bağış topladığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından

- İsviçre'de Türk dernekleri ve yöneticilerine karşı açılan davalara ilişkin Dışişleri Bakanından

- Özel cep telefonu şirketlerinin konuşmaları dinleyip dinlemediğine ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Bazı Alman kuruluşlarının Türk vakıf ve dernekleri aleyhine faaliyette bulundukları iddialarına ilişkin Başbakanından

- Bir Alman bankasının Türkiye hakkında yaptığı değerlendirmelere ilişkin Devlet Bakanından

- F-16'larla ilgili iddialara ilişkin Millî Savunma Bakanından

- Belediyelere yapılan yardımların partilere göre dağılımlarına ilişkin Çevre Bakanından

- Dış kredili belediye projelerine ilişkin Devlet Bakanından,

- Diyarbakır Çelikli Köyü çiftçilerinin Diyarbakır Hizmet Vakfına bağışa zorlandıkları iddialarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Bilgisayar kullanımının yaygınlaştırılmasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Deprem afetinden zarar gören tavuk üreticilerine yapılacak yardımlara ilişkin Başbakanından

□ Şanlıurfa Milletvekili **Yahya Akman**'ın, Şanlıurfa TEDAŞ Müdürlüğü'nün personel talebine ve elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

□ İstanbul Milletvekili **Abdülkadir Aksu**'nun, erozyonla mücadele kapsamında yürütülen işleri alan müteahhit ve taşeronlara fiyat farkı ödenmemesinin nedenine ilişkin Orman Bakanından

□ İstanbul Milletvekili **Erol Al**'ın, T.C. Ziraat Bankası ve T. Halk Bankası genel müdür yardımcılarının sayısının yükseltildiği iddiasına ve maaşlarına ilişkin Devlet Bakanından

- T. Halk Bankasının bilgisayar ihalesine ilişkin Devlet Bakanından

- Bazı Alman vakıflarının Türkiye aleyhine faaliyette bulundukları iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanından

- Bazı Alman ve Türk vakıflarının Türkiye aleyhine faaliyette bulundukları iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından

- Bazı Alman vakıflarının Türkiye aleyhine faaliyette bulundukları iddiasına ilişkin Devlet Bakanından

□ Kırıkkale Milletvekili **Kemal Albayrak**'ın, ABD'nin terörle mücadelede ülkemizden talebi olup olmadığına ilişkin Başbakanından

- Terör olaylarına ilişkin Başbakanından

□ Amasya Milletvekili **Gönül Saray Alphan**'ın, Sağlık Meslek Liselerinde uygulanan Ödül ve Disiplin Yönetmeliğine ilişkin Sağlık Bakanından

□ Bursa Milletvekili **Ali Arabacı**'nın, Merkez Bankası ile Dresdner Bank arasında imzalanan anlaşmaya ilişkin Devlet Bakanından

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalara ilişkin Devlet Bakanından

□ Konya Milletvekili **Hüseyin Arı'nın**, Konya-Ahırılı-Akkise Kasabasında meydana gelen olaya ilişkin İçişleri Bakanından

□ Manisa Milletvekili **Bülent Arıncı'nın**, Kütahya-Tavşanlı İlçesine bağlı bazı köylerde T.K.İ. Garp Linyitleri İşletmesince gerçekleştirilen kamulaştırmaya ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Manisa-Sarıgöl Orman Şefliği deposunun kapatılmasına ilişkin Orman Bakanından

- Manisa-Sarıgöl İlçe Askerlik Şubesinin tekrar açılıp açılmayacağına ilişkin Millî Savunma Bakanından

□ Diyarbakır Milletvekili **Osman Aslan'ın**, Diyarbakır-Ergani İlçesinin imam hatip ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (H. Hüsamettin Özkan)

□ İstanbul Milletvekili **Azmi Ateş'in**, Çinkur Üretim Tesisine ilişkin Devlet Bakanından

- Ülkemizin tanıtımında emeği geçenlere resmî statü kazandırmaya yönelik bir çalışma olup olmadığına ilişkin Dışişleri Bakanından

- Çinkur'a ilişkin Devlet Bakanından

- Bor madeni rezervine ve ihracı ile ilgili iddialara ilişkin Devlet Bakanından

- Eti Holding ve Etimine S.A.Ş. Genel Müdürlüğünün yönetim kuruluna ve faaliyetlerine ilişkin Devlet Bakanından

- Deprem sonrasında yapılan yardımlara ve kullanılmasıyla ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan

- YÖK Araştırma Komisyonu Raporuna ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından

- Kurul, üst kurul ve özerk kuruluşlara ilişkin Başbakan'dan

- Ekonomik krize ve çalışanların sorunlarına ilişkin Başbakan'dan

- Orman arazilerinin turizm amaçlı kullanımı ve satışı ile ilgili iddialara ilişkin Orman Bakanından

□ Hatay Milletvekili **Namık Kemal Atahan'ın**, SSK Doğumevinde yaptırılan ISO 2002 Kalite Belgesi incelemesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

□ Afyon Milletvekili **İsmet Atilla'nın**, Afyon-Bolvadin İlçesinin kanalizasyon sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Öğretim üyelerinin tazminatla ilgili mağduriyetlerinin giderilmesine ilişkin Başbakan'dan

- Kapanan veya üretimini azaltan sanayi kuruluşlarına ilişkin Başbakan'dan

- Afyon-Yıprak Belediyesi hesaplarının incelenmesine ilişkin İçişleri Bakanından

- Devlet İhale Kanununda değişiklik çalışmalarına ilişkin Başbakan'dan

- Özelleştirme çalışmalarına ilişkin Başbakan'dan

□ Gaziantep Milletvekili **Mehmet Ay'ın**, Gaziantep Klavuzlu Barajı'nın ödeneğine ve ne zaman tamamlanacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Özelleştirme kapsamında bulunan TÜGSAŞ'ın faaliyetlerine, kâr ve zararına ilişkin Devlet Bakanından

□ İstanbul Milletvekili **Aydın Ayaydın'ın**, İstanbul-Kanlıca'da yapılan radar istasyonu inşaatına ilişkin Devlet Bakanından

□ Siirt Milletvekili Ahmet **Nurettin Aydın'ın**, Siirt ilinde okula gidemeyen çocuklara ve kapalı okullara ilişkin Millî Eğitim Bakanından

□ İstanbul Milletvekili **İsmail Aydın'ın**, Uzan Ailesinin Devlete olan borçlarına ilişkin Maliye Bakanından

- Uzan ailesinin borçlarına ilişkin Devlet Bakanından

- TELSİM'in borç ve alacaklarına ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Uzanlar Şirketince yapılan bazı projelere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Uzan ailesi ile ilgili bazı iddialara ilişkin Adalet Bakanından

□ Balıkesir Milletvekili **İlhan Aytekin'in**, günlük bir gazetenin bir ay süre ile kapatılmasına ilişkin Başbakan'dan,

- ABD'nin terörle mücadelesine ve Türkiye'den taleplerine ilişkin Başbakan'dan

□ Kocaeli Milletvekili **Mehmet Batuk'un**, Kocaeli-Merkez-Bayraktar Köyünde kum ocağı açılması nedeniyle ağaç kesildiği iddialarına ilişkin Orman Bakanından

- Avrupa Yatırım Bankasının yardımları ile ilgili basın'da çıkan haberlere ilişkin Başbakan'dan

- Zorunlu tasarruf kesintilerine ilişkin Dışişleri Bakanından

- Vatandaşlardan zorunlu bağış toplayan vakıf ve derneklere ilişkin Başbakan'dan

- Gebze'de bulunan TUBİTAK-MAM'da kaybolduğu iddia edilen demirbaşlara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

□ Ankara Milletvekili **Saffet Arıkan Bedük'ün**, Ankara-Polatlı İlçesi sanayi kavşağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Ambulanslardaki sağlık hizmetlerinin yetersizliğine ilişkin Sağlık Bakanından

- Ankara-Haymana, şereflikoçhisar ve Polatlı İlçelerine bağlı köylerde vatandaşların tapu işlemlerindeki sorunlara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Boğaz köprüsündeki intihar olaylarına ilişkin Bayındırlık ve İşkân Bakanından

- Tıp doktorlarının bilimsel kongreleri takibini kolaylaştırıcı çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanından

□ Rize Milletvekili **Mehmet Bekâroğlu**'nun, 30 Ağustos'ta Genelkurmay Başkanlığının verdiği resepsiyona bazı parti liderlerinin davet edilmemesine ilişkin Başbakandan

- Karadeniz sahil yolu güzergâhına ilişkin Bayındırlık ve İşkân Bakanından

- Üzeyir Garih cinayetine ilişkin Başbakandan

□ Trabzon Milletvekili Orhan Bıçakçıoğlu'nun, bir bakan danışmanına işkence yapıldığı iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından

□ Konya Milletvekili **Veyisel Candan**'ın, deprem bölgesindeki ihalelerle ilgili olarak başlatılan operasyona ilişkin Başbakandan

- Sümer Holding'e bağlı şirketlere ve işçilere ilişkin Devlet Bakanından

- Hastane ve ek inşaat ihalelerine ilişkin Sağlık Bakanından

- THY'na ait Airbus yolcu uçaklarının satılacağı haberlerine ilişkin Devlet Bakanından

□ Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, fındık taban fiyatına ilişkin Başbakandan

□ Ankara Milletvekili **M. Zeki Çelik**'in, Bayındırbank'a Vakıfbank'tan usulsüz kredi kullandırıldığı iddialarına ilişkin Başbakandan

- Borsada büyük kârlar sağlamak için bazı kişilerin asılsız haberler çıkardığı iddialarına ilişkin Başbakandan

- Türkiye-İsrail yakınlaşması ile ilgili iddialara ilişkin Başbakandan

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalara ve zararlarına ilişkin Başbakandan

- IMF ve Dünya Bankasının verilecek krediyi geciktirmesiyle ilgili iddialara ilişkin Başbakandan

- IMF Başkanının gönderdiği mektuba ilişkin Başbakandan

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankaların bağlı oldukları gruplara ait bazı medya kuruluşlarının yayınlarına ilişkin Başbakandan

- 17 Temmuz 2001 günü bankaların sattığı döviz miktarlarına ilişkin Devlet Bakanından

- şeker zammı öncesi vadeli şeker satışı yapılan kurum ve şahıslara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

- İstanbul Ticaret Üniversitesi kampusündeki mescidin kapatılmasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Sümerbank'ın Oyak'a devrine ilişkin Başbakandan

- Demirbank'ın İngiliz HSBC kuruluşuna satılacağı iddialarına ilişkin Başbakandan

- BAĞ-KUR Genel Müdürlüğünün Balgat'taki inşaatına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- BAĞ-KUR Genel Müdürlüğünün otomobil alımıyla ilgili iddialara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Olimpiyat Komitesi ve çalışmalarına ilişkin Devlet Bakanından

- Fona devredilen bankalara ait malların satışına ilişkin Devlet Bakanından

- PETLAS hakkında MİT'ten rapor istenmesinin nedeğine ilişkin Başbakandan

- Adalet eski Bakanı Hasan Denizkurdu'nun yolsuzluklarla ilgili olarak yaptığı iddia edilen açıklamaya ilişkin Başbakandan

- Marmara depremi için toplanan iç ve dış yardımlara ilişkin Başbakandan

- Tarım ve hayvancılık kredisi kullanan ve geri ödeyemeyen üreticilere ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- BAĞ-KUR tarafından alınan işlem ücretlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Çiftçilerin aldıkları kredilerin faiz borçlarına ilişkin Devlet Bakanından

- Müfettişlerin okullarda irtica denetimine çıkacağı şeklinde basında çıkan haberlere ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin uygulanmasından sonraki atamalara, toplanan yardımlara ve ihalelere ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- A.İ.H.M.'de Türkiye aleyhine açılan davalara ilişkin Adalet Bakanından

- 1996-2002 yılları itibariyle İmam Hatip liselerine kayıt yaptıran öğrenci sayısına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Toplu Konut İdaresi Başkanlığına ilişkin Başbakandan

□ Ankara Milletvekili **Cemil Çiçek**'in, terörle mücadele konusunda Bakanlıkça yapılan çalışmalara ilişkin Dışışleri Bakanından

- Bayındır Holding'in Kargı Barajı hisselerinin Cengiz İnşaat'a devrine ilişkin Başbakan'dan

- 1986 yılından önce Endüstri Meslek liselerinden mezun olan bazı sigortalıların sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Özelleştirme kapsamına alınan KİT'lerde çalışanların durumlarına ilişkin Devlet Bakanından

- Yabancı yatırımcıları teşvik edecek çalışmalar olup olmadığına ilişkin Başbakan'dan

□ Tokat Milletvekili **M. Ergün Dağcıoğlu**'nun, IMF ve ABD yetkilileri ile yapılan görüşmelere ilişkin Devlet Bakanından

□ Adana Milletvekili **Mehmet Halit Dağlı**'nın, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalara ilişkin Devlet Bakanından

- Beyaz Enerji Operasyonuna ilişkin Adalet Bakanından

□ İstanbul Milletvekili **Mustafa Düz**'ün, Fon Bankaları Müşterek Yönetim Kurulu Başkanı hakkındaki bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan

□ Sivas Milletvekili **Musa Demirci**'nin, İstanbul'da orman arazisinin bir inşaat şirketine kiraya verildiği iddiasına ilişkin Orman Bakanından

□ Karabük Milletvekili **Mustafa Eren**'in, Safranbolu Köprülü Camii'nin, kütüphanesinden çalınan kitaplara ilişkin Adalet Bakanından

- Ekonomik kriz nedeniyle yaşanan bazı olaylara ilişkin Başbakan'dan

- Ekonomik krizin psikolojik etkilerine ilişkin Başbakan'dan

- Atina'da yapılan 2. Ümit Gençlik Dünya Karate Şampiyonasına katılan sporcuların yol masraflarına ilişkin Devlet Bakanından

- Karabük Turizm İl Müdürlüğü'nün personel sorununa ve bazı turizm projelerine ilişkin Turizm Bakanından

- KARDEMİR'e ilişkin Devlet Bakanından

- Safran bitkisi üretimine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Karabük İlinde PTT Başmüdürlüğü kurulup kurulmayacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından

□ Adıyaman Milletvekili **Dengir Mir Mehmet Fırat**'ın, T.P.A.O. Genel Müdürlüğü'nün 1.10.2000 tarih ve 140 sayılı müfettiş raporuna ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- İçel İlinde görev yeri değiştirilen hekimlere ilişkin Sağlık Bakanından

- İçel İlinde dokuz hekimin, İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün yazısı ile görev yerlerinin değiştirilmesine ilişkin İçişleri Bakanından

- Adıyaman Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü'ne yapılan atamalara ilişkin Devlet Bakanından

□ Hatay Milletvekili **Mustafa Geçer**'in, Türk Hava Yolları uçak filosuna yeni uçaklar alınacağı iddialarına ilişkin Devlet Bakanından

- Hatay İlinde zeytin ve meyve üreticilerinin desteklenmesi ve bu konuda yapılan çalışmalara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Bazı ders kitaplarındaki müfredat değişikliğine ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Hatay Tütün İşletme Müdürlüğü'nün geçici olarak kapatılmasına ilişkin Devlet Bakanından

- Bakanlığın Hatay İlindeki tarım ve hayvancılık projelerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Hatay İlinde çilek üretimi projesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Bazı temel gıda ürünlerinin fiyatlarındaki artışa ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

- TBMM Genel Kurulunda yaptığınız bir açıklamaya ilişkin Başbakan'dan

- KOBİ'lerin sorunlarına ilişkin Devlet Bakanından (Kemal Derviş)

- Isparta Milletvekili Ramazan Gül'ün, 21 Şubat 2001 tarihinden sonra alınan ekonomik tedbirlere ilişkin Başbakan'dan

- 1996-2001 yılları arasında açılan yolsuzluk ve usulsüzlük davalarına ve sonuçlarına ilişkin Adalet Bakanından

- Isparta'nın ilçe ve köylerindeki sulama sorunundan kaynaklanan ürün zararına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Isparta'ya bağlı köy ve ilçelerindeki sulama sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

□ Diyarbakır Milletvekili **Sacit Günbey**'in, hücrevi operasyonlarına ilişkin İçişleri Bakanından

- Güneydoğu Anadolu'da yaz aylarında ihtiyaç olabilecek ilaçların temin edilip edilmediğine ilişkin Sağlık Bakanından

□ Konya Milletvekili **Teoman Rıza Güneri**'nin, Konya-Ankara yolu 2. Organize Sanayi Kavşağında meydana gelen kazalara ilişkin İçişleri Bakanından

□ İçel Milletvekili Turhan Güven'in, TEAŞ Genel Müdürlüğü'ne yapılan atamalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

□ Adıyaman Milletvekili **Mahmut Göksu**'nun, Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'in ABD'ye gidişine ilişkin Başbakan'dan

- İsrail Başbakanının Türkiye ziyaretine ilişkin Başbakan'dan

- Temiz Şehir Operasyonunda gözetilene alınanlara ilişkin Başbakan'dan

- Geçici üretim işlerinde çalışan işçilerin mağduriyetlerine ilişkin Devlet Bakanından

- Çiftçilere yapılacak tarımsal desteklemelere ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Başbakanlık Güvenlik İşleri Başkanlığındaki kriptolarla ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan

- Ekonomik kriz nedeniyle artan eylemlere ilişkin Başbakan'dan

- TRT'nin gazete seçimine ilişkin Devlet Bakanından

□ Konya Milletvekili **Mehmet Gölhan**'ın, yayla evlerinin yakılacağı iddialarına ilişkin Orman Bakanından

□ İstanbul Milletvekili **İrfan Gündüz**'ün, Suriye'deki Süleyman Şah'a ait türbeye ilişkin Dışişleri Bakanından

□ İstanbul Milletvekili **Ayşe Nazlı Ilıcak**'ın, Aydın Doğan'ın, Basın Kanununun 7 nci maddesine aykırı olarak mevkiye sahibi olduğu iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından

□ Amasya Milletvekili **Ahmet İyimaya**'nın yolsuzluklarla mücadele ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krize ilişkin Başbakan'dan

- Suluova Pan-Et Entegre Tesislerine ve soğan üreticilerinin sorunlarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Amasya-Suluova Hizmet İçi Eğitim Enstitüsünün 2002 yatırım programına alınıp alınmayacağına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Amasya-Suluova Organize Besi Bölgesi projesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

□ Şanlıurfa Milletvekili **Zülfikâr İzol**'un, Şanlıurfa'daki elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

□ Hatay Milletvekili **Metin Kalkan**'ın, PETLAS'a ve özelleştirilen kuruluşlara verilen teşvik kredilerine ilişkin Başbakan'dan

- Türk Lirasının değer kazanması için yapılan çalışmalara ilişkin Başbakan'dan

- İmam Hatip Lisesi mezunlarına ilişkin Başbakan'dan

- Kurul, üst kurul ve yüksek kurullara ilişkin Başbakan'dan

□ Kayseri Milletvekili **Salih Kapusuz**'un, enerji devir

sözleşmelerindeki KDV oranına ilişkin Devlet Bakanından

- Çiftçilerin kredi borçlarının ertelenip ertelenmeyeceğine ilişkin Başbakan'dan

- Bazı kamu kuruluşlarının kullanılabilir aktiflerine ilişkin Devlet Bakanından

□ Erzincan Milletvekili **Tevhit Karakaya**'nın, ekonomik tedbirler paketinin uygulanmasında kamu araçlarıyla ilgili olarak alınan kararlara ilişkin Başbakan'dan

- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 1997/14 sayılı genelgesine ilişkin Devlet Bakanından

- Bağış ve fonda toplanan paralara ilişkin Adalet Bakanından

- Talim ve Terbiye Kurulunca bazı kelimelerin ders kitaplarında ve eğitimde kullanılmasının yasaklandığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

□ Burdur Milletvekili **Hasan Macit**'in, Burdur Valisi hakkında ileri sürülen bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanından

□ Aydın Milletvekili **Bekir Ongun**'un, Özelleştirme İdaresine bağlı kurumların yönetim kurullarına yapılan atamalara ilişkin Devlet Bakanından

□ Bursa Milletvekili **Teoman Özalp**'in, Bursa-Orhangazi Orman Bölge Müdürlüğüne ilişkin Orman Bakanından

- İznik Gölü güneyi sulama projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

□ Konya Milletvekili **Özkan Öksüz**'ün, Vakıflar Bankası'na bazı şirketlere usulsüz kredi verildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan

- Ekonomik krizden etkilenen çiftçilerin borçlarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Eğitime Katkı Fonuna ve ek vergilere ilişkin Maliye Bakanından

- Çevre Bakanının önemli görevlere yakın akrabalarını atadığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan

□ Balıkesir Milletvekili **İsmail Özgün**'ün, Fona devredilen Tarışbank'a ilişkin Başbakan'dan

- Bandırma Arkeoloji Müzesinin hizmete açılmasının gecikmesine ilişkin Kültür Bakanından

- BAĞ-KUR sigortalılarına ilişkin Başbakan'dan

- Balıkesir ilinde Ali Hikmet Paşa tesislerindeki toprak sahaların çim sahaya dönüştürülmesine ilişkin Devlet Bakanından

- Balıkesir ili ve ilçelerinin balıkçı barınakları ödeneklerine ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Balıkesir İli karayolu projelerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Zeytin ve zeytinyağı üretiminin teşvik edilmesine ilişkin Başbakan

□ Bayburt Milletvekili **Suat Pamukçu**'nun, Temiz Şehir Operasyonuna ilişkin İçişleri Bakanından

□ Aydın Milletvekili **Sema Tutar Pişkinsüt**'ün, Din İşleri Yüksek Kurulunun fetvalarına Türkiye Diyanet Vakfına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

- Yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında düzenlenen fezlekeye ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından

□ Erzurum Milletvekili **Aslan Polat**'ın, İller Bankası Genel Müdürlüğüne gönderilen yüklenici alacaklarının ödenebilmesi ile ilgili yazıya ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Buğday ve un fiyatlarındaki artışlara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Erzurum Halk Bankası Bölge Müdürlüğü'nün Trabzon'a nakledilmesine ilişkin Devlet Bakanından

- Ülke genelinde tamir ve tadilat edilmesi gereken binalara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

-TMO tarafından uygulanan buğday fiyatlarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

□ İzmir Milletvekili **Rıfat Serdaroğlu**'nun, İzmir'li ve Ege'li sanayicilerle yapılan toplantılarda yaptığı konuşmaya ilişkin Devlet Bakanından

□ Manisa Milletvekili **Ali Serdengeçti**'nin, bütün üreticilerinin işletme kredilerine ilişkin Devlet Bakanından

□ Diyarbakır Milletvekili **Sebgetullah Seydaoğlu**'nun, Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki çiftçi ve besicilerin kredi borçlarına ve şap hastalığına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Doğu ve Güneydoğu'da terörden etkilenen köylere ve faili meçhul cinayetlere ilişkin Başbakan

- Diyarbakır Doğumevi ve Bağlar Devlet Hastanesinin ihale edilip edilmeyeceğine ilişkin Sağlık Bakanından

□ İstanbul Milletvekili **M. Murat Sökmenoğlu**'nun, 47 nci Parlamenterler Asamblesi Genel Kurulunda terör konusunda alınan karara ilişkin Dışişleri Bakanından

□ Bursa Milletvekili **Kenan Sönmez**'in, buğday fiyatlarındaki artışlara ve etkilerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- İran'ın dış ticaretinde Doğu Karadeniz limanları yerine Basra Limanına ağırlık vermesine ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Uludağ Millî Parkına ilişkin Orman Bakanından

□ Çanakkale Milletvekili **Nevfel Şahin**'in, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankaların satışına ilişkin Başbakan

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalara ilişkin Devlet Bakanından

- Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca yapılan ihalelere ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

□ Bursa Milletvekili **Orhan Şen**'in, Bursa-Karacabey İlçesi Bayramdere köyünde ağaç katliamı yapıldığı iddialarına ilişkin Orman Bakanından

- Bursa'da yerel bir gazetede yayımlanan Bursa Kültür, Sanat ve Turizm Vakfı ile ilgili habere ilişkin Devlet Bakanından

□ Sivas Milletvekili **Abdüllatif Şener**'in, trafiğe kapatılan havalimanlarına ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Yatırım araştırması yapılan ve yapılacak illere ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

- Sivas'a TSE İl temsilciliği açılıp açılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından

- Yarım kalmış yatırımlara ilişkin Devlet Bakanından

□ İzmir Milletvekili **Hakan Tartan**'ın son on yılda üniversite sınavında başarılı illere ve İzmir'deki özel ve devlet okullarının başarı durumlarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- İzmir-Urla ve Çeşme otoyollarından elde edilen gelire ve Güzelbahçe'nin otoyol kapsamından çıkarılmasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

□ Bursa Milletvekili **Oğuz Tezmen**'in, Gemlik Körfezinden geçen fay hattının incelenip incelenmediğine ilişkin Başbakan

□ Trabzon Milletvekili **Ali Naci Tuncer**'in, Trabzon Sümela'da bulunan taşocağının yeniden açılmasının çevreye etkilerine ilişkin Çevre Bakanından

- Trabzon-Sümela'da bulunan taşocağının yeniden açılıp açılmayacağına ilişkin Kültür Bakanından

□ Samsun Milletvekili **Musa Uzunkaya**'nın, yasama faaliyetlerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından

- Ankara-Samsun bölünmüş yol yapım çalışmalarına, köprü ve otoyol zamlarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Yurtdışına kaçan bir iş adamı hakkındaki iddialara ilişkin Başbakan

- Samsun-Sarp arası bölünmüş yol projesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Samsun-Sinop arası bölünmüş yol projesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Mavi Akım projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Ekonomik program çerçevesinde satılan araç ve sosyal tesislere ilişkin Başbakan'dan

- Devlet Bakanı Kemal Derviş'e ilişkin Başbakan'dan

- Samsun İli ve Türkiye genelindeki Millî Eğitim müdürlüklerinin idareci kadrolarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- PETLAS'la ilgili olarak MİT'ten rapor istendiği iddiasına ilişkin Devlet Bakanından

- Samsun Gençlik ve Spor Müdürünün görevden alınmasının nedenine ilişkin Devlet Bakanından

- Bazı öğretim üyelerine yapılan uygulamalara ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Bakanlıkça başlatılan bazı operasyonlara ilişkin İçişleri Bakanından

- İstanbul Millî Eğitim İl Müdürlüğü ile İ.T.Ü. tarafından düzenlenen bir sertifika programına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

□ Karaman Milletvekili **Zeki Ünal**'ın, M-60 tank ihalesine ilişkin Millî Savunma Bakanından

- ABD'ye Green Card'la iltica edenlere ilişkin Dışişleri Bakanından

- Maden rezervlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Jandarma Genel Komutanlığının Emniyet Genel Müdürlüğü ile birleştirilip birleştirilmeyeceğine ilişkin Başbakan'dan

- İsrail'den askerî silah alımı ile ilgili anlaşma imzalandığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan

- Basında çıkan bir habere ve din özgürlüğüne ilişkin İçişleri Bakanından

- Bakanlık personeli ile ilgili iddialara ve bütçesinin kullanımına ilişkin Devlet Bakanından

- Misyonerlik faaliyetleri ile ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanından

- Çeçenistan'daki soykırım iddialarına ve Rusya ile ilişkilere ilişkin Dışişleri Bakanından

- Zeolit madeni rezervleri ve kullanımına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Millî Eğitim Bakanlığı memur kadrolarına atanacakların niteliklerine ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Enerji işletme hakkı devir sözleşmelerinde uygulanan KDV oranına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Manavgat suyunun İsrail'e satışına ilişkin Dışişleri Bakanından

- İçel-Silifke Nüfus Müdürlüğü'nün bir uygulamasına ilişkin İçişleri Bakanından

- Petlas ve İhlas Gazetecilik hakkında MİT'ten istenen rapora ilişkin Devlet Bakanından

- Marmara depreminden sonra T.T.B.'ce hazırlanan rapora ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Sivas Demir-Çelik Fabrikasına ilişkin Devlet Bakanından

- 1980 yılında Karaman Askerlik Şubesine teslim edildiği iddia edilen tabancaya ilişkin Millî Savunma Bakanından

- POAŞ'a ilişkin Devlet Bakanından

- İşçi Partisi Genel Başkanının günlük bir gazeteye verdiği demece ilişkin Adalet Bakanından

- Öğretmen atamalarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Albayrak Şirketler Grubu soruşturmasına ilişkin İçişleri Bakanından

- NATO ittifak sözleşmesinin 5 inci maddesinin devreye sorulmasına ilişkin Dışişleri Bakanından

- Başörtülü bir kişinin ÖSS sınavının iptal edildiği iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Basında çıkan bir habere ilişkin Dışişleri Bakanından

- Samsun 19 Mayıs Üniversitesi öğrenci servis araçlarında başörtüsü kontrolü yapıldığı iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Bayındır Holding'e Vakıfbank'tan kredi verildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan

- Yapımı yarım bırakılan Tüm Ders Aletleri Fabrikası ve MEB Eğitim Akademisine ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Basında çıkan Bağ-Kur'la ilgili iddialara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Yüksek Askerî Şûra kararlarına göre görevden alınan subay, astsubay ve askerî öğrencilere ilişkin Millî Savunma Bakanından

□ Osmaniye Milletvekili **Şükrü Ünal**'ın, Adana ve Osmaniye illerinde mısır bodur hastalığından zarar gören çiftçilere ilişkin Tarım ve Köy İşleri Bakanından

□ Zonguldak Milletvekili **Ömer Üstüncü**'nün, Zonguldak Valisi hakkında basında çıkan haberlere ilişkin İçişleri Bakanından

□ Ankara Milletvekili **Şevket Bülent Yahniçli**'nin, Albayrak ailesinin bazı fertlerinin eş ve çocuklarının nezarete götürüldüğü iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından

□ Bursa Milletvekili **Ertuğrul Yalçınbayır**'ın, Eğitim Reformu projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Kurumsal Düzenlemeler kapsamındaki çevre projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Bölgesel Gelişme ve Fizikî Planlama kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Devlet İşletmeciliğinde Yapısal Değişim kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Özelleştirme kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Alt Yapı Hizmetlerinde Yapısal Değişim kapsamındaki turizm projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Alt Yapı Hizmetlerinde Yapısal Değişim kapsamındaki kırsal alt yapı projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Alt Yapı Hizmetlerinde Yapısal Değişim kapsamındaki haberleşme projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Alt Yapı Hizmetlerinde Yapı Değişim kapsamındaki ulaştırma projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Alt Yapı Hizmetlerinde Yapısal Değişim kapsamındaki enerji projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Mahallî İdarelerin Güçlendirilmesi Reformu kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin Artırılması kapsamındaki adalet ve güvenlik projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin Artırılması ve Ücret Adaletinin Bağlanması Kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Sosyal Güvenlik kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Yasal Düzenlemeler kapsamındaki vergi projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Finans Reformu, Malî Piyasalarda Etkinliğin Artırılması, Dünya ile Entegrasyon, Mülkiyetin Tabana Yayılması kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Tüketicinin Korunması ile ilgili projelere ilişkin Başbakan'dan

- Bilgi Sağlama ve Kullanma ile ilgili projelere ilişkin Başbakan'dan

- İstihdam ve İşgücü Piyasasında Etkinliğin Artırılması kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Nüfus ve Aile Planlaması kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Sağlık Reformu kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Fikrî ve Sınâî Haklar ile ilgili projelere ilişkin Başbakan'dan

- Rekabet Hukuku ile ilgili projelere ilişkin Başbakan'dan

- Dışa Açılım ve Dünyaya Entegrasyon kapsamındaki AB Uyum Projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Bilim ve Teknolojide Atılım kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Sanayileşme Yaklaşımı kapsamındaki imalat sanayii projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Sanayi Yaklaşımı kapsamındaki madencilik projelerine ilişkin Başbakan'dan

- Tarımsal politikalarla ilgili Yapısal Değişim kapsamındaki projelere ilişkin Başbakan'dan

- Denetim faaliyetlerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından

□ Şanlıurfa Milletvekili **Mustafa Niyazi Yanmaz**'ın, kredi talep eden iki holding hakkında MİT'ten rapor istenmesinin nedenine ilişkin Devlet Bakanından

- Şanlıurfa iline doğalgaz verilir verilmeyeceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Akçakale Hudut Kapısının hacca gidişlerde açılmasına ilişkin Başbakan'dan

- Bir Bankanın ABD'deki terörle ilgili beyanatına ilişkin Başbakan'dan

- İşkence iddialarına ilişkin Başbakan'dan

- Sanayici ve işadamlarının KDV alacaklarına ilişkin Devlet Bakanından

- Pamuk üreticilerinin destekleme bedellerine ilişkin Devlet Bakanından

- Çiftçilere yapılacak destekleme ödemelerinin gecikmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Ekmek fiyatındaki artışa ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Hac organizasyonundaki THY bilet fiyatlarına ilişkin Başbakan'dan

- Zührevi hastalıklardaki artışa ilişkin Sağlık Bakanından

□ Kayseri Milletvekili **Sadık Yakut**'un, Türk Merchant Bank'ın faaliyetlerine ve kamu bankalarının yöneticilerine ilişkin Devlet Bakanından

□ Balıkesir Milletvekili **İlyas Yilmazyıldız**'ın, karayollarında meydana gelen kazalara ve yol inşaatlarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

□ Giresun Milletvekili **Rasim Zaimoğlu**'nun, fındık taban fiyatının belirlenmesine ilişkin Başbakan'dan

GENEL GÖRÜŞME

□ Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Diyarbakır Milletvekili **Ömer Vehbi Hatipoğlu**, Konya Milletvekili **Veyssel Candan** ve Çorum Milletvekili **Yasin Hatipoğlu**'nun, tarım sektörünün sorunları konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi

□ İçel Milletvekili **Ayfer Yılmaz** ve 33 arkadaşının, uluslararası terör ve dış politika konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi

□ Kayseri Milletvekili **Abdullah Gül** ve 20 arkadaşının, ABD'deki terörist eylemler sonucu ortaya çıkan uluslararası gelişmelerle ilgili Hükümetin oluşturacağı yeni politikalar konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi

□ Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Diyarbakır Milletvekili **Ömer Vehbi Hatipoğlu**, Konya Milletvekili **Veyssel Candan** ve Çorum Milletvekili **Yasin Hatipoğlu**'nun, ülkemizdeki işsizlik ve istihdam sorunları konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi

MECLİS ARAŞTIRMASI

□ Adana Milletvekili **Yakup Budak** ve 19 Arkadaşının, tütün ekicilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

□ Van Milletvekili **Fethullah Erbaş** ve 23 Arkadaşının, çingene asıllı vatandaşların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

□ Niğde Milletvekili **Mükerrem Levent** ve 25 arkadaşının, madencilik sektörünün içinde bulunduğu durum ile bor ve altın madenleri konusunda bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

□ Niğde Milletvekili **Mükerrem Levent** ve 26 arkadaşının, Türkiye'deki kuraklık sorunu ile akarsularımız üzerindeki barajlar ve hidroelektrik santralleri konusunda bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

□ Şanlıurfa Milletvekili **Yahya Akman** ve 20 arkadaşının, GAP konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

□ Yozgat Milletvekili **Mehmet Çiçek** ve 57 arkadaşının, iki medya kuruluşunun karşılıklı olarak yaptığı suçlamaları ve iddiaları araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

□ Adıyaman Milletvekili **Mahmut Göksu** ve 19 arkadaşının, tütün üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

□ Kırıkkale Milletvekili **Kemal Albayrak** ve 20 arkadaşının, Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde iş yapan ve ikâmet eden vatandaşlarımızın sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

GENSORU

□ Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Konya Milletvekili **Veyssel Candan** ve Çorum Milletvekili **Yasin Hatipoğlu**'nun aldıkları kararlar ve kötü yönetim sonucu ülke ekonomisinde krize yol açtıkları iddiasıyla gensoru açılmasına ilişkin önergesi

□ Doğru Yol Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Sakarya Milletvekili **Nevzat Ercan**, Aydın Milletvekili **Ali Rıza Gönül** ve İçel Milletvekili **Turhan Güven**'in, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile ilgili yolsuzlukların üzerine gitmediği iddiasıyla Başbakan **Bülent Ecevit** hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi

□ Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Çorum Milletvekili **Yasin Hatipoğlu**, Konya Milletvekili **Veyssel Candan** ve Diyarbakır Milletvekili **Ömer Vehbi Hatipoğlu**'nun, uyguladıkları politikalarla ülke ekonomisini iflasın eşiğine getirdiği ve ABD'deki terör olayından sonra ortaya çıkan uluslararası kriz konusunda tutarlı politikalar ortaya koymadığı iddiasıyla Başbakan **Bülent Ecevit** hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi

□ Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Konya Milletvekili **Veyssel Candan**, Çorum Milletvekili **Yasin Hatipoğlu** ve Diyarbakır Milletvekili **Ömer Vehbi Hatipoğlu**'nun, uyguladıkları yanlış politikalarla ülke ekonomisini iflasın eşiğine getirdiği ve Anayasa'nın 92 nci maddesi uyarınca TBMM'nin verdiği yetkiyi, halkın desteğini kaybetmesi nedeniyle kullanamayacağı iddialarıyla Başbakan **Bülent Ecevit** hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi

□ Saadet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Çorum Milletvekili **Yasin Hatipoğlu**, Konya Milletvekili **Veyssel Candan** ve Diyarbakır Milletvekili **Ömer Vehbi Hatipoğlu**'nun, özelleştirme sürecinde alınan yanlış kararlarla Devleti zarara uğrattıkları iddiasıyla Başbakan **Bülent Ecevit** ve Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında bir gensoru açılmasına ilişkin önergesi.

